

**Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
Merkez Bankası**

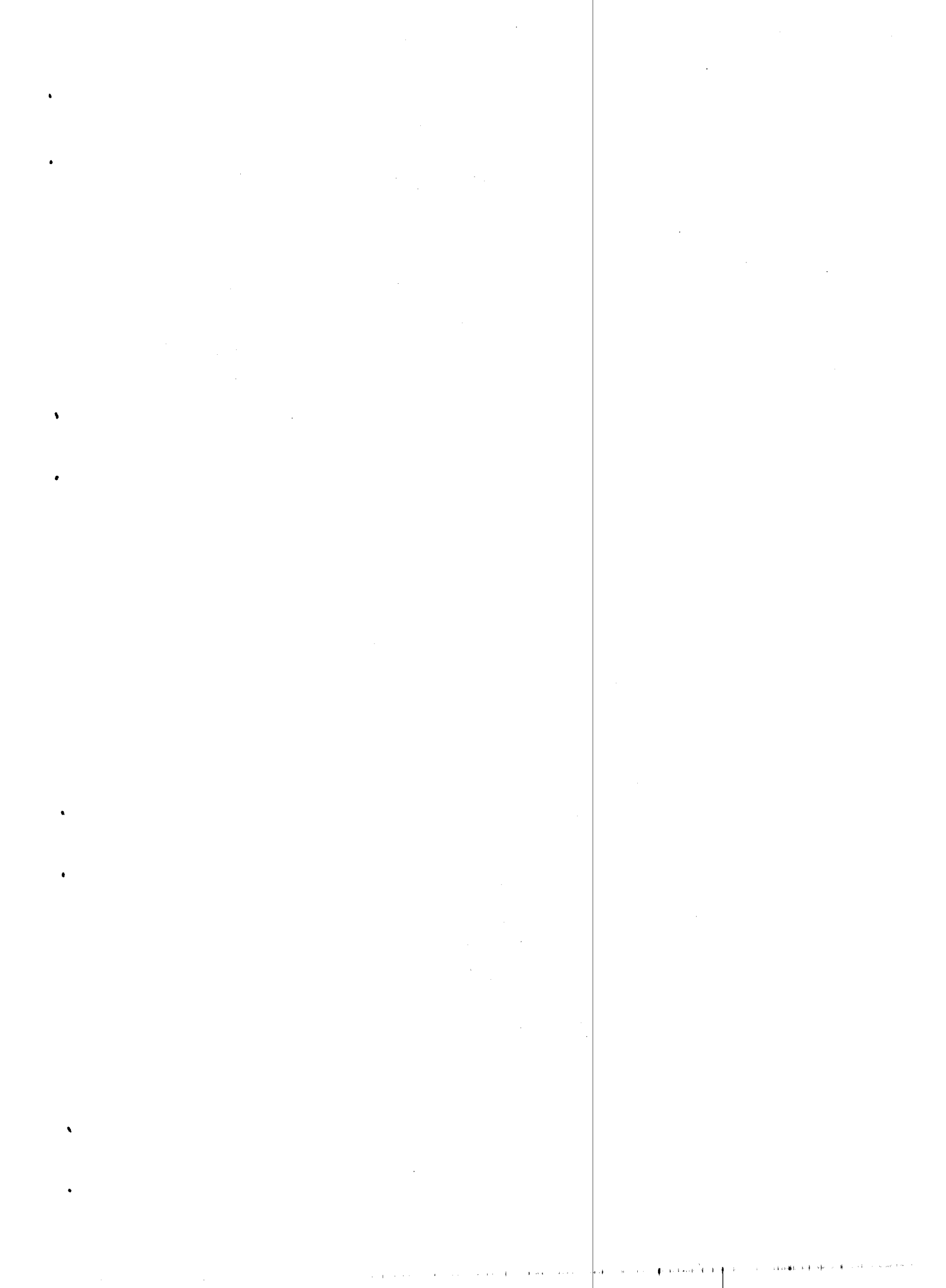
Bülten

Kasım 1992

No: 20

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. BÖLÜM	
K.K.T.C. Merkez Bankası Aleyhine İngiltere Yüksek Mahkemesinde Açılan Dava	3
II. BÖLÜM	
K.K.T.C. Merkez Bankası ve Bankacılık Faaliyetleri	5-34
III. BÖLÜM	
Ekonomik Gelişmeler	35-58
1. Üretim, İstihdam ve Fiyatlar	36
a) Üretim Artışı ve Kaynakların Kullanımı	36
b) İstihdam	40
c) Fiyat Hareketleri ve Ücretler	42
2. Mali ve Parasal Gelişmeler	45
a) Mali Gelişmeler	45
b) Parasal Gelişmeler	50
3. Ticaret, Pazarlama ve Ödemeler Dengesi	50
a) Ticaret ve Pazarlama	50
b) Ödemeler Dengesi	51
IV. BÖLÜM	
Merkez Bankasının Dokuz Aylık Hesapları	59-64
Bilanço	60
Kar ve Zarar Hesabı	61
Hesaplar Hakkında Açıklamalar	62-64
V. BÖLÜM	
Bankacılık İstatistikleri	65-75
VI. BÖLÜM	
Bankacılık Kesiminin Özel İlgileneceği Mevzuat	77-102
VII. BÖLÜM	
Tabloların Listesi	103-105

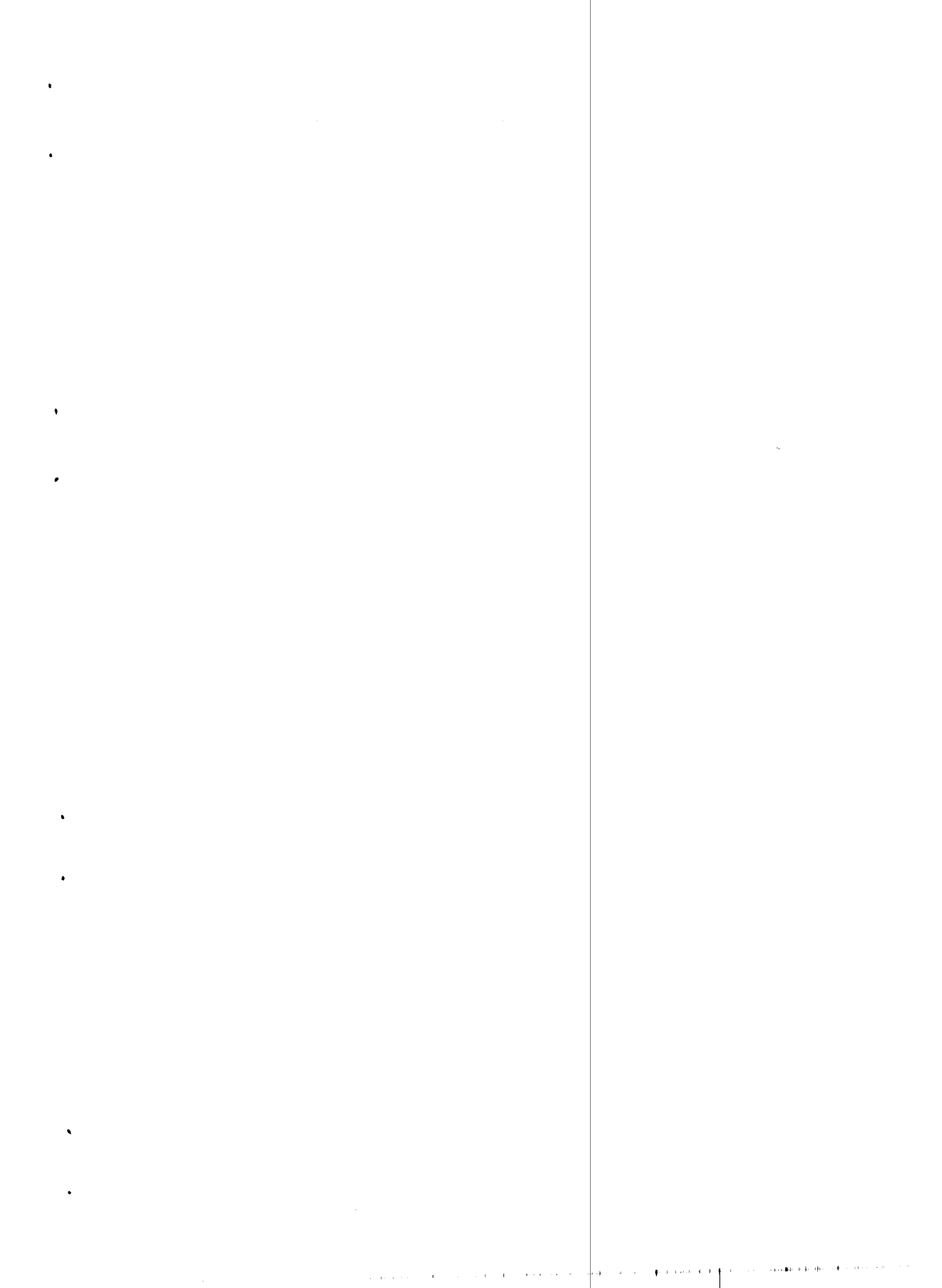

I. BÖLÜM

POLLY PECK INTERNATIONAL PLC KAYYUMLARININ LONDRA'DA YÜKSEK MAHKEMEDE AÇTIĞI DAVA

Mayıs 1992 tarih ve 18 sayılı Bültende Temyiz Mahkemesinin Merkez Bankası aleyhine çıkarılan ara emrini kaldırdığı belirtilmişti. Bunun yerine Mahkeme yeni bir emirle Bankanın Londrada tuttuğu dövizlerden £10.7 milyon sterlinin Bankanın mutat işlerinde kullanılabilmek kaydıyla, muhafazasına karar vermiştir.

Ekim 1992 itibarıyla Bankanın İngilteredeki serbest fonları ihmal edilebilecek bir düzeye indiğinden Banka dondurulmuş fonlardan £6 milyon sterlin kullanmak istedi. Kayyumlar buna karşı çıkarak, Mahkemeye müracaatla başka bir ara emri istihsaline çalıştılar. Bu çaba başarılı olmadı ve Mahkemenin şiddetli tenkitlerine maruz kaldı. 8 Aralık 1992 tarihinde Banka kayyumlara geri kalan £4.7 milyon sterlini kullanmak istediğini bildirdi. Bu defa karşı çıkılmadı ve Banka parayı çekti. Böylece Merkez Bankasının tüm parası çözülmüş oldu ve kayyumların Bankadan taleplerine karşılık herhangi bir teminat kalmadı. Dava devam etmekte olup davanın iptali hakkındaki müracaatının reddine karşı Banka tarafından yapılan istinafin duruşması Mart 1993 başlarında yapılacaktır. Şu anda Londradaki avukatlarımızla sözü edilen duruşmaya hazırlanılmaktadır.

II. BÖLÜM

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİNDE MERKEZ BANKASI VE BANKACILIK FAALİYETLERİ

35/1987 Sayılı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası Yasasında belirtilen çerçevede bankalar tarafından getirilen kısa vadeli senet ve vesikaları reeskonta kabul ederek veya Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Hazine Kefaleti karşılığında avans vermek suretiyle, piyasaya para sürme ve bankalara kaynak sağlama görevleri bankamızca sürdürülmüştür.

30 Eylül 1992 tarihi itibarıyla avans ve reeskont işlemleri Tablo 1'de avans ve reeskont işlemlerinden doğan borç bakiyelerinin 31 Aralık 1990, 31 Aralık 1991 ve 30 Kasım 1992 itibarıyla karşılaştırması ise Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 1**30 Eylül 1992 İtibarıyla Avans ve Reeskont İşlemleri**

		Borç Bakiyesi	Senet Adedi	Milyon TL Senet Toplamı
Hazine Kefaletini haiz	K.M.S. Cypfruvex			
Bonolar üzerine avans	İş. Ltd.	24.344.6	4	13.000.0
" "	Tarımsal Donatım Kurumu	906.8	4	220.0
" "	K.T. Turizm İşl. Ltd.	94.2	1	400.0
		<u>25.345.6</u>	<u>9</u>	<u>13.620.0</u>
Hazineye Kısa Vadeli Avans		<u>75.000.0</u>	-	-
Küçük Esnaf ve Sanatkar Senetleri	K. Vakıflar Bankası Ltd.	<u>4.051.4</u>	<u>572</u>	<u>4.051.4</u>
Sanayi Senetleri	K. Vakıflar Bank. Ltd.	1.200.0	18	1.240.0
" "	K.T.Koop.Merkez Bankası Ltd.	300.0	3	300.0
" "	K. Kredi Bankası Ltd	2.940.0	37	2.940.0
" "	K. Ticaret Bankası Ltd.	1.900.0	28	1.900.0
" "	Asbank Ltd.	1.080.0	14	1.080.0
" "	A. Garanti Bankası Ltd.	1.027.8	11	1.050.0
" "	T. Halk Bankası A.Ş.	50.0	1	50.0
" "	K. İktisat Bankası Ltd.	300.0	3	300.0
		<u>8.797.8</u>	<u>115</u>	<u>8.860.0</u>
İhracat Senetleri	K. Vakıflar Bankası Ltd.	170.0	2	170.0
" "	K.T.Koop.Merkez Bankası Ltd.	95.0	1	95.0
" "	K.Ticaret Bankası Ltd.	350.0	4	350.0
" "	Asbank Ltd.	1.010.0	11	1.010.0
		<u>1.625.0</u>	<u>18</u>	<u>1.625.0</u>
Turizm Senetleri	K. Vakıflar Bankası Ltd.	854.7	23	1.022.9
" "	K. Faisal İslam Bankası Ltd.	750.0	8	750.0
" "	Türk Bankası Ltd.	898.7	18	1.222.6
" "	K. Kredi Bankası Ltd.	276.4	7	377.5
" "	K. Ticaret Bankası Ltd.	342.1	9	442.3
" "	Asbank Ltd.	1.181.1	18	1.318.0
" "	Akdeniz G. Bankası Ltd.	55.6	1	100.0
" "	Türkiye İş Bankası A.Ş.	400.0	4	400.0
		<u>4.758.6</u>	<u>88</u>	<u>5.633.3</u>
Ticari Senetler	K.Ticaret Bankası Ltd.	500.0	6	500.0
" "	K.T.Koop. Merkez Bankası Ltd.	20.000.0	1	20.000.0
		<u>20.500.0</u>	<u>7</u>	<u>20.500.0</u>
Tarım Senetleri	K. Vakıflar Bankası Ltd.	<u>107.8</u>	<u>20</u>	<u>107.8</u>
	GENEL TOPLAM	<u>140.186.2</u>	<u>829</u>	<u>54.397.5</u>

Diğer Kaynaklardan Kullandırılan:

Milyon TL.

		Borç Bakiyesi	Senet Adedi	Senet Toplamı
Turizm Kredileri Er- teleme Destek. Fonu	K. Vakıflar Bankası Ltd.	226.3	4	308.6
" " "	Türk Bankası Ltd.	574.8	9	819.7
" " "	Limasol Türk Koop. Bankası Ltd.	115.3	2	157.2
" " "	K. Kredi Bankası Ltd.	<u>193.0</u>	<u>2</u>	<u>193.0</u>
		<u>1.109.4</u>	<u>17</u>	<u>1.478.5</u>
Turizm Teşvik Fonu	K. Vakıflar Bankası Ltd.	3.590.0	11	3.590.0
" " "	K.T. Koop. Merkez Bankası Ltd.	7.115.0	31	7.115.0
" " "	Türk Bankası Ltd.	2.780.0	9	2.780.0
" " "	K. Kredi Bankası Ltd.	480.0	2	480.0
" " "	K. Ticaret Bankası Ltd.	2.900.0	13	2.900.0
" " "	Asbank Ltd.	1.200.0	12	1.200.0
" " "	Türkiye İş Bankası A.Ş.	730.0	2	730.0
" " "	K. Faisal İslam Bankası Ltd.	<u>3.250.0</u>	<u>7</u>	<u>3.250.0</u>
		<u>22.045.0</u>	<u>87</u>	<u>22.045.0</u>
Sanayi Teşvik Fonu	K. Vakıflar Bankası Ltd.	340.0	1	340.0
" " "	K. T. Koop. Merkez Bankası Ltd.	1.406.0	9	1.406.0
" " "	K. Kredi Bankası Ltd.	3.573.0	10	3.573.0
" " "	K. Ticaret Bankası Ltd.	1.707.0	10	1.707.0
" " "	K. Endüstri Bankası Ltd.	200.0	1	200.0
" " "	Asbank Ltd.	679.0	4	679.0
" " "	Akdeniz Garanti Bankası Ltd.	990.0	3	990.0
" " "	T. Halk Bankası A.Ş.	<u>24.0</u>	<u>1</u>	<u>24.0</u>
		<u>8.919.0</u>	<u>39</u>	<u>8.919.0</u>
	GENEL TOPLAM	<u>32.073.4</u>	<u>143</u>	<u>32.442.5</u>

ÖZET:

Banka Kaynaklarından Kullandırılan	140.186.2	829	54.397.5
Diğer Kaynaklardan Kullandırılan	<u>32.073.4</u>	<u>143</u>	<u>32.442.5</u>
	<u>172.259.6</u>	<u>972</u>	<u>86.840.0</u>

Tablo 2**Avans ve Reeskont Borç Bakiyelerinin 31 Aralık 1990, 31 Aralık 1991 ve 30 Kasım 1992 İtibarıyla Karşılaştırması**

Kredi Türü	Borçlu	31 Aralık 1990	31 Aralık 1991	Milyon TL 30 Kasım 1992
Hazine Kefaletini	K.T.Sanayi İşletmeleri			
Haiz Bonolar Üz. Av.	Holding Ltd.	3.731.6	6.194.0	-
" "	K.M.S. Cypfruvex Ltd.	8.641.9	14.344.6	24.344.6
" "	Tarımsal Donatım Kurumu	546.3	906.8	906.8
" "	K.T.Turizm İşletmeleri Ltd.	-	94.2	94.2
		<u>12.919.8</u>	<u>21.539.6</u>	<u>15.345.6</u>
Hazineye Kısa				
Vadeli Avans		<u>25.000.0</u>	<u>25.000.0</u>	<u>75.000.0</u>
Küçük Esnaf ve				
Sanatkar Kredileri	K. Vakıflar Bankası Ltd.	<u>3.329.6</u>	<u>3.404.7</u>	<u>5.937.2</u>
Sanayi Senetleri	K. Vakıflar Bankası Ltd.	125.0	593.0	1.284.9
" "	K. Kredi Bankası Ltd.	694.0	1.981.0	2.972.8
" "	K. Ticaret Bankası Ltd.	320.0	860.0	2.825.0
" "	Asbank Ltd.	90.0	650.0	2.790.0
" "	Akdeniz Garanti Bankası Ltd.	-	750.0	1.605.6
" "	Türkiye Halk Bankası A.Ş.	-	100.0	50.0
" "	K.T. Kooperatif Merkez Bankası Ltd.	100.0	-	870.0
" "	K. İktisat Bankası Ltd.	-	-	300.0
" "	K. Endüstri Bankası Ltd.	-	-	130.0
" "	T. İş Bankası A.Ş.	-	-	168.0
" "	K. Yatırım Bankası Ltd.	-	-	150.0
		<u>1.329.0</u>	<u>4.934.0</u>	<u>13.146.3</u>
Ticari Senetler	K. Ticaret Bankası Ltd.	300.0	300.0	500.0
" "	K.T. Koop. Merkez Bankası Ltd.	-	-	20.000.0
		<u>300.0</u>	<u>300.0</u>	<u>20.500.0</u>
İhracat Senetleri	K.T. Koop. Merkez Bankası Ltd.	-	-	195.0
" "	K. Ticaret Bankası Ltd.	-	-	380.0
" "	Asbank Ltd.	-	-	1.010.0
" "	K. Vakıflar Bankası Ltd.	-	190.0	300.0
" "	K. Yatırım Bankası Ltd.	-	-	200.0
" "	K. Kredi Bankası Ltd.	156.4	-	-
		<u>156.4</u>	<u>190.0</u>	<u>2.085.0</u>
Turizm Senetleri	K. Vakıflar Bankası Ltd	1.109.7	866.5	779.3
" "	Türk Bankası Ltd.	296.1	1.158.7	709.8
" "	K. Kredi Bankası Ltd.	1.269.1	1.019.9	208.8
" "	K. Ticaret Bankası Ltd.	622.2	523.4	274.2
" "	Asbank Ltd.	740.8	382.5	1.515.6
" "	Akdeniz Garanti Bankası Ltd.	1.088.9	561.9	33.3
" "	Türkiye İş Bankası A.Ş.	-	-	400.0
" "	K. Faisal İslam Bankası Ltd.	-	-	750.0
		<u>5.126.8</u>	<u>4.512.9</u>	<u>4.671.0</u>

Tarım Senetleri	K. T. Koop. Merkez Bankası Ltd.	234.2	37.9	-
" "	K. Vakıflar Bankası Ltd.	<u>190.5</u>	<u>181.6</u>	<u>111.3</u>
		<u>424.7</u>	<u>219.5</u>	<u>111.3</u>
	GENEL TOPLAM	<u>48.586.3</u>	<u>60.100.7</u>	<u>146.796.4</u>

Diğer Kaynaklardan Kullanılan:

		31 Aralık 1990	31 Aralık 1991	30 Kasım 1992
Turizm Kredileri	K. Vakıflar Bankası Ltd.	-	-	185.2
Erteleme destek	Türk Bankası Ltd.	-	-	30.2
Fonu	Limasol Türk Koop. Bankası Ltd.	-	-	94.3
" "	K. Kredi Bankası Ltd.	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>167.3</u>
		<u>-</u>	<u>-</u>	<u>477.0</u>
Turizm Teşvik	K. Vakıflar Bankası Ltd.	-	-	3.590.0
Fonu	K.T.Koop. Merkez Bankası Ltd.	-	-	7.365.0
" "	Türk Bankası Ltd.	-	-	2.780.0
" "	K. Kredi Bankası Ltd.	-	-	480.0
" "	K. Ticaret Bankası Ltd.	-	-	2.900.0
" "	Asbank Ltd.	-	-	1.200.0
" "	Türkiye İş Bankası A.Ş.	-	-	730.0
" "	K. Faisal İslam Bankası Ltd.	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>3.250.0</u>
		<u>-</u>	<u>-</u>	<u>22.295.0</u>
Sanayi Teşvik	K. Vakıflar Bankası Ltd.	-	-	1.580.0
Fonu	K.T.Koop. Merkez Bankası Ltd.	-	-	1.586.0
" "	Türk Bankası Ltd.	-	-	85.0
" "	K. Kredi Bankası Ltd.	-	-	3.728.0
" "	K. Ticaret Bankası Ltd.	-	-	1.707.0
" "	K. Endüstri Bankası Ltd.	-	-	200.0
" "	Asbank Ltd.	-	-	894.0
" "	Akdeniz Garanti Bankası Ltd.	-	-	3.195.0
" "	T. Halk Bankası A.Ş.	-	-	24.0
" "	K. İktisat Bankası Ltd.	-	-	90.0
" "	K. Yatırım Bankası Ltd.	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>465.0</u>
		<u>-</u>	<u>-</u>	<u>13.554.0</u>
	GENEL TOPLAM	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>36.326.0</u>

ÖZET:

Banka Kaynaklarından Kullanılan	48.586.3	60.100.7	146.796.4
Diğer Kaynaklardan Kullanılan	-	-	36.326.0
	<u>48.586.3</u>	<u>60.100.7</u>	<u>183.122.4</u>

FAİZ FARKI FONU

Teşviki öngörülen sektörler ve konular için tercihli faiz oranlarının uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla KKTC Merkez Bankası bünyesinde Faiz Farkı Fonu kurulması 35/1987 sayılı KKTC Merkez Bankası yasasının 23. maddesinde öngörülmüştür. Yasanın 53. maddesi altında çıkarılan "KKTC Merkez Bankası Faiz Farkı Fonu Oluşturulması Tüzüğü"nün 7. maddesine göre Fonun kaynakları şunlardır:

- a) Devlet Bütçesine bu amaçla konulacak ödenek;
- b) KKTC Merkez Bankası nezdindeki Hazine fonları faizlerine karşılık olarak Banka bütçesinden ayrılacak belirli bir ödenek;
- c) Bankalar ve yan kuruluşları ile kooperatif bankaları ve mevcut yasalar altında kredi vermekle yetkili kılınmış müesseselerin verecekleri her türlü nakdi krediler (kontrollü krediler hariç) üzerinden uygulanacak azami yasal faiz oranı içinden 2 puan faiz farkının tahsil edilerek banka nezdinde açılan Faiz Farkı Fonuna yatırılan miktarlar;
- d) Faiz farklarını zamanında yatırmayanlara veya eksik yatıranlara uygulanacak aylık yüzde 8 cezai faiz ve
- e) Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarafından yapılacak katkılar.

Tüzüğün 5. maddesi altında faiz iadesi oranları kredi türleri itibarıyla şöyledir:

Tarım (Ayni)	%31
Tarım (Nakdi):	
Miktarı 1 milyon TL'ye kadar olanlar	%16
Miktarı 1 milyon TL'nin üstünde olanlar	% 7
Küçük Esnaf ve Sanatkar Kredisi	%26
Turizm Kredisi	%31
Sanayici, Kredisi	%20
İhracatçı Kredisi	%31

Tabiatıyla aynı kredi için hem Merkez Bankası reeskont kaynağından hem de Faiz Farkı Fonundan yararlanma olanağı yoktur.

Böylece faiz iadesi uygulamasıyla, bankamızca Yasada belirtildiği üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarına avans verilerek veya bankalarca ibraz edilen kısa vadeli senet ve vesikaları reeskonta kabul etmek suretiyle sağlanan kredi olanakları yanında bankalara kendi kaynaklarından tercihli sektörlerle kredi verme olanağı yaratılmıştır.

Faiz Farkı Fonu uygulamaları Tablo 3'te özet halinde gösterilmektedir.

Tablo 3

**Faiz Farkı Fonu Uygulamaları
1987 - 1992**

		Milyon TL	
Harcamalar		Gelirler	
1987 Tarım (Aynı)	1.6	1987 KKTC Merkez Bankası	
		katkısı	500.0
Dönem Sonu Bakiyesi	<u>803.6</u>	Bankalardan	<u>305.2</u>
			<u>805.2</u>
1988 Tarım (Aynı)	1844.0	1988 Dönem Başı Bakiyesi	803.6
Dönem Sonu Bakiyesi	2878.9	KKTC Merkez Bankası Katkısı	3000.0
		Bankalardan	<u>919.3</u>
			<u>4722.9</u>
1989 Tarım (Aynı)	1241.9	1989 Dönem Başı bakiyesi	2878.9
Dönem Sonu Bakiyesi	7134.2	KKTC Merkez Bankası katkısı	3500.0
		Bankalardan	1678.1
		TC Yardımı	<u>319.1</u>
			<u>8376.1</u>
1990 Tarım (Aynı)	2388.4	1990 Dönem Başı Bakiyesi	7134.2
1990 Turizm	459.2	KKTC Merkez Bankası Katkısı	4000.0
1990 Sanayi	0.9	Bankalardan	3254.5
Dönem Sonu Bakiyesi	<u>12352.8</u>	TC Yardımı	<u>812.6</u>
			<u>15201.3</u>
1991 Tarım (Aynı)	5019.1	1991 Dönem Başı Bakiyesi	12352.8
1991 Turizm	926.7	KKTC Merkez Bankası katkısı	3000.0
1991 Sanayi	29.1	Bankalardan	6250.1
Dönem Sonu Bakiyesi	<u>17909.6</u>	TC Yardımı	<u>2281.6</u>
			<u>23884.5</u>
1.1.92-30.11.92 Tarım (Aynı)	8661.1	1.1.92 Dönem Başı Bakiyesi	17909.6
1.1.92-30.11.92 Turizm	600.8	KKTC Merkez Bankası Katkısı	3000.0
1.1.92-30.11.92 Sanayi	160.9	Bankalardan	10155.9
1.1.92-30.11.92 İhracat	51.4	TC Yardımı	1521.6
18.2.87-30.11.92 Reeskont			
kredileri için düzeltme	8937.6		
Dönem Sonu Bakiyesi	<u>14175.3</u>		
			<u>32587.1</u>
		1.12.92 Dönem Başı Bakiyesi	14175.3

Not: Faiz Farkı İadesi taahhüt bakiyesi 30.11.1992 tarihinde 14.5 milyar TL olarak hesaplanmıştır.

YETKİLİ BANKALAR

Para ve Kambiyo İşleri Yasasındaki tanıma göre "Yetkili Bankalar" Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde faaliyette bulunan ve ithalat, ihracat işlemleri yapmaya, döviz almaya, döviz bulundurmaya, döviz satmaya, döviz satışına mesnet teşkil eden turistlere mahsus döviz alım bordroları ve/veya makbuz tanzim etmeye Maliye İşleri ile görevli bakanlıkça yetkili kılınan bankaları anlatır. KKTC Merkez Bankası dışında yetkili bankalar şunlardır:

TC Ziraat Bankası
Türk Bankası Ltd.
Türkiye İş Bankası A.Ş.
Kıbrıs Türk Koop. Merkez Bankası Ltd.
Kıbrıs Kredi Bankası Ltd.
Türkiye Halk Bankası A.Ş.
Kıbrıs Vakıflar Bankası Ltd.
Limasol Türk Koop. Bankası Ltd.
Kıbrıs Ticaret Bankası Ltd.
Kıbrıs Endüstri Bankası Ltd.
Kıbrıs Faisal İslam Bankası Ltd.
Asbank Ltd.
Akdeniz Garanti Bankası Ltd.
Kıbrıs İktisat Bankası Ltd.
Kıbrıs Yatırım Bankası Ltd.

Offshore Bankacılığı

Offshore Bankacılık Hizmetleri yasası (48/1990) altında izin alıp tescil edilmiş ve çalışan bankalar şunlardır:

East Mediterranean Trust and Banking Corporation Ltd.
The European Business Bank Ltd.
The European Commerce Bank Ltd.
The Euro Textile Bank (ETB) Ltd.
Cyprus United Trade and Investment Bank Ltd.
Atlas Bank Offshore Ltd.
İmar Bank Offshore Ltd.

"Yetkili Müesseseler" Para ve Kambiyo İşleri Yasası Kuralları uyarınca döviz alıp satmaya ve bulundurmaya yetkili kılınan müesseseleri anlatır. Bu müesseselerin Maliye İşleriyle görevli bakanlıktan çalışma izni almaları zorunludur. Halen faaliyette bulunan yetkili müesseselerin isimleri ve kayıtlı büro adresleri aşağıda gösterilmiştir.

Birinci Döviz Alım Satım Şirketi Ltd.
158 A Girne Caddesi, Lefkoşa.

Fırıncioğulları Co. Ltd.
2-4 Asmaaltı Sokak, Lefkoşa.

Elmaslar Yatırım Şirketi Ltd.
89 D Taner Küçük İş Hanı, Girne Caddesi, Lefkoşa.

Ertuđrul Akbel and Sons Ltd.
Osman Pařa Caddesi, Mustafa Hacı Ali Apt., No. 2, Lefkoşa.

Sun Döviz Bürosu Ltd.
Abdi İpekçi Caddesi, Lefkoşa.

Nafa Döviz Alım Satım Şirketi Ltd.
Zafer Çarşısı No. 10 Atatürk Caddesi, Girne.

Orhan Kahya Ltd.
3-4 Zafer Çarşısı, Girne.

Forex Management Services Ltd.
II. Selim Caddesi, Arabacıoğulları Apt. Dükkan No. 4, Lefkoşa.

Er-Tem Yatırım Şirketi Ltd.
2 G Kışla Yolu, Mađusa.

Batu Exchange Co. Ltd.
52 İstiklal Caddesi, Mađusa.

Gesfi Şirketi Ltd.
40 Abdi Çavuş Sokak, Lefkoşa.

Aktif Döviz Ltd.
Bardak İş Hanı, Kat 1, No. 1, Lefkoşa.

DEVLET KURU DÖVİZLERİ

KKTC Merkez Bankası ve Diğer Bankalar sınıflandırmasına göre Devlet Kuru Hesabında tutulan dövizler Tablo 4'te gösterilmiştir. 31 Ekim 1992 tarihi itibarıyla toplam Devlet Kuru Dövizi 9.482.2 bin ABD doları olup bunun 6.845.0 bin ABD doları serbestir.

Tablo: 4

**KKTC Merkez Bankası ve Diğer Bankalar Tasnifine Göre Devlet Kuru Hesabında
Tutulan Dövizin ABD \$ Karşılığı ve Mevcut Taahhütler**

		Bin ABD \$		
Tarih	Bankalar	Toplam Döviz \$	Toplam Taahhüt \$	Serbest \$
31 Aralık 1988				
	KKTC Merkez Bankası	42.779.1	-	42.779.1
	Diğer Bankalar	3.611.9	2.929.2	682.7
	Toplam	46.391.0	2.929.2	43.461.8
30 Aralık 1989				
	KKTC Merkez Bankası	51.098.5	-	51.098.5
	Diğer Bankalar	7.581.2	3.483.7	4.097.5
	Toplam	58.679.7	3.483.7	55.196.0
31 Aralık 1990				
	KKTC Merkez Bankası	42.981.1	-	42.981.1
	Diğer Bankalar	2.639.1	2.197.2	441.9
	Toplam	45.620.2	2.197.2	43.423.0
31 Aralık 1991				
	KKTC Merkez Bankası	25.314.2	-	25.314.2
	Diğer Bankalar	2.830.6	1.357.0	1.473.6
	Toplam	28.144.8	1.357.0	26.787.8
1 Şubat 1992				
	KKTC Merkez Bankası	16.292.3	-	16.292.3
	Diğer Bankalar	1.896.8	1.485.2	411.6
	Toplam	18.189.1	1.485.2	16.703.9
29 Şubat 1992				
	KKTC Merkez Bankası	16.515.5	-	16.515.5
	Diğer Bankalar	2.505.0	2.017.5	487.5
	Toplam	19.020.5	2.017.5	17.003.0
28 Mart 1992				
	KKTC Merkez Bankası	16.892.6	-	16.892.6
	Diğer Bankalar	1.999.5	1.896.4	103.1
	Toplam	18.892.1	1.896.4	16.995.7
2 Mayıs 1992				
	KKTC Merkez Bankası	19.634.6	-	19.634.6
	Diğer Bankalar	1.974.1	1.993.6	(19.5)
	Toplam	21.608.7	1.993.6	19.615.1
30 Mayıs 1992				
	KKTC Merkez Bankası	19.348.8	-	19.348.8
	Diğer Bankalar	1.894.4	2.060.0	(165.8)
	Toplam	21.243.2	2.060.0	19.183.0
27 Haziran 1992				
	KKTC Merkez Bankası	19.171.5	-	19.171.5
	Diğer Bankalar	1.676.9	2.392.2	(715.3)
	Toplam	20.848.4	2.392.2	18.456.2

31 Temmuz 1992 KKTC Merkez Bankası Diğer Bankalar		19.494.1	-	19.494.1
		1.654.4	2.220.8	(566.4)
	Toplam	21.148.5	2.220.8	18.927.7
29 Ağustos 1992 KKTC Merkez Bankası Diğer Bankalar		20.178.5	-	20.178.5
		655.4	1.366.0	(710.6)
	Toplam	20.833.9	1.366.0	19.467.9
3 Ekim 1992 KKTC Merkez Bankası Diğer Bankalar		11.998.8	-	11.998.8
		1.802.8	2.703.9	(901.1)
	Toplam	13.801.6	2.703.9	11.097.7
31 Ekim 1992 KKTC Merkez Bankası Diğer Bankalar		8.182.4	-	8.182.4
		1.299.8	2.637.2	(1.337.4)
	Toplam	9.482.2	2.637.2	6.845.0

BANKALAR KURU DÖVİZLERİ

Yine KKTC Merkez Bankası ve Diğer Bankalar sınıflandırmasına göre bankalar kurunda özel ve tüzel kişiler adına açılan döviz tevdiat ve döviz mevduat hesaplarındaki dövizlere ait bilgiler Tablo 5'te verilmiştir. 31 Ekim 1992 tarihi itibarıyla Bankalar Kurundaki toplam döviz 167.970.8 bin ABD doları miktarındadır.

Tablo 5

**KKTC Merkez Bankası ve Diğer Bankalar Tasnifine Göre Bankalar Kurunda
Özel ve Tüzel Kişiler Adına Tutulan Döviz Tevdiat ve Döviz Mevduat
Hesaplarının ABD \$ Karşılığı ve Hesap Türüne Göre Dökümü**

Tarih Bankalar	Döviz Tevdiat		Döviz Mevduat		Toplam Döviz \$
	Hesap Adedi	Miktar \$	Hesap Adedi	Miktar \$	
31 Aralık 1988					
KKTC Merkez Bankası	-	-	1015	6.903.0	6.903.0
Diğer Bankalar	3413	20.824.3	27648	55.778.8	76.603.1
Toplam	3413	20.824.3	28663	62.681.8	83.506.1
31 Aralık 1989					
KKTC Merkez Bankası	-	-	969	6.657.1	6.657.1
Diğer Bankalar	3925	15.233.1	33149	63.815.4	79.048.5
Toplam	3925	15.233.1	34118	70.472.5	85.705.6
31 Aralık 1990					
KKTC Merkez Bankası	-	-	984	9.705.4	9.705.4
Diğer Bankalar	4101	9.366.9	36962	70.854.4	80.221.3
Toplam	4101	9.366.9	37946	80.559.8	89.926.7
31 Aralık 1991					
KKTC Merkez Bankası	-	-	1002	10.062.0	10.062.0
Diğer Bankalar	4628	15.203.4	42269	98.715.0	113.918.4
Toplam	4628	15.203.4	43271	108.777.0	123.980.4
31 Ocak 1992					
KKTC Merkez Bankası	-	-	1007	9.889.9	9.889.8
Diğer Bankalar	4716	14.628.8	43169	98.648.9	113.277.7
Toplam	4716	14.628.8	44176	108.538.7	123.167.5
29 Şubat 1992					
KKTC Merkez Bankası	-	-	1000	9.812.3	9.812.3
Diğer Bankalar	4828	15.100.8	44252	99.829.6	114.930.4
Toplam	4828	15.100.8	45252	109.641.9	124.742.7
31 Mart 1992					
KKTC Merkez Bankası	-	-	1018	9.817.0	9.817.0
Diğer Bankalar	5048	13.561.9	45023	106.051.5	119.613.4
Toplam	5048	13.561.9	46041	115.868.5	129.430.4
30 Nisan 1992					
KKTC Merkez Bankası	-	-	1035	10.029.6	10.029.6
Diğer Bankalar	5090	14.652.0	45589	113.522.1	128.174.1
Toplam	5090	14.652.0	46624	123.551.7	138.203.7
31 Mayıs 1992					
KKTC Merkez Bankası	-	-	1045	10.176.6	10.176.6
Diğer Bankalar	5264	15.068.7	46893	124.136.1	139.204.8
Toplam	5264	15.068.7	47938	134.312.7	149.381.4
30 Haziran 1992					
KKTC Merkez Bankası	-	-	1075	10.401.5	10.401.5
Diğer Bankalar	3485	15.129.2	49214	134.794.3	149.923.5
Toplam	3485	15.129.2	50289	145.195.8	160.325.0

31 Temmuz 1992					
KKTC Merkez Bankası	-	-	1085	10.583.1	10.583.1
Diğer Bankalar	4947	15.596.5	47445	141.721.0	157.317.5
Toplam	4947	15.596.5	48530	152.304.1	167.900.6
31 Ağustos 1992					
KKTC Merkez Bankası	-	-	1085	10.911.8	10.911.8
Diğer Bankalar	5466	17.136.9	48909	153.532.0	170.668.9
Toplam	5466	17.136.9	49994	164.443.8	181.580.7
30 Eylül 1992					
KKTC Merkez Bankası	-	-	1087	13.531.1	13.531.1
Diğer Bankalar	5668	16.318.5	50314	148.610.9	164.929.4
Toplam	5668	16.318.5	51401	162.142.0	178.460.5
31 Ekim 1992					
KKTC Merkez Bankası	-	-	1087	11.939.0	11.939.0
Diğer Bankalar	5823	17.179.6	52004	138.852.2	156.031.8
Toplam	5823	17.179.6	53091	150.791.2	167.970.8

DÖVİZ REZERVLERİ

Döviz Rezervlerimiz devlet kuru ile bankalar kuru olarak iki başlık altında görülmektedir. Devlet Kuru hesabında tutulan dövizler tahsise tabi dövizlerdir. Bankalar Kuru başlığı altında gösterilen dövizler ise özel ve tüzel kişilere ait döviz tevdiat ve mevduat hesapları ile bankaların kendi nam ve hesaplarına tuttıkları dövizlerden oluşmaktadır. Tablo 6 dan görüleceği üzere 31 Ekim 1992 tarihi itibarıyla toplam döviz rezervlerimiz 236.826.0 bin ABD doları tutarındadır.

Tablo 6

Döviz Rezervlerinin Artış Hızı

Tarih-Döviz Niteliği	Miktar	Bin ABD \$	
		Bir önceki dönemle karşılaştırması	
Aralık 1988			
Devletin Kur Hesabında		46.391.0	
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	83.506.1		
b) Bankaların Kendileri	<u>19.825.8</u>	<u>103.331.9</u>	
Toplam		<u>149.722.9</u>	
Aralık 1989			
Devletin Kur Hesabında		58.679.7	126.48
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	85.705.6		
b) Bankaların Kendileri	<u>38.781.3</u>	<u>124.486.9</u>	120.47
Toplam		<u>183.166.6</u>	122.33
Aralık 1990			
Devletin Kur Hesabında		45.620.2	77.73
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	89.926.7		
b) Bankaların Kendileri	<u>48.112.0</u>	<u>138.038.7</u>	99.24
Toplam		<u>183.658.9</u>	92.86
Aralık 1991			
Devletin Kur Hesabında		28.144.8	77.65
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	123.980.4		
b) Bankaların Kendileri	<u>65.654.8</u>	<u>189.635.2</u>	109.47
Toplam		<u>217.780.0</u>	103.96
Ocak 1992			
Devletin Kur Hesabında		18.189.1	64.63
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	123.167.5		
b) Bankaların Kendileri	<u>66.393.3</u>	<u>189.560.8</u>	99.96
Toplam		<u>207.749.9</u>	95.39
Şubat 1992			
Devletin Kur Hesabında		19.020.5	104.57
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	124.742.7		
b) Bankaların Kendileri	<u>62.600.3</u>	<u>187.343.0</u>	98.83
Toplam		<u>206.363.5</u>	99.33
Mart 1992			
Devletin Kur Hesabında		18.892.1	99.32
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	129.430.4		
b) Bankaların Kendileri	<u>58.819.0</u>	<u>188.249.4</u>	100.48
Toplam		<u>207.141.5</u>	100.38

<u>Nisan 1992</u>			
Devletin Kur Hesabında		21.608.7	114.38
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	138.203.7		104.59
b) Bankaların Kendileri	<u>58.692.5</u>	<u>196.896.2</u>	105.49
Toplam		<u>218.504.9</u>	
<u>Mayıs 1992</u>			
Devletin Kur Hesabında		21.243.2	98.31
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	149.381.4		105.46
b) Bankaların Kendileri	<u>58.260.2</u>	<u>207.641.6</u>	104.75
Toplam		<u>228.884.8</u>	
<u>Haziran 1992</u>			
Devletin Kur Hesabında		20.848.4	98.14
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	160.325.0		104.76
b) Bankaların Kendileri	<u>57.210.6</u>	<u>217.535.6</u>	104.15
Toplam		<u>238.384.0</u>	
<u>Temmuz 1992</u>			
Devletin Kur Hesabında		21.148.5	101.44
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	167.900.6		102.41
b) Bankaların Kendileri	<u>54.879.0</u>	<u>222.779.6</u>	102.33
Toplam		<u>243.928.1</u>	
<u>Ağustos 1992</u>			
Devletin Kur Hesabında		20.833.9	98.51
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	181.580.7		107.16
b) Bankaların Kendileri	<u>57.156.5</u>	<u>238.737.2</u>	106.41
Toplam		<u>259.571.1</u>	
<u>Eylül 1992</u>			
Devletin Kur Hesabında		13.801.6	66.25
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	178.460.5		100.59
b) Bankaların Kendileri	<u>61.682.6</u>	<u>240.143.1</u>	97.83
Toplam		<u>253.944.7</u>	
<u>Ekim 1992</u>			
Devletin Kur Hesabında		9.482.2	68.70
Bankalar Kurunda Tutulan:			
a) Özel ve Tüzel Kişiler	167.970.8		94.67
b) Bankaların Kendileri	<u>59.373.0</u>	<u>227.343.8</u>	93.26
		<u>236.826.0</u>	

DÖVİZ TEVDİAT VE DÖVİZ MEVDUAT HESAPLARININ CİNS VE VADELERİNE GÖRE DÖKÜMÜ

31 Ekim 1992 tarihinde Döviz Tevdiat ve Döviz Mevduat hesaplarının cins ve vadelerine göre dökümünü gösteren Tablo 7, vade yönünden incelendiğinde gerek Döviz Tevdiat hesaplarında gerekse Döviz Mevduat hesaplarında ilk sıranın bir yıl vadeli hesaplarda olduğu görülmektedir. Döviz cinsine göre en popüler paranın Sterlin, daha sonra ABD Doları ve DM olduğu gözlenmektedir.

Tablo 7**31 Ekim 1992 Tarihi İtibarıyla Döviz Tevdiat ve Döviz Mevduat Hesaplarının Cins ve Vadelerine göre Dökümü****Bin ABD Doları**

<u>Döviz Tevdiat Hesapları</u>	<u>Sterlin</u>	<u>Alman Markı</u>	<u>ABD Doları</u>	<u>Kıbrıs Lirası</u>	<u>Toplam \$ Karşılığı</u>
Vadesiz	2.272.7	1.583.5	2.165.5	180.5	7.118.4
6 Ay Vadeli	1.200.6	714.1	192.8	-	2.536.6
1 Yıl Vadeli	2.843.7	474.2	2.763.0	-	7.524.6
Toplam	6.317.0	2.771.8	5.121.3	180.5	17.179.6
\$	9.893.8	1.798.7	5.121.3	365.8	
<u>Döviz Mevduat Hesapları</u>					
Vadesiz	23.954.5	9.435.8	9.284.5	1.239.8	55.437.5
6 Ay Vadeli	10.582.1	1.731.4	1.446.6	181.2	19.511.1
1 Yıl Vadeli	36.301.2	7.743.5	12.811.9	567.9	75.842.6
Toplam	70.837.8	18.910.7	23.543.0	1.988.9	150.791.2
\$	110.946.3	12.271.7	23.543.0	4.030.2	
Genel Toplam	77.154.8	21.682.5	28.664.3	2.169.4	
\$	120.840.1	14.070.4	28.664.3	4.396.0	167.970.8

DÖVİZ KREDİLERİ

Elde ettiğimiz bilgilere göre 30 Eylül 1992 tarihi itibarıyla bankalarca kullanılan döviz kredileri bakiyesi, sterlin türünden £14.915.194.- Alman Markı türünden 4.568.002.- DM ve ABD \$ türünden 10.622.777.- ABD \$ olmak üzere toplam olarak 40.205.159.- ABD \$ değerindedir.

TÜRK LİRASI MEVDUAT

Bankalardaki TL mevduatı bir yıllık uygulamaya göre Aralık 1988 de %53.41, Aralık 1989 da ise %101.66 oranında artış göstermiştir. Hayat pahalılığı 1988 de %62.57 ve 1989 da %51.81 olduğuna göre toplam mevduatta reel anlamda 1988 yılındaki düşüğe karşın 1989'da önemli bir artış mevcuttur. Aralık 1990 itibarıyla 549.0 milyar TL miktarında olan toplam mevduatın Aralık 1989 bazına göre %59.22 oranında artış gösterdiği gözlenmektedir. Bu dönemin hayat pahalılığı %69.41 olduğuna göre mevduatta reel anlamda düşüş kaydedilmiştir. Aralık 1991 itibarıyla 872.0 milyar TL miktarında olan toplam mevduatın Aralık 1990 bazına göre %58.83 oranında artış gösterdiği gözlenmektedir. bu dönemin hayat pahalılığı %46.33 olduğuna göre mevduatta reel artış gerçekleşmiştir. (Tablo 8).

Tablo 8

Türk Lirası Mevduatın Artış Hızı

		Milyon TL	
		Mevduatın Niteliğine Göre Dökümü	Bir Önceki dönemle Karşılaştırması
<u>Aralık 1987</u>			
	Resmi	49.057.3	
	Ticari	9.812.0	
	Tasarruf	<u>52.580.8</u>	
	Toplam	<u>111.450.1</u>	
<u>Aralık 1988</u>			
	Resmi	73.369.4	149.55
	Ticari	16.044.4	163.51
	Tasarruf	<u>81.564.3</u>	155.12
	Toplam	<u>170.978.1</u>	153.41
<u>Aralık 1989</u>			
	Resmi	98.851.6	134.73
	Ticari	30.190.5	188.16
	Tasarruf	<u>215.758.9</u>	264.52
	Toplam	<u>344.801.0</u>	201.66
<u>Aralık 1990</u>			
	Resmi	140.010.5	141.63
	Ticari	25.524.3	84.55
	Tasarruf	<u>383.466.5</u>	177.73
	Toplam	<u>549.001.3</u>	159.22
<u>Aralık 1991</u>			
	Resmi	179.125.1	127.94
	Ticari	39.272.9	153.86
	Tasarruf	627.031.2	163.52
	Diğer	<u>26.532.4</u>	
	Toplam	<u>871.961.6</u>	158.83
<u>Ocak 1992</u>			
	Resmi	227.419.4	126.96
	Ticari	35.481.9	90.35
	Tasarruf	645.446.5	102.94
	Diğer	<u>24.593.6</u>	92.69
	Toplam	<u>932.941.4</u>	106.99
<u>Şubat 1992</u>			
	Resmi	202.081.4	88.86
	Ticari	38.429.9	108.31
	Tasarruf	673.947.0	104.42
	Diğer	<u>25.535.7</u>	103.83
	Toplam	<u>939.994.0</u>	100.76
<u>Mart 1992</u>			
	Resmi	176.213.7	87.20
	Ticari	45.708.3	118.94
	Tasarruf	711.051.3	105.51
	Diğer	<u>26.988.6</u>	105.69
	Toplam	<u>959.961.9</u>	102.12

<u>Nisan 1992</u>		
Resmi	224.316.5	127.30
Ticari	47.070.8	102.98
Tasarruf	735.143.2	103.39
Diğer	27.944.8	103.54
Toplam	<u>1.034.475.3</u>	107.76
<u>Mayıs 1992</u>		
Resmi	247.042.0	110.13
Ticari	57.887.7	122.98
Tasarruf	754.938.1	102.69
Diğer	34.581.6	123.75
Toplam	<u>1.094.449.4</u>	105.80
<u>Haziran 1992</u>		
Resmi	278.948.2	112.92
Ticari	49.649.2	85.77
Tasarruf	787.056.4	104.25
Diğer	32.367.6	93.60
Toplam	<u>1.148.021.4</u>	104.89
<u>Temmuz 1992</u>		
Resmi	261.126.1	93.61
Ticari	58.620.1	118.07
Tasarruf	829.767.9	105.43
Diğer	37.549.8	116.01
Toplam	<u>1.187.063.9</u>	103.40
<u>Ağustos 1992</u>		
Resmi	307.045.1	117.58
Ticari	74.987.9	127.92
Tasarruf	859.821.4	103.62
Diğer	39.745.2	105.85
Toplam	<u>1.281.599.6</u>	107.96
<u>Eylül 1992</u>		
Resmi	390.161.3	127.07
Ticari	65.882.2	87.86
Tasarruf	857.373.1	99.72
Diğer	38.819.4	97.67
Toplam	<u>1.352.236.0</u>	105.51
<u>Ekim 1992</u>		
Resmi	346.627.0	88.84
Ticari	68.940.8	104.64
Tasarruf	895.251.0	104.42
Diğer	36.713.3	94.57
Toplam	<u>1.347.532.1</u>	99.65

RESMİ MEVDUAT

Resmi mevduatın KKTC Merkez Bankası ile diğler bankalar arasındaki bölünümü Tablo 9'da gösterilmiştir. Aralık 1986'dan Ocak 1990'a kadar KKTC Merkez Bankasının payı %50'nin üzerinde iken bu oran Şubat 1990'dan Şubat 1991'e kadar %50'nin altında kalmış ve Mart 1991'de %50.9'a ulaşmıştır. Müteakip dönemde önemli düşüşler kaydedilmiştir. Ekim 1992'deki oran %1.71 olarak görülmektedir.

Tablo 9

**KKTC Merkez Bankası ve Diğer Bankalar
Nezinde Resmi Mevduat**

Tarih	KKTC Merkez		Diğer		Toplam
	Bankası	%	Bankalar	%	
Aralık 1986	18.374.7	66.7	9.191.0	33.3	27.565.7
Aralık 1987	31.644.9	64.5	17.412.4	35.5	49.057.3
Aralık 1988	48.415.3	66.0	24.954.1	34.0	73.369.4
Aralık 1989	49.495.8	50.1	49.355.8	49.9	98.851.6
Ocak 1990	62.800.4	51.6	59.001.0	48.4	121.801.4
Şubat 1990	57.856.6	49.7	58.603.7	50.3	116.460.3
Mart 1990	41.668.4	40.0	62.507.9	60.0	104.176.3
Nisan 1990	32.284.8	34.1	62.351.0	65.7	94.635.8
Mayıs 1990	31.896.4	30.9	71.361.8	69.1	103.258.2
Haziran 1990	20.872.0	23.0	70.018.8	77.0	90.890.8
Temmuz 1990	19.442.2	18.0	88.746.9	82.0	108.189.1
Ağustos 1990	41.688.1	33.8	81.617.7	66.2	123.305.9
Eylül 1990	29.436.8	28.3	74.667.6	71.7	104.104.4
Ekim 1990	47.663.1	38.5	76.277.4	61.5	123.940.5
Kasım 1990	41.547.8	33.5	82.316.4	66.5	123.864.2
Aralık 1990	54.336.9	38.8	85.673.6	61.2	140.010.5
Ocak 1991	59.282.1	38.4	94.943.0	61.6	154.225.1
Şubat 1991	65.041.9	41.7	91.020.7	58.3	156.062.6
Mart 1991	97.745.4	50.9	94.414.3	49.1	192.159.7
Nisan 1991	86.596.6	46.9	98.002.1	53.1	184.598.9
Mayıs 1991	86.354.6	46.9	97.929.9	53.1	184.284.5
Haziran 1991	71.054.0	41.6	99.564.9	58.4	170.618.9
Temmuz 1991	65.814.2	37.7	108.898.3	62.3	174.712.5
Ağustos 1991	63.325.9	36.2	111.507.9	63.8	174.833.8
Eylül 1991	62.750.9	34.6	118.820.3	65.4	181.571.2
Ekim 1991	64.897.4	36.9	111.052.5	63.1	175.949.9
Kasım 1991	57.778.8	29.2	139.833.8	70.8	197.612.6
Aralık 1991	26.423.9	14.75	152.701.2	85.25	179.125.1
Ocak 1992	73.786.7	32.45	153.632.7	67.55	227.419.4
Şubat 1992	49.630.1	24.56	152.451.4	75.44	202.081.5
Mart 1992	1.986.1	1.13	174.227.6	98.87	176.213.7
Nisan 1992	34.964.7	15.59	189.351.8	84.41	224.316.5
Mayıs 1992	34.600.0	14.01	212.442.0	85.99	247.042.0
Haziran 1992	39.095.3	14.02	239.852.9	85.98	278.948.2
Temmuz 1992	9.431.8	3.61	251.694.3	96.39	261.126.1
Ağustos 1992	46.414.7	15.12	260.630.5	84.88	307.045.2
Eylül 1992	27.137.5	6.96	363.023.8	93.04	390.161.3
Ekim 1992	5.934.9	1.71	340.692.1	98.29	346.627.0

PLASMANLAR

Türk Lirası mevduat artış hızı ile plasman artış hızının karşılaştırması Tablo 10'da gösterilmiştir. Tablo 11'de Türk Lirası ve döviz plasmanlarının Türk Lirası karşılıklarını Aralık 1991 ve Ekim 1992 tarihleri itibarıyla, Tablo 12'de ise döviz plasmanlarının TL karşılıklarını aynı tarihler itibarıyla karşılaştırmalı olarak veriyoruz.

Tablo 10

**Türk Lirası Mevduat Artış Hızı ile Türk Lirası Plasman
Artış Hızının Karşılaştırması**

	Milyon TL			
	Toplam TL Mevduat	Bir Önceki Dönemle karşılaştırması %	Toplam TL Plasman	Bir Önceki Dönemle karşılaştırması %
Aralık 1986	62.671.3		43.998.7	
Aralık 1987	111.450.1	177.83	65.986.4	149.97
Aralık 1988	170.978.1	153.41	98.354.2	149.05
Aralık 1989	344.801.0	201.66	196.967.7	200.26
Ocak 1990	386.002.0	111.94	203.703.5	103.41
Şubat 1990	399.433.4	103.47	203.569.5	99.93
Mart 1990	410.075.2	102.66	255.583.2	110.81
Nisan 1990	436.674.7	106.48	207.507.1	91.98
Mayıs 1990	455.597.8	104.33	210.035.6	101.21
Haziran 1990	465.133.8	102.09	242.591.2	115.50
Temmuz 1990	484.279.6	104.11	258.308.9	106.47
Ağustos 1990	503.832.3	104.03	255.437.2	98.88
Eylül 1990	486.946.0	96.64	283.836.5	111.11
Ekim 1990	511.424.3	105.02	288.748.7	101.73
Kasım 1990	515.618.2	100.82	322.618.8	111.72
Aralık 1990	549.001.3	106.47	368.871.9	114.33
Ocak 1991	571.165.6	104.03	386.345.7	104.73
Şubat 1991	588.297.0	102.99	368.438.3	95.36
Mart 1991	642.366.2	112.10	379.574.5	103.02
Nisan 1991	650.007.3	101.19	374.772.9	98.74
Mayıs 1991	662.867.8	101.98	376.239.6	100.39
Haziran 1991	674.033.9	101.68	387.864.4	103.09
Temmuz 1991	702.411.9	104.21	407.933.1	105.17
Ağustos 1991	722.179.8	102.81	408.427.7	100.12
Eylül 1991	804.200.3	111.36	430.329.3	105.36
Ekim 1991	813.043.9	101.10	420.858.7	97.80
Kasım 1991	843.256.8	103.72	428.445.6	101.80
Aralık 1991	871.961.6	103.40	483.614.7	112.88
Ocak 1992	932.941.4	107.00	1.862.046.0	385.03
Şubat 1992	939.994.0	100.00	1.875.715.1	100.73
Mart 1992	959.961.9	102.12	2.162.984.8	115.32
Nisan 1992	1.034.475.3	107.76	2.194.231.2	101.44
Mayıs 1992	1.094.449.4	105.80	2.189.056.0	99.76
Haziran 1992	1.148.021.4	104.89	2.543.622.3	116.20
Temmuz 1992	1.187.063.9	103.40	2.593.098.9	101.95
Ağustos 1992	1.281.599.6	107.96	2.647.068.5	102.08
Eylül 1992	1.352.236.0	105.51	3.059.628.6	115.59
Ekim 1992	1.347.532.1	99.65	3.042.780.3	99.45

Tablo 11**İskonto Senetleri ve Bankalar Türk Lirası ve Döviz Plasmanlarının
Sektörel Bazda ve Geçmiş Dönemle Karşılaştırması****Milyon TL**

	<u>Aralık 1991</u>		<u>Ekim 1992</u>	
	<u>%</u>	<u>Miktar</u>	<u>%</u>	<u>Miktar</u>
Kamu Kurum ve Kuruluşları	13.9	87.022.8	73.4	2.472.537.9
Tarım	8.3	51.716.4	0.9	30.455.2
Sanayi	6.5	40.657.6	1.5	50.599.5
Nakliye ve Ulaşım	3.4	21.012.2	0.6	19.699.4
Yurtiçi ve Yurtdışı Ticaret	46.6	290.872.3	16.6	560.421.9
Turizm	5.6	35.237.3	1.8	60.346.7
Bina ve İnşaat	2.5	15.938.9	0.5	15.593.8
Şahsi ve Mesleki Borçlar	11.3	70.527.0	4.0	136.467.1
İskonto Senetleri	1.9	11.813.9	0.7	24.854.5
	100.0	624.798.4	100.0	3.370.976.0

Not:

Kamu Kurum ve Kuruluşları kalemi karşısında gösterilen miktar Bankamızca çeşitli sektörlerdeki kamu kurum ve kuruluşlarına Hazine Kefaleti Karşılığı verilen avansları da içermektedir. (Bak Tablo 2).

Tablo 12**Bankalar Döviz Plasmanlarının TL Karşılıklarının
Sektörel Bazda ve Geçmiş Dönemle Karşılaştırması**

	<u>Aralık 1991</u>		<u>Ekim 1992</u>	
	<u>%</u>	<u>Miktar</u>	<u>%</u>	<u>Miktar</u>
Kamu Kurum ve Kuruluşları	5.4	7.612.2	6.4	20.986.3
Tarım	0.1	94.3	0.0	51.3
Sanayi	2.3	3.278.6	1.2	3.874.6
Nakliye ve Ulaşım	11.6	16.357.0	5.2	16.920.0
Yurtiçi ve Yurtdışı Ticaret	61.7	87.062.4	73.6	241.763.9
Turizm	9.8	13.853.0	5.7	18.623.9
Bina ve İnşaat	3.1	4.399.3	1.8	5.906.0
Şahsi ve Mesleki Borçlar	6.0	8.527.0	6.1	20.069.7
	<u>100.0</u>	<u>141.183.8</u>	<u>100.0</u>	<u>328.195.7</u>

III. BÖLÜM

EKONOMİK GELİŞMELER

EKONOMİK GELİŞMELER

1) Üretim, İstihdam ve Fiyatlar

a) Üretim Artışı ve Kaynakların Kullanımı

1990, 1991 ve 1992 yıllarında GSMH'nin dağılımı ve sektörel katma değerlerinin büyüme hızları Tablo 13'de cari üretici fiyatları ve Tablo 14'de sabit üretici fiyatları ile karşılaştırmalı olarak gösterilmiştir.

1977 sabit fiyatlarıyla 1990'da 6977.4 milyon TL olan GSMH 1991'de 6549.3 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 1992 yılı için sabit fiyatlarla GSMH ön tahmini 7026.7 milyon TL olarak saptanmıştır. Bu itibarla sabit fiyatlarla 1991'de %6.1 büyümeye karşılık 1992'de %7.3 artış beklenmektedir.

Sabit üretici fiyatları ile hesaplanan 1990, 1991 ve 1992 yılları GSYİH'sinin sektör paylarına göz attığımızda 1990'da ilk dört sıranın Ticaret, Kamu Hizmetleri, Sanayi ve Ulaştırma-Haberleşme sektörlerince işgal edildiğini görürüz. 1991 ve 1992'de trend değişmiş ve Kamu Hizmetleri ön safa geçmiştir.

1991 ve 1992 yıllarına ait karşılaştırmalı Kaynaklar-Harcamalar Dengesi tablo 15'tedir. Gayri Safi Milli Hasılanın Toplam Kaynaklar içindeki payı 1991'de %95.2'den 1992'de %97.1'e yükselmiş ve netice itibarıyla Dış Açığın payı %4.8'den %2.9'a düşmüştür. 1991'de Toplam Kaynakların %15.9'u Yatırımlara ve %84.1'i Tüketime gitmiştir. Bu oranlar 1992'de sıra ile %15.6 ve %84.4 olarak gerçekleşmiştir. Sabit Sermaye yatırımlarında Kamunun payı %24.0'den %23.8'e düşerken, Özel Sektörün Payı %76.0'dan %76.2'ye yükselmiştir.

Tablo 13

G.S.M.H'nın Dağılımı ve Sektörel Katma Değerlerin Büyüme Hızı

(Cari Üretici Fiyatlarıyla Milyon TL)

Sektörler	1990	1991	1992*	Büyüme Hızı (%)		Dağılım Yüzdesi		
				1990-1991	1991-1992*	1990	1991	1992*
1. Tarım	142.136.1	187.975.5	426.957.4	32.3	127.1	9.2	8.5	11.5
a) Çiftçilik	134.618.3	173.777.1	403.564.9	29.1	132.2	8.7	7.9	10.9
b) Ormancılık	456.6	884.5	1.264.8	93.7	43.0	-	-	-
c) Balıkçılık	7.061.2	13.313.9	22.127.7	88.6	66.2	0.5	0.6	0.6
2. Sanayi	191.005.8	305.459.1	462.262.5	59.9	51.3	12.4	13.8	12.4
a) Maden ve Taşocak- cılığı	11.584.6	19.189.6	31.580.7	65.6	64.6	0.8	0.9	0.9
b) İmalat Sanayii	163.038.5	248.395.2	365.854.2	52.4	47.3	10.6	11.2	9.8
c) Elektrik-Su	16.382.7	37.874.3	64.827.6	131.2	71.2	1.0	1.7	1.7
3. İnşaat	86.378.3	159.562.6	264.832.9	84.7	66.0	5.6	7.2	7.1
4. Ticaret	363.800.9	464.169.2	778.999.6	27.6	67.8	23.7	20.9	20.9
a) Toptan ve Peraken- de Ticaret	285.356.3	376.902.0	629.386.1	32.1	67.0	18.6	17.0	16.9
b) Otelcilik ve Lokan- tacılık	78.444.6	87.267.2	149.613.5	11.2	71.4	5.1	3.9	4.0
5. Ulaştırma-Haberleşme	146.729.9	190.540.8	317.598.8	29.9	66.7	9.5	8.6	8.5
6. Mali Müesseseler	78.225.1	148.801.3	242.450.0	90.2	62.9	5.1	6.7	6.5
7. Konut Gelirleri	22.891.3	43.082.5	67.381.0	88.2	56.4	1.5	1.9	1.8
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	83.903.4	135.615.4	231.809.1	61.6	70.9	5.5	6.1	6.2
9. Kamu Hizmetleri	259.767.2	435.069.9	721.333.3	67.5	65.8	16.9	19.6	19.3
İthalat Vergileri	163.736.2	147.718.7	216.784.2	- 9.8	46.8	10.6	6.7	5.8
G.S.Y.İ.H. (a.f.)	1.538.574.2	2.217.995.0	3.730.408.8	44.2	68.2	100.0	100.0	100.0
Net Dış Alem Faktör Gelirleri	9.218.8	18.520.6	68.725.6	100.9	271.1	0.6	0.8	1.8
G.S.M.H. (a.f.)	1.547.793.0	2.236.515.6	3.799.134.4	44.5	69.9	100.6	100.8	101.8

Kaynak: KKTC Başbakanlık DPÖ

* Gerçekleşme Ön Tahmini

Tablo 14

G.S.M.H'nın Dağılımı ve Sektörel Katma Değerlerin Büyüme Hızları
(1977 Üretici Fiyatlarıyla Milyon ₺)

Sektörler	1990	1991	1992*	Büyüme Hızı (%)		Dağılım Yüzdesi		
				1990-1991	1991-1992*	1990	1991	1992*
1. Tarım	639.7	580.4	821.0	-9.3	41.5	9.2	8.9	11.9
a) Çiftçilik	591.0	530.2	769.5	-10.3	45.1	8.5	8.2	11.2
b) Ormancılık	6.4	7.7	8.8	20.3	14.3	0.1	0.1	0.1
c) Balıkçılık	42.3	42.5	42.7	0.5	0.5	0.6	0.6	0.6
2. Sanayi	947.3	925.3	949.6	-2.3	2.6	13.7	14.3	13.8
a) Maden ve Taşocakçılığı	24.2	24.5	25.2	1.2	2.9	0.4	0.4	0.4
b) İmalat Sanayii	805.2	774.2	790.0	-3.8	2.0	11.6	11.9	11.4
c) Elektrik-Su	117.9	126.6	134.4	7.4	6.2	1.7	2.0	2.0
3. İnşaat	506.3	540.4	561.7	6.6	3.9	7.3	8.3	8.1
4. Ticaret	1.334.1	1.192.0	1.276.7	-10.7	7.1	19.2	18.4	18.5
a) Toptan ve Perakende Ticaret	1.173.2	1.066.2	1.141.7	-9.1	7.1	16.9	16.4	16.5
b) Otelcilik ve Lokantacılık	160.9	125.8	135.0	-21.8	7.3	2.3	2.0	2.0
5. Ulaştırma-Haberleşme	791.8	675.3	686.4	-14.7	1.6	11.4	10.4	10.0
6. Mali Müesseseler	310.0	326.0	327.8	5.2	0.6	4.5	5.0	4.8
7. Konut Gelirleri	377.3	386.1	394.6	2.3	2.2	5.5	5.9	5.7
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	259.3	263.1	285.9	1.5	8.7	3.7	4.1	4.1
9. Kamu Hizmetleri	1.278.1	1.292.6	1.303.0	1.1	0.8	18.4	19.9	18.9
ithalat Vergileri	491.7	314.2	292.9	-36.1	-6.8	7.1	4.8	4.2
G.S.Y.İ.H. (a.f.)	6.935.8	6.495.1	6.899.6	-6.4	6.2	100.0	100.0	100.0
Net Dış Alem Faktör Gelirler	41.6	54.2	127.1	30.3	134.5	0.6	0.8	1.8
G.S.M.H. (a.f.)	6.977.4	6.549.3	7.026.7	-6.1	7.3	100.6	100.8	101.8

Kaynak: KKTC Başbakanlık DPÖ

*Gerçekleşme Ön Tahmini

Tablo 15

Kaynaklar - Harcamalar Dengesi

(Milyon TL.)

	1991		1992*		Değişme (%)		GSMH'ya Oranı	
	Cari Fiyatlarla	1977 Sabit Fiyatlarıyla	Cari Fiyatlarla	1977 Sabit Fiyatlarıyla	Cari	Sabit	1991	1992*
I. TOPLAM KAYNAKLAR	2.348.226.3	6.876.4	3.912.609.4	7.236.6	66.6	5.2	105.0	103.0
(1) GSMH(a.f.)	2.236.515.6	6.549.3	3.799.134.4	7.026.7	69.9	7.3	100.0	100.0
(2) Dış Açık	111.710.7	327.1	113.475.0	209.9	1.6	-35.8	5.0	3.0
II. TOPLAM YATIRIMLAR	372.913.4	1.092.0	610.944.7	1.130.0	63.8	3.5	16.7	16.1
(1) Sabit Sermaye	350.594.5	1.026.7	568.143.2	1.050.8	62.1	2.3	15.7	15.0
(a) Kamu	84.132.2	246.4	135.139.4	249.9	60.6	1.4	3.8	3.6
(b) Özel	266.462.3	780.3	433.003.8	800.9	62.5	2.6	11.9	11.4
(2) Stok Değişmeleri	22.318.9	65.3	42.801.5	79.2	91.8	21.3	1.0	1.1
(a) Kamu	9.400.1	27.5	17.976.6	33.3	91.2	21.1	0.4	0.5
(b) Özel	12.918.8	37.8	24.824.9	45.9	92.2	21.4	0.6	0.6
III. TOPLAM TÜKETİM	1.975.312.9	5.784.4	3.301.664.7	6.106.6	67.1	5.6	88.3	86.9
(1) Kamu Tüketimi	591.644.5	1.732.5	940.609.7	1.739.7	59.0	0.4	26.4	24.8
(2) Özel Tüketim	1.383.668.4	4.051.9	2.361.055.0	4.366.9	70.6	7.8	61.9	62.1
IV. TOPLAM YURTIÇİ TASARRUFLAR	261.202.7	764.9	497.469.7	920.1	90.5	20.3	11.7	13.1

* Gerçekleşme tahmini

Kaynak: KKTC Başbakanlık DPÖ

b) İstihdam

1990, 1991 ve 1992 yıllarında istihdamın sektörel dağılımı karşılaştırmalı olarak Tablo 16'da verilmiştir. Her üç yılda Tarım yaklaşık %26 payla birinci sırayı işgal etmekte bunu yaklaşık %22 payla Kamu Hizmetleri ve %11 payla Sanayi Sektörü izlemektedir. İstihdamın dağılımında İnşaatın payı ortalama %10.6 ve Ticaret-Turizm'in payı %9.7 olarak görülmektedir. 1992 yılı ortalama işsiz sayısında bir önceki yıla oranla düşüş gözlenmektedir.

Tablo 16

İstihdamın Sektörel Dağılımı ve Nüfus

Sektörler	1990		1991		1992*	
	Sayı	Toplam Çalışan Nüfus Oranı %	Sayı	Toplam Çalışan Nüfus Oranı %	Sayı	Toplam Çalışan Nüfus Oranı %
1. Tarım	19094	26.7	18846	26.2	18690	25.8
2. Sanayi	8034	11.3	8062	11.2	8231	11.2
a) Madencilik ve Taşocaklığı	-	-	-	-	-	-
b) İmalat Sanayii	6845	9.6	6845	9.5	7000	9.5
c) Elektrik-Su	1189	1.7	1217	1.7	1231	1.7
3. İnşaat	7451	10.4	7820	10.9	7862	10.7
4. Ticaret-Turizm	6942	9.7	6942	9.6	7185	9.8
a) Toptan ve Perakende Ticaret	5172	7.2	5172	7.2	5322	7.2
b) Otelcilik-Lokantacılık	1770	2.5	1770	2.4	1863	2.6
5. Ulaştırma-Haberleşme	5728	8.0	5728	8.0	5913	8.0
6. Mali Müesseseler	1968	2.8	2040	2.8	2092	2.8
7. Serbest Meslek ve Hizmetler	6329	8.8	6397	8.9	7025	9.6
8. Kamu Hizmetleri (KİT ve Belediyeler dahil)	15979	22.3	16106	22.4	16267	22.1
Toplam Çalışan Nüfus	71525	100.0	71941	100.0	73535	100.0
İşsiz Sayısı	849		1027		800	
Toplam Nüfus	171469		173756		176127	

* Gerçekleşme Ön Tahmini

Kaynak : KKTC Başbakanlık DPÖ

c) Fiyat Hareketleri ve Ücretler

1986-1991 yılları ile 1992 yılının ilk onbir ayındaki fiyat hareketleri karşılaştırmalı olarak Tablo 17'de verilmiştir. Devlet Planlama Örgütüncü yeni bir tüketim harcamaları anketi yapılmış ve bu anket sonucu belirlenen eğilimlere göre ağırlıklı, yeni bir tüketim kalıbı hazırlanarak 1 Ocak 1988'den itibaren baz olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Hayat pahalılığı 1984'de %70.72, 1985'de %43.04, 1986'da %48.09, 1987'de %43.01, 1988'de %62.57, 1989'da %51.81, 1990'da %69.41 1991'de %46.33 ve 1992'nin ilk onbir ayında %55.92 olarak saptanmış olup bunun mal ve hizmet gruplarına göre dağılımı Tablo 18'de gösterilmektedir.

Yüksek enflasyonist ortamda maaş ve ücretlerin satın alma gücünü korumak düşüncesiyle 1983 yılından beri eşel mobil sistemi uygulanmaktadır. 1985 yılı sonuna kadar her dört ay sonundaki hayat pahalılığı artışı dikkate alınarak maaş ve ücretlere yansıtılan artışlar 1986 yılından itibaren her üç ve 1 Nisan 1990'dan itibaren her iki aydaki duruma göre ayarlanmaya başlanmıştır.

Bakanlar Kurulu 7/1979 sayılı Kamu Görevlileri Yasasınının 121. maddesi uyarınca ödenmekte olan aylık maaş ve ücretlerin 1.5.1990 tarihinden geçerli olmak üzere her ayın ilk mesai günü peşin olarak ödenmesini karara bağladı.

Asgari Ücret Saptama Komisyonunda alınan tavsiye kararları uyarınca asgari ücret,

1 Ocak 1987'den itibaren ayda	90.000.-TL
1 Ocak 1988'den itibaren ayda	121.000.-TL
1 Ocak 1989'dan itibaren ayda	205.000.-TL
1 Ocak 1990'dan itibaren ayda	340.500.-TL
1 Ocak 1991'den itibaren ayda	520.000.-TL
1 Ocak 1992'den itibaren ayda	806.000.-TL
1 Ocak 1993'den itibaren ayda	1.373.000.-TL

olarak saptanmıştır.

Tablo 17

	Hayat Pahalılığı						
	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992
	%	%	%	%	%	%	%
Ocak	7.10	3.18	8.08	5.71	6.44	3.33	7.42
Şubat	11.54	4.43	17.09	14.07	16.89	6.43	18.28
Mart	19.01	9.05	24.11	16.47	20.82	10.68	22.29
Nisan	19.15	10.00	26.58	20.78	25.02	15.21	25.55
Mayıs	20.69	11.35	28.53	24.09	28.30	17.98	28.12
Haziran	21.07	17.12	31.45	25.17	32.22	23.82	30.50
Temmuz	31.75	19.33	36.44	32.82	35.44	26.78	34.62
Ağustos	36.47	19.77	44.73	40.43	50.99	29.17	39.05
Eylül	36.68	24.43	48.11	41.73	58.19	34.86	44.20
Ekim	38.81	34.54	53.54	43.97	61.98	39.06	50.14
Kasım	41.48	38.40	57.86	47.98	65.63	42.51	55.92
Aralık	48.09	43.01	62.57	51.81	69.41	46.33	

Kaynak: KKTC Başbakanlık, DPÖ.

Tablo 18**Hayat Pahalılığının Mal ve Hizmet Gruplarına
Göre Dağılımı**

	1984	1985	1986	1987
	%	%	%	%
Yiyecek ve İçecek	45.48	16.89	30.83	19.63
Ev ve ev masrafı	6.70	5.03	3.23	6.11
Giyim	5.53	12.34	7.74	7.68
İlaç ve Tıp	0.62	0.46	0.41	0.39
Eğitim	0.60	0.33	0.11	0.47
Taşıt	6.36	3.93	1.45	3.47
Hizmetler	1.32	1.25	1.34	0.79
Eğlence ve Okuma	0.93	0.35	0.92	0.66
Sigara	3.03	2.31	1.88	3.63
Şahsi Harcamalar	0.15	0.15	0.18	0.18
Toplam	70.72	43.04	48.09	43.01

1 Ocak 1988 den itibaren yeni döküm uygulanmıştır, şöyleki:

	1988	1989	1990	1991	1992 (Ocak-Kasım)
	%	%	%	%	%
Gıda	27.53	27.87	21.71	22.44	19.73
Giyim	5.57	5.66	7.88	3.62	5.52
Ev Eşyası	6.49	3.10	5.96	4.04	4.81
Sağlık ve Kişisel Bakım ile ilgili Harcamalar	3.36	2.21	2.61	2.56	3.10
Ulaştırma ve Haberleşme	9.62	6.96	19.46	5.63	12.36
Kültür, Eğitim ve Eğlence	4.78	1.66	5.17	3.06	3.81
Konut ve Konut ile ilgili Harcamalar	3.15	2.88	4.53	3.30	4.41
Sigara	2.07	1.47	2.09	1.68	2.18
Toplam	62.57	51.81	69.41	46.33	55.92

Kaynak: KKTC Başbakanlık, DPÖ.

2. Mali ve Parasal Gelişmeler

a) Mali Gelişmeler

Bütçe harcamaları 1987'de 106.1 milyar TL, 1988'de 150.7 milyar TL, 1989'da 257.4 milyar TL 1990'da 524.7 milyar TL ve 1991'de 891.5 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Bu harcamaların yerel gelir katkısında 1987'de %55.6, 1988'de %72.5 1989'da %76.0 oranlarıyla istikrarlı bir gelişme kaydedebilmiştir. 1990'da yerel katkı %74.4 ve 1991'de %58.5'e düşmüştür. 1992 yılının ilk yedi ayında yerel katkı %62.5 dolaylarında seyretmiştir. Yerel gelirleri G.S.M.H. ile karşılaştırdığımızda yerel gelirlerin G.S.M.H.'ya oranının 1989'da %21.5, 1990'da %25.2 ve 1991'de %23.3 olduğunu görürüz (Tablo 19 ve 20).

1991 yılı sonu itibarıyla birikmiş bütçe açıkları 456.5 milyar TL'na baliğ olmuştur. 1992 yılında on aylık bütçe açığı 188.1 milyar TL olarak görülmektedir (Tablo 21).

Bütçe açıklarına karşılık TC Ziraat Bankasından sağlanan krediler, faizler hariç 1991 yılı sonunda 55.9 milyar TL tutarındadır. 1987 yılından sonra T.C. Ziraat Bankasından borç alınmamıştır (Tablo 22). 1991 mali yılı toplam bütçe açığı 255.9 milyar TL olup aşağıdaki şekilde karşılanmıştır:

TC Başbakanlık Toplu Konut Fonundan	98.7	Milyar TL
İç Borçlanma	<u>157.2</u>	" "
	<u>255.9</u>	" "

Tablo 19

G.S.M.H. ile Karşılaştırmalı Bütçe Analizi
1989 - 1992

Milyar TL.

	1989		1990		1991		1992 Gerçekleşme 10 Aylık
	Gerçekleşme	G.S.M.H. Yüzdesi	Gerçekleşme	G.S.M.H. Yüzdesi	Gerçekleşme	G.S.M.H. Yüzdesi	
I. Bütçe Yerel Gelirleri	195.7	21.5	390.3	25.2	521.9	23.3	659.4
1. Vergi Gelirleri	163.0	17.9	331.7	21.4	425.8	19.0	545.3
a) Dolaysız Vergiler	84.4	9.3	166.1	10.7	243.6	10.9	296.9
b) Dolaylı Vergiler	78.6	8.6	165.6	10.7	182.2	8.1	248.4
2. Diğer Gelirler	32.7	3.6	58.6	3.8	96.1	4.3	114.1
II. Bütçe Giderleri	257.4	28.3	524.7	33.9	891.5	39.8	958.4
1. Cari Giderler	214.7	23.6	430.2	27.8	731.6	32.7	834.5
a) Personel Giderleri	108.1	11.9	206.9	13.4	341.7	15.3	408.7
b) Diğer Cari Giderler	21.0	2.3	40.7	2.6	58.4	2.6	68.2
c) Transferler	85.6	9.4	182.6	11.8	331.5	14.8	357.6
- Sosyal	64.6	7.1	144.9	9.4	231.7	10.3	295.9
- Diğer	21.0	2.3	37.7	2.4	99.8	4.5	61.7
2. Savunma Giderleri	12.6	1.4	20.1	1.3	47.0	2.1	61.5
3. Yatırımlar	30.1	3.3	74.4	4.8	112.9	5.0	62.4
III. Dış Yardım ve Borçlanmalar	61.7	6.8	134.4	8.7	369.6	16.5	299.0
- Dış Yardımlar	37.7	4.1	50.9	3.3	113.7	5.1	110.9
- Borçlanmalar (Açık)	24.0	2.6	83.5	5.4	255.9	11.4	188.1

Not: G.S.M.H. 1989 910.1
1990 1.547.8
1991 2.236.5

Kaynak: Ekonomi ve Maliye Bakanlığı.
KKTC Başbakanlık, DPÖ.

Tablo 20

Karşılaştırmalı Bütçe Özeti
1987-1992

Milyar ₺

	1987		1988		1989		1990		1991		1992	
	Gerçekleşme	%	Gerçekleşme	%	Gerçekleşme	%	Gerçekleşme	%	Gerçekleşme	%	Gerçekleşme	%
Bütçe Finansmanı												
Yerel Kaynaklar	59.0	55.6	109.2	72.5	195.7	76.0	390.3	74.4	521.9	58.5	659.4	68.8
Dış Yardım	26.9	25.4	22.1	14.7	37.7	14.7	50.9	9.7	113.7	12.8	110.9	11.6
Borçlanma	20.2	19.0	19.4	12.8	24.0	9.3	83.5	15.9	255.9	28.7	188.1	19.6
	106.1	100.0	150.7	100.0	257.4	100.0	524.7	100.0	891.5	100.0	958.4	100.0
Cari Harcamalar												
Savunma Harcamaları	83.9	79.1	131.1	87.0	214.7	83.4	430.2	82.0	731.6	82.0	834.5	87.1
Yatırım Harcamaları	6.0	5.7	8.6	5.7	12.6	4.9	20.1	3.8	47.0	5.3	61.5	6.4
	16.2	15.2	11.0	7.3	30.1	11.7	74.4	14.2	112.9	12.7	62.4	6.5
	106.1	100.0	150.7	100.0	257.4	100.0	524.7	100.0	891.5	100.0	958.4	100.0

Not: Ankara'da ödenen yatırım harcamaları yukarıdaki rakamlara dâhil edilmemiştir.

Kaynak: Ekonomi ve Maliye Bakanlığı,
KKTC Başbakanlık, DPÖ.

Tablo 21**Yıllar İtibariyle Bütçe Açıkları**

		Milyar TL
	Bütçe Açığı	G.S.M.H. Yüzdesi
1975 Yılı açığı	0.1	8.6
1976 " "	0.2	5.8
1977 " "	0.3	7.2
1978 " "	0.3	5.5
1979 " "	0.7	7.8
1980 " "	1.5	8.8
1981 " "	2.0	8.3
1982 " "	2.9	8.3
1983 " "	3.7	7.9
1984 " "	6.8	9.2
1985 " "	12.5	9.9
1986 " "	22.6	11.6
1987 " "	20.1	7.0
1988 " "	19.4	4.0
1989 " "	24.0	2.6
1990 " "	83.5	5.4
1991 " "	255.9	11.4
<hr/>		
1991 sonu birikmiş bütçe açığı	456.5	
<hr/>		
1992 yılı 10 aylık bütçe açığı	188.1	
<hr/>		

Kaynak: Ekonomi ve Maliye Bakanlığı
KKTC Başbakanlık, DPÖ.

Tablo 22

**T.C. Ziraat Bankasından Sağlanan Kredilerin
(Faizler Hariç) Yıllar İtibarıyla Dökümü**

	Milyar TL
1975	0.1
1976	0.1
1977	0.1
1978	0.3
1979	0.4
1980	1.4
1981	2.0
1982	3.0
1983	5.3
1984	6.4
1985	8.8
1986	18.0
1987	10.0
1988	-
1989	-
1990	-
1991	-
	<u>55.9</u>

Kaynak: Ekonomi ve Maliye Bakanlığı
KKTC Başbakanlık, DPÖ.

b) Parasal Gelişmeler

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında imzalanan Ekonomik İşbirliği Protokolünün Para, Kambiyo, Bankacılık Bölümü altında yer alan maddeler peyder pey uygulama alanına konulmaktadır.

26/1987 sayılı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bankalar (Değişiklik) Yasası 1 Haziran 1987, 35/1987 sayılı yeni Merkez Bankası Yasası 26 Haziran 1987 ve 22/1987 sayılı Para ve Kambiyo İşleri (Değişiklik) Yasası ise 1 Kasım 1987 tarihinden itibaren yürürlüğe konmuştur. 22/1987 sayılı yasa ile değişik şekliyle 38/1982 sayılı Para ve Kambiyo İşleri Yasası altında verilen yetkilere dayanılarak Bakanlar Kurulunca yapılan Para ve Kambiyo İşleri Tüzüğü de 2 Kasım 1987 tarih ve 116 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak aynı gün yürürlüğe girmiştir. Bu cümleden olmak üzere 48/1990 sayılı Offshore Bankacılık Hizmetleri Yasası 26 Kasım 1990 tarih ve 117 sayılı Resmi Gazete, Offshore Bankacılık Hizmetleri Tüzüğü ise 9 Ocak 1991 tarih ve 3 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

3. Ticaret, Pazarlama ve Ödemeler Dengesi

a) Ticaret ve Pazarlama

Toptan ve perakente ticaret KKTC Ekonomisinde önemli bir yer işgal etmektedir.

Bu sektörden doğan katma değer cari fiyatlarla 1989'da 158.136.0 milyon TL, 1990'da 285.356.3 milyon TL ve 1991'de 376.902.2 milyon TL olarak gerçekleşmiş ve 1992'de 629.386.1 milyon TL olarak tahmin olunmuştur. Böylece sektörün G.S.Y.İ.H. içindeki payı 1990'da %18.6, 1991'de %17.0 ve 1992'de %16.9 olarak görülmektedir. İstihdam açısından bakıldığında toptan ve perakente ticaret sektöründe çalışanlar 1989'da 4948 ve 1990 ile 1991'de 5172 olarak saptanmıştır. Bu suretle kişi başına katma değer 1989'da 31.9 milyon TL, 1990'da 55.2 milyon TL ve 1991'de 72.9 milyon TL şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Tablo 23 incelendiğinde 1981-1991 yılları itibarıyla dışalımın %40-47 arasındaki bölümünün Türkiye'den ve %53-60 arasındaki bölümünün diğer ülkelere, dış satımın ise %12-22 arasındaki bölümünün Türkiye'ye, %78-88 arasındaki bölümünün ise diğer ülkelere yapıldığını görürüz.

Dış alımlarımızda Türkiye birinci sırayı alırken, dış satımlarımızda en büyük pay Birleşik Krallığa gitmiştir (Tablo 24).

Tarım ürünleri dış satımlarımızın %45 ve %55 arasında değişen bir oranını oluştururken %45 ile %54 arasında değişen bir oranı da sanayi ürünlerinden oluşmuştur. Dış alımda ise yaklaşık %10 tarımsal ürünlere karşılık %90 sanayi ve mineral ürünleri görülmektedir (Tablo 25 ve 26).

Dış ticaret açığımız dolar bazında yılda 248.6 milyon ABD doları olarak görülmektedir. 1979-1991 döneminde dış satımın dış alımı karşılama oranının %17 ve %47 arasında değiştiği görülmektedir (Tablo 27).

Dış ticaretimizin gelişmesinde ulaşım ve haberleşme en büyük etkenlerdendir. Politik ve ekonomik nedenlerle KKTC deniz ve hava limanlarına uluslararası ticarete mevcut koşulların gerektirdiği şekilde düzenli uçak ve gemi seferleri yapılamamaktadır. Dış dünya ile haberleşme imkanlarımız da arzu edilen düzeyde değildir. Bütün bunlara karşın çok sayıda yabancı ülke ile ticari ilişkiler tesis edilmiş olup durumun iyileştirilmesi yönünde çalışmalar sürdürülmektedir.

b) Ödemeler Dengesi

1990, 1991 ve 1992 yıllarında ticaret açığı 248-328 milyon ABD doları dolaylarında seyretmiştir (Tablo 28)

Genelde dış satımlarımız dış alımlarımızın yüzde 31'ini karşılayabilmiştir. 1979-1990 dönemi dış ticaretini gösteren Tablo 27 incelendiğinde en iyi performansın, ihracatın ithalatın %47.1'ini karşıladığı 1980 yılında, en kötü performansın ise ithalatın sadece %17.2'sini karşılayabildiği 1990 yılında olduğu görülür.

Görünmeyen işlemlerde Turizmin katkısı 1990'da 224.8 milyon ABD doları, 1991'de 153.6 milyon ABD doları ve 1992'de 160.8 milyon ABD doları olarak görülmektedir. Diğer görünmeyenlerin etkisiyle Cari İşlemler Dengesindeki açık 1990-1992 yıllarında sıra ile 16.4, 26.6 ve 16.6 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. 1991 yılında KKTC'ye gelen turist sayısı 220237 olup, bunun %81.4'ü Türkiye'den %18.6'sı ise diğer ülkelere dendir. Bir önceki yıla oranla KKTC'ye gelen turist sayısında düşüş gözlenmektedir (Tablo 29).

Tablo 23

**KKTC'nin Türkiye ve Diğer Ülkelerle olan Dış Ticareti
1981 - 1992**

Milyon ABD \$

Yıllar	Dış Alım					Dış Satım				
	Türkiye	%	Diğer Ülkeler	%	Toplam	Türkiye	%	Diğer Ülkeler	%	Toplam
1981	44.2	42.5	59.9	57.5	104.1	7.1	19.3	29.8	80.8	36.9
1982	49.5	41.3	70.4	58.7	119.9	7.3	18.5	32.2	81.5	39.5
1983	65.3	45.0	80.0	55.0	145.3	6.5	16.1	34.2	83.9	40.7
1984	61.5	45.1	74.8	54.9	136.3	8.4	21.6	30.4	78.4	38.8
1985	65.1	45.5	77.9	54.5	143.0	5.4	11.7	40.9	88.3	46.3
1986	70.1	45.8	83.1	54.2	153.2	7.7	14.8	44.3	85.2	52.0
1987	94.3	42.7	126.7	57.3	221.0	7.9	14.3	47.2	85.7	55.1
1988	101.9	46.7	116.2	53.3	218.1	6.3	12.0	46.1	88.0	52.4
1989	112.5	42.9	149.9	57.1	262.4	9.2	17.5	46.0	82.5	55.2
1990	153.5	40.2	228.0	59.8	381.5	7.9	12.1	57.6	87.9	65.5
1991	143.0	47.5	158.1	52.5	301.1	7.3	13.9	45.2	86.1	52.5
1992 (Ocak-Haziran)	77.9	42.2	106.6	57.8	184.5	3.1	8.5	33.5	91.5	36.6

Kaynak: KKTC Başbakanlık, D.P.Ö.

Tablo: 24

Ülkeler İtibarıyla Dış Ticaret
1989 - 1992

Milyon ABD \$

Ülkeler	1989				1990				1991				1992 (Ocak-Haziran)			
	Dış alım Değer	%	Dış satım Değer	%	Dış alım Değer	%	Dış satım Değer	%	Dış alım Değer	%	Dış satım Değer	%	Dış alım Değer	%	Dış satım Değer	%
I. Türkiye	112.5	42.9	9.2	16.7	153.5	40.2	7.9	12.1	143.0	47.5	7.3	13.9	77.9	42.2	3.1	8.5
II. Diğer Ülkeler	149.9	57.1	46.0	83.3	228.0	59.8	57.6	87.9	158.1	52.5	45.2	86.1	106.6	57.8	33.5	91.5
1. Birleşik Krallık	49.6	18.9	35.2	63.8	67.1	17.6	44.0	67.2	45.7	15.2	35.4	67.4	22.3	12.1	28.6	78.1
2. Diğer AET ülkeleri	45.1	17.2	5.0	9.0	64.0	16.8	7.0	10.7	47.2	15.7	6.6	12.6	22.0	11.9	2.8	7.6
3. Orta Doğu İslâm Ülkeleri	4.2	1.6	3.4	6.2	6.4	1.7	1.6	2.4	4.7	1.6	0.7	1.3	1.4	0.8	1.2	3.3
4. Uzak Doğu Ülkeleri	29.5	11.2	-	-	52.3	13.7	-	-	32.4	10.7	-	-	16.0	8.7	-	-
5. Diğer	21.5	8.2	2.4	4.3	38.2	10.0	5.0	7.6	28.1	9.3	2.5	4.8	44.9	24.3	0.9	2.5
Toplam	262.4	100.0	41.7	100.0	381.5	100.0	65.5	100.0	301.1	100.0	52.5	100.0	184.5	100.0	36.6	100.0

Kaynak: KKTC Başbakanlık, DPÖ.

Tablo: 25

Dışsatımın Yapısı
1989 - 1992

Milyon ABD \$

Grup	1989		1990		1991		1992 Ocak-Haziran	
		%		%		%		%
1. Tarım Ürünleri	30.2	54.7	29.8	45.5	27.0	51.4	24.4	66.7
a) Narenciye	21.6	39.1	24.5	37.4	21.6	41.3	19.5	53.3
b) Patates	1.7	3.1	2.4	3.7	2.4	4.6	3.6	9.8
c) Canlı Hayvanlar	0.3	0.5	0.3	0.4	0.1	0.2	0.5	1.4
d) Diğer Tarım Ürünleri	6.6	12.0	2.6	4.0	2.9	5.5	0.8	2.2
2. Sanayi Ürünleri	24.6	44.6	35.2	53.7	25.2	48.0	12.1	33.1
a) İşlenmiş Tarım	6.8	12.3	11.9	18.1	8.2	16.0	5.3	14.5
b) Diğer Sanayi Ürünleri	17.8	32.3	23.3	35.6	16.8	32.0	6.8	18.6
3. Mineraller	0.4	0.7	0.5	0.8	0.3	0.6	0.1	0.2
TOPLAM	55.2	100.0	65.5	100.0	52.5	100.0	36.6	100.0

Kaynak: KKTC Başbakanlık, DPÖ.

Tablo 26

Mal Gruplarına Göre Dış Alım
1987-1991

Milyon ABD \$

G r u p	1987		1988		1989		1990		1991	
		%		%		%		%		%
1. Yiyecek ve Canlı Hayvan	19.7	8.9	19.9	9.1	25.5	9.7	35.8	9.4	41.9	13.9
2. İçkiler ve Tütün	12.5	5.7	10.8	5.0	7.5	2.9	13.5	3.5	15.4	5.1
3. Yakıttan gayri yanmayan hammadde	3.5	1.6	5.4	2.5	6.3	2.4	5.4	1.4	6.0	2.0
4. Mineral yakıtlar, yağlayıcı madde ve ilgili olanlar	18.2	8.2	20.1	9.2	18.2	6.9	35.5	9.3	34.9	11.6
5. Hayvan ve Sebze yağları	1.4	0.6	1.8	0.8	1.4	0.5	2.1	0.6	1.8	0.6
6. Kimyevi Maddeler	15.7	7.1	15.9	7.3	17.6	6.7	26.1	6.8	23.8	7.9
7. Hammaddesine göre tasnif edilenler	64.8	29.3	66.3	30.4	87.0	33.2	115.2	30.2	81.9	27.2
8. Makine ve Nakliye Araçları	65.6	29.7	57.0	26.1	72.8	27.7	106.8	28.0	67.4	22.4
9. Çeşitli Mamuller	19.6	8.9	20.9	9.6	26.2	10.0	41.1	10.8	28.0	9.3
TOPLAM	221.0	100.0	218.1	100.0	262.5	100.0	381.5	100.0	301.1	100.0

Kaynak: Ticaret ve Sanayi Bakanlığı
KKTC Başbakanlık, DPÖ

Tablo 27

Dış Ticaret
1979 - 1992

Yıllar	Dış Alım	Dış Satım	Milyon ABD \$	
			Açık	Dışsatımın Dışalımı Karşılama Oranı
1979	90.8	35.8	55.0	%39.4
1980	94.4	44.5	49.9	%47.1
1981	104.1	36.9	67.2	%35.4
1982	119.9	39.5	80.4	%32.9
1983	145.3	41.0	104.3	%28.2
1984	135.6	38.4	97.2	%28.3
1985	141.7	45.8	95.9	%32.3
1986	153.2	52.0	101.2	%33.9
1987	221.0	55.1	165.9	%24.9
1988	218.1	52.4	165.7	%24.0
1989	262.5	55.2	207.3	%21.0
1990	381.5	65.5	316.0	%17.2
1991	301.1	52.5	248.6	%17.4
1992 (Ocak- Haziran)	184.5	36.6	147.9	%19.8

Kaynak: Ticaret ve Sanayi Bakanlığı,
KKTC Başbakanlık, D.P.Ö.

Tablo 28

Ödemeler Dengesi

	Milyon ABD \$				
	1990	1991	1992 *	Değişme % 1990-91	1991-92*
I. Cari İşlemler					
A: Dış Ticaret					
1. Dış satım	65.5	52.5	61.6	-19.8	17.3
2. Dış alım	-381.5	-301.1	-390.2	-21.0	29.6
Dış Ticaret Dengesi	-316.0	-248.6	-328.6	-21.3	32.2
B: Görünmeyen İşlemler					
1. Turizm (net)	224.8	153.6	160.8	-31.7	4.7
2. Diğer Görünmeyenler (net)	74.8	68.4	151.2	-8.5	121.0
Görünmeyen İşlemler Dengesi	229.6	222.0	312.0	-25.9	40.5
Cari İşlemler Dengesi	-16.4	-26.6	-16.6	62.2	-37.6
II. Sermaye Hareketleri					
1. TC Yardım ve Kredileri	22.5	49.6	37.0	120.4	-25.4
2. Diğer Dış yardımlar	2.1	2.4	1.9	14.3	-20.8
3. Bedelsiz Dışalım	169.9	113.1	118.4	-33.4	4.7
4. Kısa Vadeli Diğer Sermaye Hareketleri	-169.3	-106.7	-111.6	-37.0	4.6
Sermaye Hareketleri Dengesi	25.2	58.4	45.7	131.7	-21.7
Genel Denge	8.8	31.8	29.1	261.4	-8.5
III. Rezerv Hareketleri (- Artış +Azalış)	-6.5	-32.8	-27.8	404.6	-15.2
IV. Net Hata ve Noksan	-2.3	1.0	-1.3	143.5	-30.0

* Gerçekleşme Tahmini

Kaynak: KKTC Başbakanlık, D.P.Ö.

Tablo 29**Türkiye ve Diğer Ülkelerden Gelen Turistler
1978 - 1992**

Yıllar	TC'den Turist	% Payı	Diğer Ülkelerden Turist	%Payı	Toplam
1978	104738	92.8	8172	7.2	112910
1979	95115	87.7	13286	12.3	108401
1980	69808	82.6	14703	17.4	84511
1981	62660	80.2	15474	19.8	78134
1982	65018	74.2	20611	25.8	87629
1983	78467	79.3	20467	20.7	98934
1984	93413	82.4	19905	17.6	113318
1985	103791	83.0	21284	17.0	125075
1986	107064	80.0	26766	20.0	133830
1987	147965	80.3	36372	19.7	184337
1988	173599	75.6	55907	24.4	229506
1989	214566	78.3	59507	21.7	274073
1990	243269	80.9	57541	19.1	300810
1991	179379	81.4	40858	18.6	220237
1992	160686	75.6	51899	24.4	212585

(Ocak-Ekim)

Kaynak: Ulaştırma, Bayındırlık ve Turizm Bakanlığı
KKTC Başbakanlık, D.P.Ö.

IV. BÖLÜM

MERKEZ BANKASININ 30.9.1992 İTİBARIYLA 9 AYLIK HESAPLARI

Tablo: 30

KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ MERKEZ BANKASI'NIN
30.9.1992 TARİHLİ BİLANÇOSU

Milyon TL.

Aktif	1992 Eylül	1991 Aralık	Pasif	1992 Eylül	1991 Aralık
Döner Değerler (1)	794.619.6	510.506.0	Hazine Cari Hesabı (5)	25.373.5	24.426.5
Hazine Cari Hesabı (5)	-	-	Mevduat (6)	351.044.0	226.469.9
Krediler (2)	140.186.2	60.100.8	Mevduat Munzam Kar. (7)	395.155.7	213.916.3
Bina ve Teçhizat (3)	853.5	798.7	Fonlar (8)	63.889.8	59.338.9
Diğer Aktifler (4)	17.877.2	4.093.3	Diğer Pasifler (9)	46.338.6	5.485.9
			Öz Kaynaklar	71.734.9	45.861.3
	953.536.5	575.498.8		953.536.5	575.498.8

Tablo 31

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ MERKEZ BANKASI'NIN
1.1.1992-30.9.1992 DÖNEMİ KÂR VE ZARAR HESABI

Milyon TL.

GİDER	1992		1991		
	1.1.92-30.9.92	1.1.91-31.12.91	GELİR	1992	1991
				1.1.92-30.9.92	1.1.91-31.12.91
Personel Giderleri (11)	2.493.1	3.428.0	Alınan Faizler (14)	89.491.5	88.409.3
İdari Giderler (12)	5.594.8	14.467.2	Alınan Komisyonlar (15)	1.732.8	1.586.0
Hukuk Danış. ve Dava Masrafları	8.296.1	-	Kambiyo İşleri Gelirleri	492.9	1.027.4
Verilen Faizler (13)	48.682.9	39.929.6	Sair Gelirler	154.2	117.3
Vergi Resim ve Harçlar ile Sosyal Kültürel ve Resmi Kuruluşlara Yardımlar	1.0	0.7			
Verilen Komisyonlar	839.9	855.3			
Amortismanlar	44.5	53.8			
Faiz Farkı Fonu	-	6.000.0			
Kasadaki TL Efektif Sigortası	-	3.000.0			
Sair Giderler	45.5	3.423.3			
Kâr	25.873.6	19.982.1			
	91.871.4	91.140.0		91.871.4	91.140.0

HESAPLAR HAKKINDA AÇIKLAMALAR

	1992	Milyon TL
	<u>Eylül</u>	<u>Aralık</u>
(1) DÖNER DEĞERLER		
Kasa	49.390.0	12.665.4
Yoldaki paralar	-	194.7
Altın Kasası	536.4	536.4
Efektif Deposu	58.435.9	89.430.3
(Dolar Karşılıkları 31.12.91 de 17.640.626 30.9.92'de 7.994.956 ABD Dolarıdır)		
Hariçteki Bankalar (TL)	91.780.0	109.814.8
Hariçteki Bankalar (Yabancı Para)	594.477.3	297.864.4
(Dolar Karşılıkları 31.12.91 de 58.694.448 30.9.92'de 81.242.340 ABD Dolarıdır)		
	<u>794.619.6</u>	<u>510.506.0</u>
(2) KREDİLER		
Hazineye Kısa Vadeli Avans	75.000.0	25.000.0
Hazine Kefaletini Haiz Bonolar Üzerine Avans	25.345.6	21.539.6
İhracat Senetleri Üzerine Avans	1.625.0	190.0
Küçük Sanat Erbabı Senetleri Üzerine Avans	4.051.4	3.404.7
Ticaret Senetleri Üzerine Avans	20.500.0	300.0
Sanayi Senetleri Üzerine Avans	8.797.8	4.934.0
Tarım Senetleri Üzerine Avans	107.8	219.5
Turizm Senetleri Üzerine Avans	4.758.6	4.513.0
	<u>140.186.2</u>	<u>60.100.8</u>
(3) BİNA VE TEÇHİZAT		
Teçhizat	364.8	310.0
Eksi: Amortisman	106.4	106.4
	258.4	203.6
Bina	679.0	679.0
Eksi: Amortisman	83.9	83.9
	<u>595.1</u>	<u>595.1</u>
	<u>853.5</u>	<u>798.7</u>
(4) DİĞER AKTİFLER		
Muvakkat Borçlular	17.805.4	4.044.5
Kirtasiye ve Matbua Deposu	71.8	48.8
	<u>17.877.2</u>	<u>4.093.3</u>

	1992 <u>Eylül</u>	1991 <u>Aralık</u>
(5) HAZİNE CARİ HESABI		
Türk Parası	25.373.5	24.426.5
Yabancı Parası	-	-
	<u>25.373.5</u>	<u>24.426.5</u>
(6) MEVDUATLAR		
Türk Parası	73.394.9	75.018.8
Yabancı Parası	<u>277.649.1</u>	<u>151.451.1</u>
	<u>351.044.0</u>	<u>226.469.9</u>
(7) MEVDUAT MUNZAM KARŞILIKLARI		
Bankalar arası mevduat hariç, tüm Bankaların TL mevduatlarının %15'i ile döviz tevdiat ve mevduatlarının %20'sinin Merkez Bankasına yatırılacağı hakkında 35/1987 sayılı Yasanın 24. maddesi uyarınca yatırılan miktarları gösterir.	<u>395.155.7</u>	<u>213.916.3</u>
(8) FONLAR		
Faiz Farkı Fonu	16.703.1	20.909.6
Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu:		
Türk Parası	2.269.4	705.2
Yabancı Parası	2.654.3	684.9
BANKA SİGORTA FONLARI:		
a- Banknot, Efektif vb Kıymet Yollaması ve Getirilmesi Dahili Sigorta Fonu	30.494.6	25.426.0
b- Kasadaki TL ve Efektifler Dahili Sigorta Fonu	7.850.0	7.850.0
c- Personel Dahili Sigorta Fonu	3.100.0	3.100.0
d- Menkuller Dahili Sigorta Fonu	5.5	5.5
BANKA DİĞER FONLARI:		
a- Emekli Sandığı	773.8	636.3
b- Kefalet Sandığı	39.1	21.4
	<u>63.889.8</u>	<u>59.338.9</u>
(9) DİĞER PASİFLER		
Muvakkat Alacaklılar TL ve Kby. ile Alacaklı Transitar Hesabını gösterir	<u>46.338.6</u>	<u>5.485.9</u>
(10) ÖZ KAYNAKLAR		
Sermaye	2.000.0	2.000.0
İhtiyatlar	43.861.3	<u>43.861.3</u>
1.1.92-30.9.92 Devresi Karı	<u>25.873.6</u>	<u>45.861.3</u>
	<u>71.734.9</u>	

	1992 1.1.92-30.9.92	1991 1.1.91-31.12.91
(11) PERSONEL GİDERLERİ		
Yönetim Kurulu Maaşları	223.7	210.8
Personel -		
Maaşlar (Asli Maaş + Mem. Öd. + H.P.)	2.061.6	1.875.2
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Ödenen	135.2	140.0
Diğer	72.6	1.202.0
	<u>2.269.4</u>	<u>3.217.2</u>
	<u>2.493.1</u>	<u>3.428.0</u>
(12) İDARİ GİDERLER		
Sigorta	5.076.4	14.013.8
Kıymet Yollama Giderleri	351.3	315.0
Kirtasiye, matbua	34.9	30.6
Telex, Telefon	28.7	19.6
Diğer	103.5	88.2
	<u>5.594.8</u>	<u>14.467.2</u>
(13) VERİLEN FAİZLER		
Banka Mevduatları	13.471.6	15.097.9
Mevduat Munzam Karşılıkları	23.549.0	17.428.0
Döviz Hesapları	11.662.3	7.403.7
	<u>48.682.9</u>	<u>39.929.6</u>
(14) ALINAN FAİZLER		
Dış Muhabirler	75.386.8	74.888.5
Yerel Faizler	14.104.7	13.520.8
	<u>89.491.5</u>	<u>88.409.3</u>
(15) ALINAN KOMİSYONLAR		
Yabancı Para	754.5	777.4
Türk Lirası	978.3	808.6
	<u>1.732.8</u>	<u>1.586.0</u>

V. BÖLÜM

BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ

BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ

Müteakip sayfalardaki tablolar aşağıda listesi verilen bankaların verilerinden derlenmiştir.

K.K.T.C. Merkez Bankası

T.C. Ziraat Bankası

Türk Bankası Ltd.

Türkiye İş Bankası A.Ş.

K.T. Kooperatif Merkez Bankası Ltd.

K. Kredi Bankası Ltd.

Türkiye Halk Bankası A.Ş.

K. Vakıflar Bankası Ltd.

K. Ticaret Bankası Ltd.

K. Endüstri Bankası Ltd.

Asbank Ltd. (Haziran 1986 tarihinden itibaren faaliyete başlamıştır)

Akdeniz Garanti Bankası Ltd. (Mart 1989 tarihinden itibaren faaliyete başlamıştır).

K. İktisat Bankası Ltd. (Aralık 1990 tarihinden itibaren faaliyete başlamıştır).

K. Yatırım Bankası Ltd. (Ekim 1992 tarihinden itibaren faaliyete başlamıştır).

Tablo 32

BANKALARIN AKTİF ÖZETLERİ

Milyon TL.

Tarih	Nakit Değerler	KKTC Merkez Bankası	Yurtiçi Bankalar	Yurtdışı Bankalar	Menkul Değerler Cüzdanı	Mevduat Munzam Karşılıkları	İskonto Senetleri	Kredi ve Avanslar	Sabit Kıymetler	Diğer Aktifler	Aktifler Toplamı
1992											
Ocak	50.280.2	124.655.6	9.375.4	685.339.8	109.699.9	246.990.2	10.861.6	1.963.119.6	86.860.0	600.393.8	3.887.576.1
Şubat	54.825.4	128.626.4	15.287.6	741.020.2	108.653.1	257.780.4	11.112.4	1.994.557.3	86.939.1	653.574.8	4.052.376.7
Mart	73.420.9	146.436.7	18.489.1	754.303.8	108.806.9	274.399.9	12.598.8	2.280.392.3	97.567.0	720.345.4	4.486.760.8
Nisan	58.366.0	163.728.0	19.572.5	822.612.7	108.795.5	302.674.9	11.436.2	2.312.952.5	98.125.2	746.411.9	4.644.675.4
Mayıs	57.147.8	168.863.2	23.347.5	847.269.7	110.210.7	327.243.7	10.797.4	2.316.246.3	98.841.2	785.791.2	4.745.758.7
Haziran	69.497.6	171.956.9	22.066.9	830.474.3	139.453.2	353.897.8	11.550.7	2.681.510.2	98.333.5	867.788.1	5.246.529.2
Temmuz	67.165.4	193.495.8	10.205.2	853.103.8	139.466.0	374.652.9	23.266.0	2.739.856.0	101.099.6	902.147.3	5.404.458.0
Ağustos	73.834.4	216.151.4	11.158.9	937.152.7	137.755.4	401.118.3	24.839.1	2.791.106.2	101.727.1	918.095.7	5.612.939.2
Eylül	79.043.3	237.784.5	22.558.2	883.723.0	137.763.3	417.059.1	33.169.2	3.241.815.3	100.995.2	997.683.4	6.151.594.6
Ekim	67.286.5	247.140.1	26.267.9	861.370.8	136.492.1	428.163.1	37.213.3	3.163.129.6	105.196.1	1.235.197.0	6.307.456.5

67

Not: Yukarıdaki tabloya KKTC Merkez Bankası rakamları dahil edilmemiştir.

Tablo 33

BANKALARIN PASİF ÖZETLERİ

Milyon TL

Tarih	Mevduat	Kullanılan Krediler	Faiz ve Gider Re-eskontları	Ödenecek Vergi Resim ve Harçlar	Ödenecek Senet ve Havaleler	Diğer Pasifler	Öz Kaynaklar	Pasifler Toplamı
1992								
Ocak	1.478.144.4	77.056.4	88.721.2	1.892.9	12.866.7	1.979.374.1	249.520.4	3.887.576.1
Şubat	1.562.378.2	81.958.9	86.050.7	2.285.7	3.789.7	2.062.714.3	253.199.2	4.052.376.7
Mart	1.725.020.0	70.112.9	111.333.0	4.809.8	4.559.4	2.064.607.6	506.318.1	4.486.760.8
Nisan	1.852.999.8	69.927.0	90.228.0	5.208.4	5.992.2	2.106.782.2	513.537.8	4.644.675.4
Mayıs	2.020.493.6	69.550.2	90.373.3	5.669.1	14.389.7	2.033.906.1	511.376.7	4.745.758.7
Haziran	2.137.904.1	67.564.6	120.375.8	3.147.3	22.987.3	2.065.708.3	828.841.8	5.246.529.2
Temmuz	2.295.915.7	81.510.0	77.534.2	3.579.2	15.537.9	2.089.288.5	841.092.5	5.404.458.0
Ağustos	2.426.551.5	123.476.4	76.845.9	3.479.5	17.001.4	2.131.558.7	834.025.8	5.612.939.2
Eylül	2.540.053.3	125.007.9	127.130.2	4.841.3	21.016.9	2.166.750.7	1.166.794.3	6.151.594.6
Ekim	2.566.230.3	146.957.9	91.121.1	2.522.6	24.002.1	2.133.083.3	1.343.539.2	6.307.456.5

Not: Yukarıdaki tabloya KKTC Merkez Bankası rakamları dahil edilmemiştir.

Tablo 34

**İSKONTO SENETLERİ VE BANKALAR PLASMANLARININ SEKTÖREL
DAĞILIMI - TÜRK PARASI**

Milyon TL.

Tarih	Kamu Kurum ve Kuruluşları	Tarım	Sanayi	Nakliye ve Ulaşım	Yurtiçi ve Yurtdışı Ticaret	Turizm	Bina ve İnşaat	Şahsi ve Mesleki Borçlar	İskonto Senetleri	Toplam
1992										
Ocak	1.442.852.6	53.333.0	38.362.8	4.414.7	204.540.1	25.396.5	8.953.1	73.334.7	10.861.6	1.862.046.1
Şubat	1.438.638.4	51.904.9	33.724.8	3.598.8	220.614.0	25.491.8	8.044.1	82.585.9	11.112.4	1.875.715.1
Mart	1.686.770.1	53.694.6	34.464.6	3.647.4	245.526.8	26.068.4	7.698.3	92.515.7	12.598.9	2.162.984.8
Nisan	1.712.577.3	55.115.3	35.524.2	4.167.6	246.262.4	26.336.8	7.952.7	94.858.7	11.436.2	2.194.231.2
Mayıs	1.723.847.7	48.299.5	31.331.6	3.316.4	241.998.8	26.706.8	8.275.2	94.482.6	10.797.4	2.189.056.0
Haziran	2.017.192.8	54.543.6	58.728.1	3.365.0	254.874.3	23.246.6	9.842.6	110.278.7	11.550.6	2.543.622.3
Temmuz	2.074.205.2	35.853.9	30.728.4	2.942.2	289.747.0	24.717.1	8.676.3	102.962.7	23.266.0	2.593.098.8
Ağustos	2.109.743.0	29.101.5	39.207.6	2.751.9	287.018.2	26.374.3	8.967.4	119.065.5	24.839.1	2.647.068.5
Eylül	2.462.957.2	23.471.2	44.970.1	2.488.8	327.105.0	38.764.4	9.971.1	116.731.6	33.169.2	3.059.628.6
Ekim	2.451.551.6	30.403.9	46.724.9	2.779.4	318.658.0	41.722.8	9.687.8	116.397.4	24.854.5	3.042.780.3

Tablo 35

İSKONTO SENETLERİ VE BANKALAR PLASMANLARININ SEKTÖREL YÜZDE (%) DAĞILIMI
TÜRK PARASI VE DÖVİZ

Tarih	Kamu Kurum ve Kuruluşları	Tarım	Sanayi	Nakliye ve Ulaşım	Yurtiçi ve Yurtdışı Ticaret	Turizm	Bina ve İnşaat	Şahsi ve Mesleki Borçlar	İskonto Senetleri	Toplam
1992										
Ocak	71.33	2.63	2.06	1.07	15.66	1.96	0.64	4.12	0.53	100.0
Şubat	70.16	2.53	1.84	1.05	16.72	2.04	0.64	4.48	0.54	100.0
Mart	72.14	2.29	1.67	0.88	15.66	1.82	0.55	4.45	0.54	100.0
Nisan	71.64	2.30	1.67	0.93	16.17	1.85	0.53	4.43	0.48	100.0
Mayıs	71.87	2.01	1.46	0.90	16.49	1.89	0.53	4.40	0.45	100.0
Haziran	72.75	1.97	2.24	0.74	15.30	1.54	0.55	4.50	0.41	100.0
Temmuz	72.98	1.26	1.20	0.71	16.85	1.54	0.52	4.12	0.82	100.0
Ağustos	72.63	1.01	1.47	0.68	16.60	1.50	0.50	4.76	0.85	100.0
Eylül	73.47	0.70	1.44	0.55	16.79	1.54	0.46	4.07	0.98	100.0
Ekim	73.35	0.90	1.50	0.58	16.63	1.79	0.46	4.05	0.74	100.0

Tablo 36

BANKALAR TÜRK PARASI MEVDUATLARININ NİTELİĞİNE GÖRE ANALİZİ

Milyon TL.

Tarih	Resmi Mevduat	Ticari Mevduat	Tasarruf Mevduatı	Diğer Mevduat	Toplam Mevduat
<u>1992</u>					
Ocak	227.419.4	35.481.9	645.446.5	24.593.6	932.941.4
Şubat	202.081.4	38.429.9	673.947.0	25.535.7	939.994.0
Mart	176.213.7	45.708.3	711.051.3	26.988.6	959.961.9
Nisan	224.316.5	47.070.8	735.143.1	27.944.9	1.034.475.3
Mayıs	247.042.0	57.887.7	754.938.1	34.581.6	1.094.449.4
Haziran	278.948.2	49.649.2	787.056.4	32.367.6	1.148.021.4
Temmuz	261.126.1	58.620.1	829.767.9	37.549.8	1.187.063.9
Ağustos	307.045.1	74.987.9	859.821.4	39.745.2	1.281.599.6
Eylül	390.161.3	65.882.2	857.373.1	38.819.4	1.352.236.0
Ekim	346.627.0	68.940.8	895.251.0	36.713.3	1.347.532.1

Tablo 37

BANKALAR TÜRK PARASI MEVDUATLARININ VADELERİNE GÖRE ANALİZİ

Milyon TL.

Tarih	Vadesiz Mevduat	1 Ay Vadeli Mevduat	3 Ay Vadeli Mevduat	6 Ay Vadeli Mevduat	1 Yıl Vadeli Mevduat	Toplam Mevduat
<u>1992</u>						
Ocak	175.737.9	36.002.9	268.635.4	27.036.0	425.529.2	932.941.4
Şubat	153.012.2	42.228.8	293.775.6	27.002.4	423.975.0	939.994.0
Mart	117.693.0	60.163.3	334.196.8	24.408.3	423.500.5	959.961.9
Nisan	153.995.3	68.506.6	374.355.2	26.612.4	411.005.8	1.034.475.3
Mayıs	188.826.3	72.097.0	408.571.7	28.654.4	396.300.0	1.094.449.4
Haziran	205.472.2	81.049.9	453.046.5	28.439.3	380.013.5	1.148.021.4
Temmuz	197.032.9	89.582.0	493.224.1	27.416.4	379.808.5	1.187.063.9
Ağustos	248.654.5	97.622.7	530.085.7	26.398.0	378.838.7	1.281.599.6
Eylül	259.274.1	119.634.6	563.737.6	29.027.4	380.562.3	1.352.236.0
Ekim	200.099.4	131.711.0	516.961.9	33.498.6	465.261.2	1.347.532.1

Tablo 38

BANKALAR DÖVİZ MEVDUATLARININ NİTELİĞİNE GÖRE ANALİZİ

Milyon TL.

Tarih	Resmi Mevduat	Ticari Mevduat	Tasarruf Mevduatı	Diğer Mevduat	Toplam Mevduat
<u>1992</u>					
Ocak	27.861.3	34.870.1	585.739.1	1.753.8	650.224.3
Şubat	35.124.0	35.925.2	613.409.8	15.529.9	699.988.9
Mart	34.086.7	24.682.9	714.751.5	8.863.1	782.384.2
Nisan	30.206.5	28.639.8	810.570.9	9.307.7	878.724.9
Mayıs	30.492.5	63.869.0	884.794.4	9.715.6	988.871.5
Haziran	30.609.9	62.421.3	956.710.7	11.401.7	1.061.143.6
Temmuz	31.971.6	55.864.6	1.045.822.1	11.841.8	1.145.500.1
Ağustos	33.198.0	69.922.3	1.109.675.6	13.547.8	1.226.343.7
Eylül	53.882.6	81.717.4	1.123.520.6	5.465.1	1.264.585.7
Ekim	50.204.1	86.452.8	1.115.207.2	16.174.7	1.268.038.8

Tablo 39

BANKALAR DÖVİZ MEVDUATLARININ VADELERİNE GÖRE ANALİZİ

Milyon TL

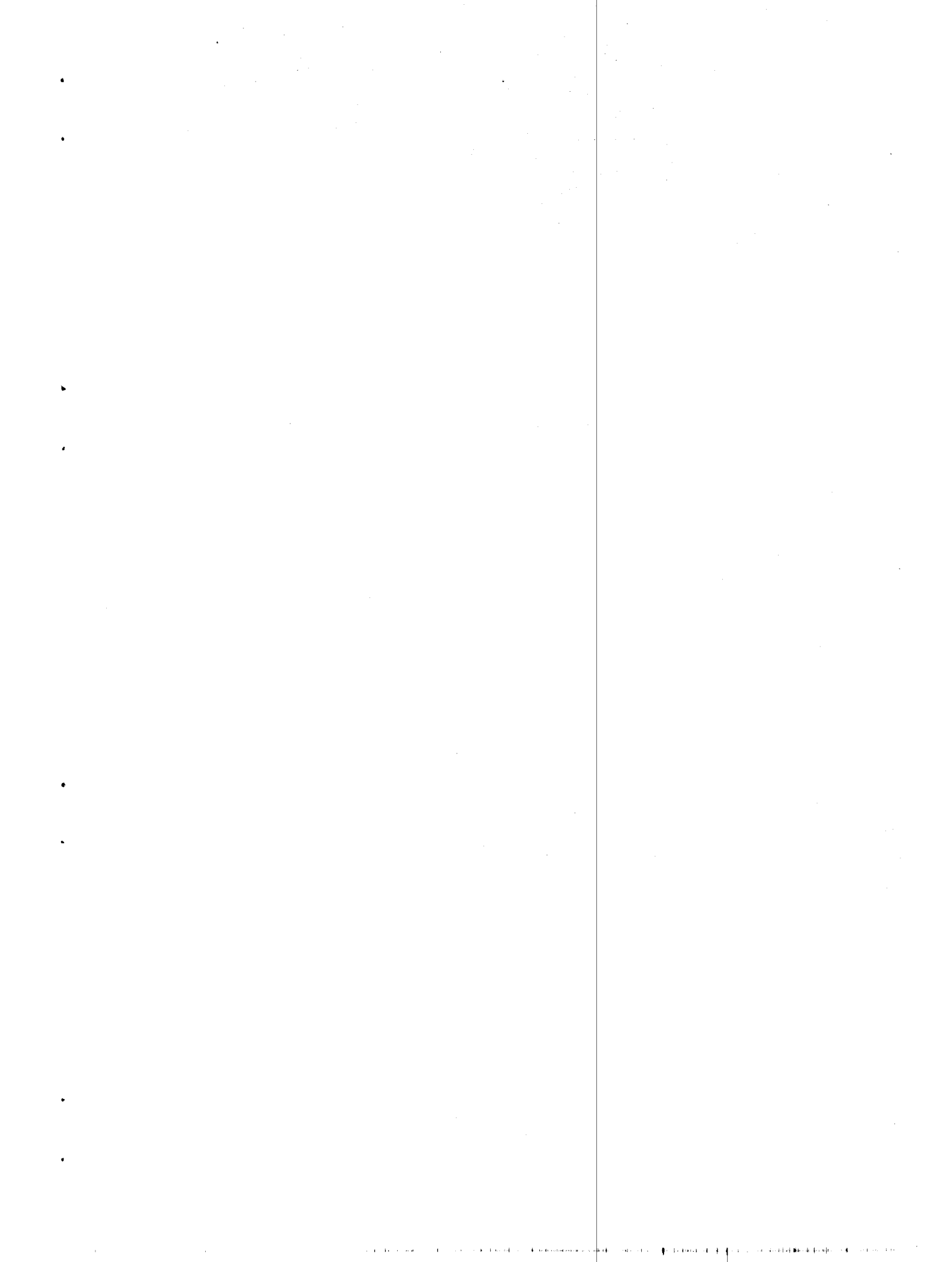
Tarih	Vadesiz Mevduat	3 Ay Vadeli Mevduat	6 Ay Vadeli Mevduat	1 Yıl Vadeli Mevduat	Toplam Mevduat
<u>1992</u>					
Ocak	250.908.1	-	68.687.2	330.629.0	650.224.3
Şubat	269.283.2	-	79.355.7	351.350.0	699.988.9
Mart	297.814.6	-	96.431.9	388.137.7	782.384.2
Nisan	340.466.9	-	107.183.2	431.074.8	878.724.9
Mayıs	389.251.7	-	132.513.2	467.106.6	988.871.5
Haziran	419.670.5	-	142.146.6	499.326.5	1.061.143.6
Temmuz	439.399.0	13.956.2	156.048.8	536.096.1	1.145.500.1
Ağustos	485.298.1	112.1	172.467.3	568.466.2	1.226.343.7
Eylül	520.614.8	12.438.1	171.036.9	560.495.9	1.264.585.7
Ekim	541.429.7	1.458.0	169.920.4	555.230.7	1.268.038.8

Tablo 40

**İSKONTO SENETLERİ VE BANKALAR PLASMANLARININ
SEKTÖREL DAĞILIMI - DÖVİZ**

Milyon TL

Tarih	Kamu Kurum ve Kuruluşları	Tarım	Sanayi	Nakliye ve Ulaşım	Yurtiçi ve Yurtdışı Ticaret	Turizm	Bina ve İnşaat	Şahsi ve Mesleki Borçlar	İskonto Senetleri	Toplam
1992										
Ocak	8.229.0	98.8	3.516.6	17.368.5	114.027.2	14.480.2	3.999.4	10.553.2	-	172.272.9
Şubat	8.214.2	163.3	4.131.7	18.140.5	124.082.8	16.601.1	5.241.8	9.801.9	-	186.377.3
Mart	8.113.9	172.3	4.807.3	17.041.7	122.382.1	16.745.3	5.160.5	11.926.3	-	186.349.4
Nisan	8.571.9	186.1	4.612.9	18.048.6	142.223.3	17.999.8	4.841.3	11.618.9	-	208.102.8
Mayıs	8.866.4	199.4	3.750.0	18.364.8	154.300.9	18.831.7	4.607.3	12.980.3	-	221.900.8
Haziran	8.241.9	254.0	3.536.7	17.218.8	170.914.2	19.486.1	5.505.3	15.017.2	-	240.174.2
Temmuz	8.470.6	214.0	3.633.8	17.241.6	190.999.0	19.288.4	6.208.7	14.707.1	-	260.763.2
Ağustos	8.461.0	221.6	3.603.0	17.122.5	197.079.7	17.419.0	5.629.5	19.836.2	-	269.372.5
Eylül	21.728.8	205.2	3.692.9	16.093.7	240.707.8	13.156.2	5.726.3	21.025.7	-	322.336.6
Ekim	20.986.3	51.3	3.874.6	16.920.0	241.763.9	18.623.9	5.906.0	20.069.7	-	328.195.7

VI. BÖLÜM

BANKACILIK KESİMİNİN ÖZEL İLGİ DUYACAĞI MEVZUAT

- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bankalar Yasası Madde 5(1) Altında Bakanlar Kurulu Kararı
- Bankaların Fiilen Ödenmiş Sermayeleri Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı
- Para ve Kambiyo İşleri Yasası Madde 24 Altında Yapılan Tüzük
- Para ve Kambiyo İşleri Tüzüğü (Değiştirilmiş şekliyle)

R.G. 112
19.12.1992

KARAR NUMARASI: E-1130-92

**KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ BANKALAR YASASI'NIN
5(1) MADDESİ ALTINDA KARAR**

11/1976
25/1983
26/1987
42/1989

Bakanlar Kurulu Değiştirilmiş Şekliyle 11/1976 sayılı Bankalar Yasası'nın 5(1) maddesinin verdiği yetkiye dayanarak aşağıdaki kararı alır.

Asgari
sermaye
miktarı

1. Bankaların fiilen ödenmiş sermayeleri 25,000,000,000.-TL'den (Yirmi Beş Milyar Türk Lirası) az olamaz.

Halen kurul-
muş veya
Bakanlığa
müracaat edip
de Bakanlar
Kurulundan izin
alan Bankalara
istisna

2.(1) Bu kararın yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulmuş veya Bakanlığa müracaat edip de Bakanlar Kurulundan izin alan Bankalarda bu kararda öngörülen asgari sermaye miktarı (2). fıkradaki kurallara tabi olarak Bakanlar Kurulunun alacağı Kararda tesbit edilip uygulamaya konulacaktır.

(2) Sermayeleri 27 Şubat, 1992 gün ve 18 sayılı Resmi Gazete'nin EK III'de 77 sayılı Amme Enstrümanı olarak yayımlanan kararda öngörülen asgari sermaye miktarından az olan ve sermayelerini 31.12.1992 tarihine kadar nakden ödenmek suretiyle tamamlaması gereken bankalar, sermayelerini tamamladıktan sonra Bakanlar Kurulu bu kararda öngörülen sermaye miktarına hangi tarihe kadar ulaşılacağını ayrıca yeniden tesbit edecektir.

Özel Yasa ile
kurulmuş
Bankalar
ve Kooperatif
Bankaları için
istisna

3. Özel Yasa ile kurulmuş olan bankalar ve kooperatif bankalarına bu karar kuralları uygulanmaz.

Yürürlüğe
Giriş

4. Bu Karar, Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihten başlayarak yürürlüğe girer.

R.G. 121
16.12.1992

KARAR NUMARASI: E-1213-92

BANKALARIN FİİLEN ÖDENMİŞ SERMAYELERİ

**(Önerge No. 860/92)
(E.M.B.)**

Bakanlar Kurulu, Bankaların fiilen ödenmiş sermayeleri hakkında E-153-92 sayı ve 12.2.1992 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ile onaylanan ve 27 Şubat, 1992 tarih ve 18 sayılı Resmi Gazete'nin EK III'de Amme Enstrümanı 77 olarak yayınlanan kararın 2. maddesindeki "31.12.1992" tarihinin 30.6.1993 olarak değiştirilmesini onayladı.

2.12.1992

R.G. 121
16.12.1992
Sayı: 541

PARA VE KAMBIYO İŞLERİ YASASI
(38/1982, 22/1987 ve 46/1992 Sayılı Yasalar)

Madde 24 Altında Yapılan Tüzük

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Para ve Kambiyo İşleri Yasası'nın 24. maddesinin verdiği yetkiye dayanarak aşağıdaki Tüzüğü yapar.

- Kısa İsim** 1. Bu Tüzük, "İhracatta Mücbir Nedenlerin Varlığını İnceleyen Komite Tüzüğü" olarak isimlendirilir.
- Tefsir** 2. Bu Tüzükte metin başka türlü gerektirmedikçe; "Mücbir neden" Para ve Kambiyo İşleri Tüzüğü'nün 22. maddesinde sayılan mücbir nedenlerdir.
- Komitenin oluşturulması** 3. İhracatta mücbir nedenlerin varlığını inceleyen komite aşağıdaki şekilde oluşturulur:
(1) Para, Kambiyo ve İnkişaf Sandığı İşleri Dairesi'nin bir temsilcisi,
(2) Ticaret Dairesi'nin bir temsilcisi,
(3) Teftiş ve İnceleme Kurulu Başkanlığı'nın bir temsilcisi.
- Komitenin çalışma şekli ve esasları** 4. İhracatta mücbir nedenlerin varlığını inceleyen Komiteye Para, Kambiyo ve İnkişaf Sandığı İşleri Dairesi'nin temsilcisi başkanlık eder.
(1) Kararlar oy birliği ile alınır.
(2) Para ve Kambiyo İşleri Tüzüğü'nün 22. maddesinde sayılan mücbir nedenlerin olması ve sözkonusu maddede belirtilen belgelendirme tevsik şekilleriyle tevsik edilmeleri halinde komite gerek ihracat bedeli dövizlerin yurda getirilmemesi gerekse süre uzatmada tam yetkilidir.
(3) Komite yapılan başvuruları inceler ve bir ay içerisinde karara bağlar.
(4) Mücbir nedenlerin belgelendirilmesi halinde ilgililer aleyhine yasal kovuşturma başlatılmasını talep eder.
(5) Komite aldığı kararları başvuru sahiplerine ve Bakanlığa yazı ile bildirir.
- Komitenin sorumluluğu** 5. Komite aldığı kararlardan dolayı doğacak hukuki sorunlardan tamamen sorumludur.
- Yürürlüğe Giriş** 6. Bu Tüzük, Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihten başlayarak yürürlüğe girer.

PARA VE KAMBIYO İŞLERİ YASASI
(38/1982, 22/1987 VE 46/1992 Sayılı Yasalar)

Madde 3,5,6,7,10,14,17,21,25,27,30,31 ve 51
Altında Yapılan Tüzük

A.E. 603 R.G. 2.11.87
A.E. 453 R.G. 13.10.88
A.E. 528 R.G. 12.12.88
A.E. 483 R.G. 3.11.89
A.E. 539 R.G. 25.10.91
A.E. 639 R.G. 20.12.91
A.E. 268 R.G. 25.6.92
A.E. 540 R.G. 16.12.92

Para ve Kambiyo İşleri Tüzüğü

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu, Para ve Kambiyo İşleri Yasasının 3, 5, 6, 7, 10, 14, 17, 21, 25, 27, 30, 31, ve 51. maddelerinin kendisine vermiş olduğu yetkiye dayanarak aşağıdaki Tüzüğü yapar.

Kısa İsim 1.. Bu Tüzük, Para ve Kambiyo İşleri Tüzüğü olarak isimlendirilir.

I. Kısım

BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ

Tefsir 2. Bu Tüzükte metin başka türlü gerektirmedikçe "Aval", Bankanın müşteri lehine ciranta veya avalist olarak ticari senetlere imza koyması veya kefil olması dolayısıyla meydana gelen hukuki ilişkiyi anlatır.

"Bakanlar Kurulu", Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulunu anlatır.

"Bakanlık", Maliye İşleriyle görevli Bakanlığı anlatır.

"Bankalar Kur Hesabı", Döviz Devlet Kur Hesabı dışında karşılanmak suretiyle yapılan ve/veya yapılacak ithalat ve/veya görünmeyen muamele ödemesini anlatır.

"Bedelsiz İthalât", Memleketten döviz transferi yapılmaksızın yapılan ithalâtı anlatır.

"Bedelsiz İhracat", Memlekete döviz transferi yapılmaksızın yapılan ihracatı anlatır.

"Devlet Döviz Pozisyonu", İhracat ve görünmeyen muameleler nedeniyle ülkeye getirilmesi zorunlu olup, yetkili bankalarda bozdurulup kullanımı Devlet emrine geçen dövizleri anlatır.

"Devlet Kur Hesabı", Döviz Devlet Döviz Pozisyonundan karşılanmak suretiyle yapılan ve/veya yapılacak ithalat ve/veya görünmeyen muamele ödemesini anlatır.

"Getirilmesi Zorunlu Olmayan Döviz", Mal ve/veya hizmet ihracı karşılığı olarak ülkeye getirilmesi zorunlu olan dövizler dışında kalan dövizleri anlatır.

"Görünmeyen Muamele", İthalât ve İhracat gibi mal hareketini doğuran işlemleri ile sermaye hareketleri dışında kalan ancak bu konulara dolaylı olarak bağlı bulunan sosyal, ekonomik ve kişisel ilişkilerin değişik aşamasını içine alan işlemleri ve ödemeleri kapsamaktadır.

"İthalât", Herhangi bir malın hava, kara ve deniz yoluyla Cumhuriyet sınırları dışından Cumhuriyet sınırları dahiline getirilmesini ve malın gümrükten geçirilmesini anlatır.

"Liberasyon", Ticaret İşleriyle görevli Bakanlıktan ithal izni alınmadan ihracatçı lehine yapılan ödeme karşılığı ithalâtı anlatır.

"Tahsisli İthal Malları", Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin Ticaret ve/veya Maliye İşleriyle görevli Bakanlıkları tarafından döviz tahsisi yapılmak suretiyle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine ithal edilen malları anlatır.

"Yetkili Bankalar", Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde faaliyette bulunan ve ithalat, ihracat işlemleri yapmaya, döviz almaya, döviz bulundurmaya, döviz satmaya, döviz satışına mesnet teşkil eden turistlere mahsus döviz alım bordroları ve/veya makbuz tanzim etmeye Maliye İşleriyle görevli Bakanlıkça yetkili kılınan Bankaları anlatır.

"Yetkili Müesseseler", Para ve Kambiyo Yasası kuralları uyarınca döviz alıp satmaya ve bulundurmaya yetkili kılınan müesseseleri anlatır.

"Resmi Merci", Konu ile ilgili bakanlık ve/veya Daireleri anlatır.

"Yetkili Merci", Yasaların uygulanması ile görevlendirilen ve/veya yetkili kılınan kişi veya kuruluşları anlatır.

"Zirai Ürün", Tarım veya hayvancılık uğraşımından elde edilen ürünün, şekil değiştirmemiş ve üzerinde katma değer yatırılmamış ürünü anlatır.

II. Kısım

KULLANILACAK DÖVİZ CİNSLERİ, DÖVİZLERİ TRANSFER, DÖVİZ KURLARININ SAPTANMASI, YETKİLİ MÜESSESELER, DÖVİZ HESAPLARI, DÖVİZ KREDİSİ TEMİNİ

3. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde,

- (1) İhracat ve görünmeyen muameleler karşılığı getirilecek dövizler ile ithalât bedelleri ve görünmeyen muamelelerin ödenmesinde kullanılacak döviz cinsleri aşağıdadır.

ABD doları
Avustralya Doları
Avusturya Şilini
Batı Alman Markı
Belçika Frangı
Danimarka Kronu
Fin Markkası
Fransız Frangı
Hollanda Florini
İsveç Kronu
İsviçre Frangı
İtalyan Lireti
Japon Yeni
Kanada Doları
Kuveyt Dinarı
Norveç Kronu
Sterlin
Suudi Arap Riyali
Kıbrıs Lirası

- (2) Turistik amaçlı ve yalnız efektif olarak alınıp-satılabilecek döviz cinsleri:

Yunan Drahmisi
Portekiz Esküdosu
Irak Dinarı
İran Riyali
İrlanda Lirası
İspanyol Pezetası

Yeni İsrail Şekeli
Lübnan Lirası
Lüksemburg Fransı
Meksika Pezосу
Suriye Lirası
Ürdün Dinarı
Yugoslav Dinarı

- (3) İthalât ve görünmeyen muameleler karşılığı yapılacak ödemeler, Bankacılık teammüllerine göre ve alıcı ile satıcı arasındaki anlaşmalara uygun olarak Türkiye dışındaki ülkelere de Türk Lirası ile de yapılabilir.

Döviz Tasarrufu
Döviz ve Türk
Lirası Transferi
ve Muhasebeleş-
tirme

4. (1) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine Türk Lirası, döviz ve her türlü efektif paranın ithali serbest olup, hiçbir kayda tabi tutulamaz ve menşei araştırılmaz.
- (2) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki kişilerin beraberlerinde döviz bulundurması serbesttir. Bu kişiler sözleşmeleri bankalarda açacakları döviz hesaplarında tutabilecekleri gibi bu hesaplarındaki dövizleri efektif olarak kullanmak dahil serbestçe tasarruf edebilirler. Herhangi bir merciin iznine gerek olmaksızın ve yetkili bankalar kanalıyla yapılması koşuluyla Türk Lirası ve dövizin yurt dışına transferi serbesttir.
- Bu madde gereğince yetkili bankalarca yapılacak transferler Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasına bildirilir. Bildirime ilişkin usul ve esaslar Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasınınca belirlenir. Bankalar herhangi bir andaki toplam taahhütlerinden fazlasını muhabir Banka hesaplarında tutamazlar.
- (3) Yolcular beraberlerinde azami 8.000 -ABD Doları veya muadili döviz veya muadili Türk Lirasını nakit olarak serbestçe yurt dışına çıkarabilirler.
- (4) Bankalar, özkaynaklarını ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti içinde topladıkları mevduatları yurt dışına plase edemezler. Bu kredileri alan bakımından kredinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti içinde kullanılması zorunluğudur.
- (5) Bankaların nakit transferleri Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası kanalıyla yapılır. Ancak özel hallerde Banka ve Yetkili Müesseselere nakit transferi için Bakanlıkça izin verilebilir. Özel halin neleri kapsadığı Bakanlıkça çıkarılacak bir genelge ile belirlenir.
- (6) Para ve Kambiyo İşleri Yasasının 17. maddesi gereğince ihracat ve görünmeyen muamelelerden sağlanan dövizler bu Tüzük altında Devletçe döviz tahsisine bağlanan ithalat ve görünmeyen muamelelerde ve kullanım şartlarına uygun olarak kullanılır.
- (7) Bankalara intikal eden her türlü dövizlerle ilgili döviz muameleleri arbitraj dahil muhasebeleştirilir. Bu şekilde bankalara intikal eden her türlü döviz, getirilmesi mecburi olmayan ve bankalar tarafından serbest piyasadan satın alınacak dövizler dahil alışlar alış kuru ve satışlar satış kuru üzerinden Türk Lirası ile işleme tabi tutulmak suretiyle muhasebeleştirilir. Ancak bu Tüzüğün 7. maddesi altında açılacak şahıslar Döviz Hesapları ile

Dışticaret (Düzenleme ve Denetim) Tüzüğü gereğince Bankalar kur Hesabına yatan dövizler ise ithalat amaçlı veya görünmeyen muamelelerdeki ödemeler için kullanıldığı takdirde ve/veya zamanda, kullanıldığı günkü alış kuru üzerinden Türk Lirası ile muhasebeleştirilerek banka tarafından satın alınır ve aynı günkü satış kuru üzerinden Türk Lirası ile işleme tabi tutulmak suretiyle muhasebeleştirilir.

Döviz Kurlarının
Saptanması
38/1982
22/1987

5. (1) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde uygulanacak resmi döviz ve efektif alış ve satış kurları, Değiştirilmiş şekliyle Para ve Kambiyo İşleri Yasasının 7. maddesine istinaden Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasınca günlük olarak tesbit ve Resmi Gazete'de yayınlanmak suretiyle ilân olunur.

Ancak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası \$10.000.- (On bin) ABD Doları üzerindeki miktarlar için uluslararası piyasalarda oluşan fiyatlar üzerinden kur tesbit edip alım ve satım yapabilir.

- (A) Bu şekilde tesbit edilen resmi kurlar her gün mesai saati başlamadan önce Bankalara gönderilir.
- (B) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası uygulayacağı kurları, banka binası dışında halkın kolaylıkla görebileceği şekilde teşhir eder.
- (2) Değiştirilmiş şekliyle Para ve Kambiyo İşleri Yasasının 7. maddesine istinaden Bakanlık tarafından yetkilendirilen Bankalar da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasınca tesbit ve ilân olunan resmi kurlara bağlı olmaksızın kendi işlemlerinde uygulayacağı döviz ve efektif alış ve satış kurlarını günlük olarak serbestçe tesbit edebilirler. Yerli bankalar bu şekilde tesbit edecekleri ve gün boyu uygulayacakları kurları banka mesai saati başlamazdan önce ve banka binası dışında halkın kolaylıkla görebileceği bir şekilde teşhir etmek zorundadırlar. Bu madde maksatları bakımından "kendi işlemlerinde" ifadesi ihracat ve görünmeyen muamelelerden sağlanan dövizler dışında, Bankalarca diğer döviz alım satımı ve tahsisi ile ilgili işlemleri anlatır. Bankalarca aynı gün içinde başka kur tesbit ve ilânı ve değişik kur uygulaması yapılamaz. Yetkili Bankalarca bu şekilde tesbit edilecek döviz ve efektif alış ve satış kurlarının her gün işleme başlamadan önce Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasına bildirilmesi zorunludur.
- (3) (i) İhracat ve görünmeyen muameleler nedeni ile ülkeye getirilmesi zorunlu dövizler ile,
(ii) İthalat ve görünmeyen muameleler için Devletçe yapılacak Devlet kuru Döviz tahsis ve transferlerde, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasınca tesbit ve ilân edilen kurlar uygulanır.
- (4) Döviz Alış ve Satışlarında kullanılacak bordroların içerik ve şekline ilişkin esaslar Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasınca belirlenir ve Yetkili Bankalara bildirilir.

Yetkili
Müesseseler

6. Döviz almaya, döviz bulundurmaya ve döviz satmaya yetkili kılınacak müesseselerin izin alma çalışma usul ve esasları aşağıda belirtilmiştir.
- (1) Döviz almaya, döviz bulundurmaya ve döviz satmaya yetkili kılınacak müesseseler Maliye İşleriyle görevli Bakanlıktan çalışma izni almaları zorunludur. Gerekli izni olmaksızın hiçbir kimse ve/veya müessese döviz alış ve satışını meslek haline getiremez.
 - (2) Yetkili kılınacak müesseselerin asgari 30,000.- ABD Doları karşılığı Türk Lirası ödenmiş nakdi sermaye ile ve Limited Şirket şeklinde kurulmuş olmaları zorunludur.
 - (3) Döviz almak, döviz bulundurmak ve döviz satmak üzere yetki talebinde bulunacak olanlar Bakanlığa başvuruda bulunarak ön izin talep ederler.
 - (4) Ön izin talebinde bulunacak olanlar başvurularına aşağıdaki belge ve bilgileri eklerler;
 - (a) Faaliyet sahasının münhasıran döviz alım-satım ve muhafazası olarak tanzim edileceğini gösterecek Şirket Ana Sözleşmesini;
 - (b) Ortakların Resmi Mercilerden alınan iyi hal belgesi;
 - (c) Sermayenin bir yetkili bankada bloke edildiğini gösteren belge.
 - (5) Bakanlık başvuruyu inceler ve uygun gördüğü takdirde ön izin verir.
 - (6) Bakanlıktan ön izin alanlar Şirketler Mukayyitliği'nce istenecek diğer hususları da yerine getirdikten sonra şirket tescilinin tamamlanmasını müteakip çalışma izni alabilmek için yeniden Bakanlığa başvuruda bulunur.
 - (7) Ön izin alan ve tescilini yaptıran Yetkili Müesseselere aşağıdaki belgeleri sunmaları koşuluyla Bakanlıkça çalışma izni verilebilir.
 - (a) Şirketler Mukayyitliğince onaylanmış Ana Sözleşme ve Tüzük.
 - (b) Kuruluş Belgesi, (M.Ş. 44)
 - (c) Direktörler ve Hissedarlar Belgesi
 - (d) Sermayenin şirket adına geçirildiğini gösteren ilgili banka yazısı.
 - (e) Yetkili murakıp tarafından onaylanmış Açılış Bilançosu.
 - (f) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasından alınan ve Gelir ve Vergi Dairesince onaylanan döviz alım ve satım makbuzları.
 - (g) Gelir ve Vergi Dairesince tutulması istenen defterlerin onaylatıldığını gösteren belgeler.
 - (8) Çalışma izni alan yetkili müesseseler;
 - (a) Yetkili müesseseler işyerlerine döviz alım-satım ve muhafaza işlemleri dışında başka herhangi bir işle iştirhal edemezler.
 - (b) İşyerinin tam adresini ve değişiklikleri en geç 30 gün içinde Bakanlığa bildirirler.
 - (c) Yetkili Müesseseler faaliyetlerine son vermeleri halinde durumu en geç 15 gün içinde Bakanlığa bildirmek ve gerekli işlemleri yaptırmak zorundadırlar.

Döviz
Hesapları

- (d) Yetkili müesseseler uygulayacakları döviz ve efektif alış ve satış kurlarını serbestce tesbit edebilirler.
 - (e) İçerik ve şekli Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasınca tesbit edilecek döviz alım ve satım makbuzlarını işlem anında tanzim ederler ve alıcı ile satıcının adı, soyadı, kimlik veya pasaport numarası ve tam adresi açıkça yazılır ve bir kopyası işyerinde kalmak üzere kökte muhafaza edilir.
 - (f) Yapılan tüm işlemleri muhasebeleştirmek zorundadırlar.
- (9) Yetkili Müesseseler aldıkları ve sattıkları dövizler için alım ve satım makbuzu düzenlemek zorundadırlar. Bu müesseseler her ay sonu itibarıyla aldıkları ve sattıkları dövizler için Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasının talimatında belirteceği şekilde beyanname vermek zorundadırlar.
- (10) Yetkili Müesseseler Döviz alış ve satışlarında uygulayacakları kurları iş yerlerinde halkın kolaylıkla görebileceği bir şekilde teşhir etmek zorundadırlar.
7. (1) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde faaliyet gösteren bankalar Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde ve yurt dışında yerleşik kişiler adına bu Tüzüğün 3(1) maddesinde belirtilen döviz cinsleri üzerinden Döviz Tevdiat ve Mevduat Hesapları açabilirler.
- (2) Döviz Hesaplarından, hesap sahibinin müracaatı üzerine herhangi bir izin aranmaksızın gerek yurt içinde gerekse yurt dışında her türlü ödeme, devir ve transfer yapılabilir. Bu hesaplar üzerine Bankalarca çek defteri verilebilir.
- (3) Bu hesaplara Bankalarca serbestce belirlenen ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasına bildirilen faiz oranları uygulanır".
- (4) Yetkili bankalar her ay sonu itibarıyla Döviz Hesaplarına ilişkin bilgileri Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasının talimatında belirteceği süre ve şekilde bildirmek zorundadırlar.
- (5) Bankalar, nezdlerinde bu şekilde açılan döviz hesaplarının anapara ve faizlerini açılan hesabın döviz cinsinden ödemek zorundadırlar.
- (6) Bankalar tasnif açısından döviz hesaplarını yurt dışından getirildiği tevsik edilen döviz hesapları için Tevdiat Hesabı ve yurt içinden yatırılan Döviz Hesapları için de Mevduat Hesapları olmak üzere iki ayrı hesap halinde tutarlar.

Döviz
Kredileri

8. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde faaliyet gösteren Bankalar, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki yerleşik kişilere, aşağıdaki koşullara tabi olarak döviz kredisi verebilirler.
- (1) Açılan kredi ve yapılan istikrazlar faizleri ile birlikte bankaya aynı cins döviz ile ödenir.
- (2) Bankalar, döviz kredisi karşılığında kredinin, krediyi alandan döviz olarak iadesini sağlayacak gerekli teminatı almak zorundadırlar.

11/1976
(25/1983)
(26/1987)

- (3) Bu kredilere veya istikrazlara Bankalarca serbestce belirlenen ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasına bildirilen faiz oranları uygulanır.
- (4) Yetkili Bankalar her ay sonu itibarıyla, döviz kredilerine ilişkin bilgileri Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasının talimatında belirteceği süre ve şekilde bildirmek zorundadırlar.
- (5) Bankaların verebilecekleri döviz kredileri tutar ve oranları Bankalar Yasasının ilgili kurallarına tabidir.
- (6) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde faaliyet gösteren Bankalar ve özel işletmelerin dışarıdan döviz kredisi hakkındaki talepleri Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine rucu edecek yükümlülük yüklememek kaydıyla ve Devlet Planlama Örgütü görüşü alınmak suretiyle Bakanlıkca incelenerek karara bağlanır.
- (7) Devlet Döviz Pozisyonu Hesapları kaynak gösterilmek suretiyle döviz kredisi açılmaz.
- (8) Döviz kredilerinin türü, vadesi ve alım şartları Bakanlıkca çıkarılacak bir tebliğ ile düzenlenir.

III. Kısım İHRACAT

Bankaların
Aracılığı

9. İhracat işlemleri, bu Tüzük ve yürürlükteki Dış Ticaret Hükümlerine uygun olarak yetkili bankalar aracılığı ile yapılır.

İhracat
Bedeli
Dövizler

10. Yabancı ülkelere, bir defaya mahsus olsa dahi her türlü mal ve hizmet ihraç eden ihracatçılar, narenciye ve zirai ürün ihracında Gümrük Çıkış Beyannamesinde (G-32) yazılı miktarın %60'ını, diğer mal ve hizmet ihracında ise Gümrük Çıkış Beyannamesinde (G-32) yazılı miktarın %30'unu ihracat tarihinden itibaren en çok 6 ay içerisinde yurda getirip "Devlet Kur Hesabı"na satmaya zorunludurlar. Bakiye oranlardaki dövizler ilgililerce serbestce tasarruf edilir. Ek sürelerle ilgili hükümler saklıdır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinden
ihracat

11. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinden yapılacak ihracat yürürlükteki dış Ticaret Mevzuatı ve bu Tüzük altında düzenlenen ödeme şekil, yöntem ve esaslara göre yapılır.
 - (1) (i) Akreditif ve vesaik mukabili ödeme:

Bu ödeme şekillerine göre yapılacak ihracatta yetkili bankalar lehlerine açılan akreditif veya vesaik mukabili ihracat tahtında bu Tüzük çerçevesinde ihracatçılar tarafından Ticaret işleriyle görevli Bakanlıktan alınacak ihraç müsaadesine istinaden gerçekleştirilen ihracatla ilgili olarak tanzim edilerek kendilerine tevdi edilecek belgeleri hariçteki amir bankalara intikal ettirerek ihracat bedeli dövizlerin tahsil edilip ülkeye getirilmesi için gerekli tedbirleri alırlar. Evrakların tevdi edilmesi halinde, dövizlerin getirilmesinden ihracatçılar sorumludur.
 - (ii) Peşin Ödeme:
 - (1) Bu ödeme şekline göre yapılacak ihracatta, mal bedeli dövizlerin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine getirilip döviz alım bordrosuna bağlanması şarttır. Döviz alım bordrosu en çok altı aylık bir süre için geçerlidir.
 - (2) İhracatçılar, Ticaret işleriyle görevli Bakanlığa müracaatla, ihracat bedeli dövizini Yetkili Bankalarda bozdurduklarını Döviz Alım Bordrosu ile tevsik ederek ihraç için gerekli izni almak zorundadırlar.

(3) Gümrük İdareleri, kendilerine tevdi edilecek Döviz Alım Bordrosu ve ihraç müsaadesine istinaden ihracata izin verirler. Ayrıca bordro üzerine ihracatın döviz tutarını yazı ile kayıt ve imza ederek bordroyu ihracatçıya iade ederler.

(4) Gümrük çıkış beyannamesindeki ihracatçının adı, soyadı ve adresi gösterilen ihracatçı ile Döviz Alım Bordrosu ve ihraç izninde ismi yazılı ihracatçının aynı olması şarttır.

(iii) Mal Mukabili Ödeme:

Bu ödeme şekline göre yapılacak ihracatta yetkili bankalar, ihracatçılar tarafından Ticaret İşleriyle görevli Bakanlıktan alınacak azami 1 yıl vadeli banka avallı veya 6 ay vadeli avalsiz ihraç müsaadesine istinaden gerçekleştirilecek ihracatla ilgili olarak tanzim edilerek kendilerine tevdi edilecek belgeleri hariçteki amir bankalara intikal ettirerek ihracat bedeli dövizlerin, vade sonunda tahsil edilip ülkeye getirilmesi için gerekli tedbirleri alırlar. Vadenin başlangıç tarihi taşıma aracının Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinden ayrıldığı tarihtir.

(iv) Takas Ödeme:

Bu ödeme şekline göre yapılacak ihracat Ticaret İşleriyle görevli Bakanlıktan alınacak izne bağlı olup, ihraç edilecek her türlü mal ve hizmet bedellerine karşılık aynı bedel ve değerde bir malın veya hizmetin fiili ihraç tarihinden itibaren azami 6 ay içerisinde yurda getirilmesinden ve ihracat hesaplarının kapatılmasından ihracatçılar sorumludur. Bu ödeme şekline göre yapılacak ihracatta hesapların kapatılıp kapatılmadığı Ticaret İşleri ile ilgili Bakanlık tarafından izlenir ve sonuçlandırılır.

Süresinde kapatılmayan hesap sahipleri Ticaret İşleri ile ilgili Bakanlık tarafından haklarında Yasal işlem yapılmak üzere Bakanlığa bildirilir.

(2) Özelliği olan ihracat:

(i) Konsinyasyon sureti ile yapılacak ihracat:

Bu suretle yapılacak ihracat, esas ve şartları bu Tüzüğün 24(1) maddesi altında düzenlenen kurallara göre yapılır.

(ii) Ticari ve Ticari olmayan geçici ihracat ham ve/veya yarı mamul ve/veya mamul herhangi bir malın teminat karşılığı geçici olarak belli bir süre için ihraç edilip sözkonusu süre içinde tekrar Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine aynen veya işlenmiş olarak ithali Dışticaret mevzuatı uyarınca yapılır.

12/1983
sayılı Yasa

ihracatçıların
ve bankaların
sorumluluğu

12. (1) Konsinyasyon suretiyle yapılan ihracat hariç olmak üzere diğer ödeme şekillerine göre ihraç edilen her türlü mal ve hizmet bedellerinin fiili ihraç tarihinden itibaren azami 6 ay içerisinde yurda getirilmesinden ve ihracat hesaplarının kapatılmasından ihracatçılar sorumludurlar.

- (2) Yetkili bankalar ihracat bedeli dövizlerin süresi içinde yurda getirilmesini izlemekten sorumludurlar.
- (3) Bankalar, ihracat hesaplarını izler ve süresi içinde kapatılmayanları, süre sonunda derhal Maliye İşleri ile görevli Bakanlığa bildirirler.
- (4) Yetkili Bankalar, akreditif veya vesaik mukabili ihraç edilecek malın mülkiyetini devre veya tesellümünü sağlamaya yarayan belgeleri mal bedeli dövizler tahsil olunmadan veya ihracatçı tarafından alıcı üzerine keşide edilen poliçeleri muteber muhabirlerince aval verilmek veya kabul edilmek suretiyle bedelin ödenmesi garanti edilmeden alıcıya teslim edilmemesi için gereken tedbirleri alırlar.

**Nakliyat
acente veya
müesseselerin
yükümlülükleri**

13. (1) İhracata aracılık yapan nakliyat acente veya müesseseleri, malın alıcısı tarafından tesellümüne esas olan belgeleri sevkiyatı müteakip en geç yedi iş günü içerisinde ihracata aracılık eden bankaya gönderirler.
- (2) Acente ve müesseseler, transit nakliyatında ihraç olunan malın en son gideceği yeri malın tesellümüne esas olan belgelerin asıllarında ve kopyalarında göstermeye zorunludurlar.
- (3) Deniz nakliyat acenteleri, tam takım konşimentoyu aracı banka adına hava ve kara nakliyat acenteleri uçak konşimentosu, nakliyeciyi makbuzu gibi belgeleri aracı bankanın talimatında gösterilen hariçteki muhabir banka adına düzenlerler.

**İlgili ve
yetkili
bankalara
müracaat**

14. (1) İhracatçılar, yürürlükteki Dışticaret Yasası altında gerekli ihraç müsaadesini almak zorundadırlar. İhracatçılar ihraç müsaadesini aldıktan sonra maliye işleriyle görevli Bakanlığa hitaben tanzim edilmiş üç nüsha "Beyanname-Taahhütname" ile yetkili bankalara müracaat ederler.
- (2) Yetkili Bankalar "Beyanname-Taahhütname"lerin bir nüshasını alıkoyup diğer nüshalarını tasdik ederek ihracatçıya iade ederler.
- (3) Yetkili Bankalar, ihracatın hava ve kara nakil vasıtaları ile yapılması halinde, ilgili nakliyat müessese veya acentalarına hitaben malın tesellümüne yarayan belgelerin, gösterecekleri muhabirleri adına düzenlenmesine dair talimat mektubu yazarlar. Bu mektubun tasdikli bir suretini gümrük idarelerine tevdi edilmek üzere ihracatçıya verirler.

**Gümrük
İdarelerine
müracaat**

15. (1) İhracatçılar, yetkili bankalarca tasdikli iki nüsha Beyanname-Taahhütname ve Ticaret İşleriyle görevli Bakanlıktan alacakları "Lisans ve Tescil Belgesi" ve deniz, kara ve hava yolu ile nakliyat, nakliyat acenta ve müesseselerinin ihraç konusu malların tesellümüne yarayacak sevk belgelerinin ihracata aracılık yapan bankaya tevdi edileceğine dair mektubu ile gümrük idarelerine müracaat ederler.
- (2) Gümrük İdareleri, hava ve kara yolu ile nakliyat acenta mektubunda malın tesellümüne yarayan belgelerin adına düzenleneceği taahhüt edilen hariçteki bankanın ihracata aracılık eden banka tarafından verilen talimata uygun olup olmadığını ve ihraç malının "Lisans

- ve Tescil Belgesi"nde yazılı mal, cins ve miktarları ile uygunluğunun kontrolünü yaptıktan sonra Beyanname-Taahhütnameye istinaden ihracata izin verirler.
- (3) Gümrük çıkış beyannamelerinde yazılı ihracatçı ile Beyanname-Taahhütnamelerde yazılı ihracatçının aynı olması gerekir.
- (4) Gümrük İdareleri, Malların Acenta Mektubunda yazılı vasıtalarından başkasına yüklenmesine izin vermezler.
- Gümrük İdarelerinin Sorumluluğu**
16. (1) Gümrük İdareleri, ihracat işlemlerinin sonuçlanmasını izleyen en geç yedi iş günü içerisinde
- (a) Gümrük Çıkış Beyannamesinin sureti,
- (b) Lisans-Tescil Beyannamesinin bir sureti,
- (c) Gümrük İdarelerince tasdikli fatura,
- (ç) Çeki Listesi (Gümrük Çıkış Beyannamesinde bu hususta kayıt bulunduğu takdirde çeki listesi aranmaz)
- (d) Kontrole tabi maddelerde kontrol belgesi sureti,
- (e) Acente mektubunun bir nüshası
- (f) Beyanname-Taahhütnamenin bir nüshası,
- İhracata aracılık eden yetkili banka adresine taahhütlü olarak gönderirler.
- (2) Beyanname-Taahhütnamenin bir nüshası gümrük çıkış beyannamesinin gümrüklerde kalacak nüshasına eklenir.
- Yetkili Bankaların belgelerin tevdiini izleme ve incelemekle ilgili yükümlülükleri**
17. (1) Yetkili Bankalar, gümrük idareleri tarafından kendilerine gönderilen gümrük çıkış beyannamelerinde yazılı nakliyat acente ve müesseseleri tarafından ihracat belgelerinin kendilerine tevdi edilmesini izlemekle yükümlüdürler.
- (2) Bankalar, ihracat belgelerini ve malın teslimüne yarayan belgeleri süresi içinde tevdi etmeyen nakliyat müessese ve acentalarının isim ve açık adreslerini Maliye İşleri ile görevli Bakanlığa bildirmek zorundaırlar. Bu bildirimın sözkonusu belgelerin tevdi süresinin bitimini izleyen ilk iş gününde yapılması gerekir.
- (3) Bankalar, ihracatçılarla nakliyat müessese ve acentaları tarafından kendilerine tevdi edilecek fatura, menşe şahadetnamesi, sigorta poliçesi ve diğer bütün ihracat belgeleri ile konşimentonun tam takım ve asılları olduğunu ve hava ve kara yolu ile nakliyatın malın teslimüne yarayan belgelerin talimatlarına uygun olarak düzenlenip düzenlenmediğini incelemek zorundadırlar.
- Mal Bedellerinin Tahsili**
18. (1) Yetkili bankalar gümrük İdaresinden ve acente ile müesseselerden gelen vesikalar ve ihracatçının tevdi edeceği ihraç malına ait diğer belgeleri mal bedeli tahsil edilmek üzere hariçteki muhabirlerine gönderirler.
- (2) İhracat bedelinin peşin olarak gönderilmiş olması halinde, sevkiyat tutarı peşin dövizlerden mahsup edilir. Mal bedelinin tamamı peşin gelmiş ise sevk belgesi aranmayabilir.
- İhracat vesaiiki tutarından yapılabilecek indirimler**
19. Bankalara tevdi edilecek ihracat belgelerinin tutarı (malın FOB kıymeti veya malın sigorta ve/veya navlun ihtiva etmeyen diğer satış şekillerine göre kıymeti) hiçbir zaman ihraç malının gümrük çıkış beyannamesinde kayıtlı kıymetlerden aşağı olamaz. Ancak, navlun ve sigorta bedellerinden meydana gelecek fiyat değişiklikleri dolayısıyla bu miktar kadar fark kabul edilir.

Vezin noksanlığı
ekspertiz, mani-
pülasyon masrafı,
gözetme ücreti
banka muhabir
masrafı karşılığı
olarak belgeler
tutarında düşüle-
cek dövizler

Kıymetli madenler,
kıymetli taşların
ihracı

Geri getirilecek
ihrac malları

20. (1) Ticari teammüller gereği olarak satış aktinde veya akreditifler-
den ayrıca varış yerinde tartı ve analiz yapılması şart bulundu-
duğu ahvalde tartı veya analiz sonucunda tesbit edilen vezin
noksanlığı ile ekspertiz ve manipülasyon masraflarının mah-
sup veya tediyesi için uluslararası gözetme şirketleri ve kon-
trol firmaları veya resmi makamlar tarafından düzenlenen vezin
noksanlığını gösterir raporlarla Çeki Listelerinin ve Maliye İşleri-
le görevli Bakanlığa luzumlu görülecek diğer vesikaların asılları
ve yabancı dilde düzenlenmiş ise tasdikli tercümelerinin ihra-
cacılar tarafından Maliye İşleri İle görevli Bakanlığa tevdi la-
zımdır. Bu hususlarla ilgili mahsup veya transfer talepleri Ma-
liye İşleriyle görevli Bakanlıkça incelenir ve sonuçlandırılır.
- (2) Banka muhabir masrafları, muhabir bankaların dekontlarına
müsteniden yetkili bankalar tarafından transfer edilir.

21. Kıymetli maden, kıymetli taşlar veya bunlardan mamül kıymetli
eşyanın ihracı bu Tüzük ve ilgili mevzuat hükümlerine göre ya-
yapılır.

22. Bu Tüzük amaçları bakımında Mücbir Neden ve Belgeleme Şekil-
leri aşağıdadır.

I) Mücbir Nedenler:

- A) İthalatçı firmanın dağılması (infisahı) üzerine tasfiye memu-
runun ithalattan vazgeçildiğini bildirmesi, firmanın iflası ve-
veya faaliyetini daimi olarak tatil etmesi, şahıs firmalarında
firma sahibinin ölümü,
B) İhracatın nakil, mecburi aktarma nedeniyle gecikmesi,
C) Grev, lokavt, avarya hali,
D) İthalatçı memleket resmi makamlarının karar ve işlemleri
ile muhabir bankaların muameleleri dolayısıyla ihracat be-
delinin yurda getirilmesinin imkansız hale gelmesi veya ge-
cikmesi,
E) Deprem, harp (savaş), abluka ve sel felaketi hali,
F) Malların kaybı ve hasara uğraması,
G) Bozulabilen, malların bozulup imha edilmesi,
H) Alıcısı tarafından malların gümrükten çekilmemesi hali,
I) İthalatçı ile ihracatçı arasında hukuki bir sorunun ortaya
çıkması ve konunun yasal süre içerisinde ithalatçı memle-
ket mahkemesine intikal ettiğinin belgelenmesi.

II) Mücbir nedenlerin belgelendirilme şekli:

- A halinin yetkili mercilerden,
B halinin nakliyeciden,
C halinin ithalatçının bulunduğu memleketin resmi mercilerin-
den,
D halinin ithalatçının bulunduğu memleketin resmi mercilerin-
den, veya muhabir bankalardan,
F halinin sigorta şirketinden,
G halinin resmi mercilerden,
H halinin resmi mercilerden
I Mahkeme Mukayyitliğinden alınmış belgelerle tevsik edil-
mesi şarttır.

Yukarıda sözü edilen belgelerde, söz konusu ihracatın tarih ve
sayısının veya tescil numarasının yetkili kuruluş tarafından belirlen-
mesi gereklidir.

Konsinyasyona
çevrilecek satışlar

23. Geri getirilecek ihraç malları ve konsinyasyona çevrilecek satışlar.

- (1) Fiili ihracı yapıp da herhangi bir sebeble alıcısı tarafından teslim alınmayan ihraç mallarının ve ihracat belgelerinin geri getirilmesi için aracı banka ve nakliyat acentasına talimat vermeye ihracatçılar yetkilidir.
- (2) Fiili ihracı yapıp da herhangi bir sebeble alıcısı tarafından teslim alınmayan ve geri getirilmesi imkansız veya büyük ölçüde döviz kaybına sebebiyet verecek olan, yahut bozulmaya ve çürümeye müsait, varış yerinde kalite farkı bulunan ihraç mallarının başka bedel ve şartlarla ve alıcısı tarafından istenecek makul süre içerisinde kesin olarak veya konsinyasyon yolu ile satışına; aracı bankaların veya ihracatçının bu hususları tevsik edici müracaatı üzerine; Ticaret işleriyle görevli Bakanlıkça karar verilebilir.

Özelliği olan
ihracat

24. (1) Konsinyasyon yoluyla yapılacak ihracat, Dışticaret mevzuatında esas ve şekli tesbit edilen "Konsinye İhraç Talepnamesi" ve Maliye İşleri ile görevli Bakanlığa hitaben tanzim edilecek Beyanname-Taahhütnamelere istinaden yapılır.
- (2) İhracatçılar, konsinyasyon suretiyle ihraç edilen mallara kesin satışını müteakip gümrük çıkış beyannamesinde yazılı miblağın ve Tüzüğün 10. maddesinde belirtilen oranlarından az olmayan miktarda dövizini ülkeye getirerek bankalaştırmak suretiyle hesaplarını kapatmak zorundadırlar.
- (3) Konsinyasyon suretiyle ihraç edilen malların fiili ihraç tarihinden itibaren en geç 6 ay içinde satışının yapılması ve satış tarihinden itibaren en geç bir ay içinde bu Tüzüğün 10. maddesinde belirtilen orandaki ihracat bedeli dövizlerin yurda getirilerek yetkili bankalara satılması zorunludur.
- (4) Gümrük İdareleri, konsinyasyon suretiyle yapılan ihracatın fiilen gerçekleşmiş bulunduğunu ayrıntıları ile gösteren Gümrük Çıkış Beyannamesi ve ihracat sırasında tanzim edilen diğer belgelerin birer suretini, ihracatın gerçekleşmesini müteakip en geç 7 iş günü içerisinde ihracata aracılık yapan yetkili bankalara göndermekle yükümlüdürler.

Kitap, Gazete
mecmua, pul ve
filim ihracı

25. (1) Ticari maksatlarla harice gönderilecek film, müzik-video kaset, kitap, gazete, mecmua ve benzeri matbualarla pulların ihracına gümrük veya posta idareleri tarafından Beyanname-Taahhütname alınmak suretiyle doğrudan izin verilir ve bu idarelerce alınan Beyanname-Taahhütnameler veya düzenlenecek benzeri belgeler, işlemin sonuçlanmasını izleyen 7 iş günü içerisinde ihracatçının göstereceği yetkili bankaya gönderilir.
- (2) Sözü edilen matbua, film, müzik-video kasedi ve pulları ihraç edenler bunların bedeli karşılığı dövizleri fiili

ihraç tarihinden itibaren en geç 6 ay içinde ülkeye getirmek ve yetkili bankaya satmak suretiyle ihracat hesaplarını kapatmak zorundadırlar.

3) Pul ihracında bedel, nominal değerleri tutarından az olamaz. Kullanılmış olan pulların değeri, ihracatçının beyanı ve Posta Dairesinin onaylayacağı değerdir.

Konsinyasyon yoluyla yapılacak pul ihracı

26. Posta Dairesi tarafından konsinyasyon suretiyle pul ihracı serbesttir.

Gümrük İdarelerince hazırlanacak devre beyannameleri

27. Gümrük İdareleri aylık devreler itibarıyla düzenleyecekleri, içerik ve şekli Maliye İşleriyle görevli Bakanlıkça bildirilecek örneğe uygun "İhracat Devre Beyannameleri"ni, müteakip ayın en geç 15. günü Maliye İşleriyle görevli Bakanlığa göndermek zorundadırlar.

Bedelsiz ihracat

28. Gümrük İdarelerince aşağıda gösterilen eşyaların bedelsiz olarak ihracına izin verilebilir.

(1) Ticari Eşya:

(a) Miktarı, Ticari teamüllere uygun numuneler,

(b) Reklâm eşyası,

(c) Evvelce usulüne uygun olarak ihraç edilmiş malların bedelsiz olarak gönderilmesi ticari örf ve adetlere uygun parçaları ile garantili olarak ihraç edilen malların garanti süresi içinde yenilenmesi gereken parçaları,

(d) Ticari teamüle uygun hediyeler.

(2) Ticari olmayan eşya:

(a) Teamüle uygun hediyeler,

(b) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kamu ve Özel Kuruluşlarının dışarıdaki temsilciliklerinin kendi ihtiyaçlarında kullanılmak üzere bedelsiz olarak gönderecekleri eşya,

(c) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde çalışan yabancıların memleketlerine gönderecekleri veya beraberlerinde götürecekleri eşya.

(3) Ticaret İşleriyle görevli Bakanlığın iznine istinaden ve Maliye İşleriyle görevli Bakanlıkça bildirilecek örneğe uygun taahhütname alınmak suretiyle sergi ve fuarlara iştirak edecek tüccarlar ile Ticaret ve Sanayi Odalarının harice gönderecekleri eşyalar.

(4) Yukarıdaki (1) ve (2). fıkralarda yazılı hallerde 3.000.- ABD Doları veya muadili döviz veya muadili Türk Lirası kadar değer takdir edilenlerin ihracına Gümrük İdarelerince izin verilebilir. Bu haddin üstündeki talepler Maliye İşleriyle görevli Bakanlıkça incelenir ve karara bağlanır.

IV. Kısım İTHALAT

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine ithalât

29. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne yapılacak ithalât yürürlükteki ithalât rejimi esaslarına göre yapılır.

İthalât bedellerinin transferi

30. İthalât bedelleri, ithalata aracılık edecek bankalar tarafından bankacılık teammüllerine ve alıcı ile satıcı arasındaki anlaşmalara uygun olarak Akreditifli, Vesaik Mukabili, Mal

Muabili, Takas, Peşin veya Kredili Ödeme Şekillerine göre gerçekleştirilir. Devlet kur hesabından yapılacak peşin ithalatlarda banka teminat mektubu alınır. Bu madde altında belirtilen ödeme şekilleri Bakanlıkça çıkarılacak bir genelge ile düzenlenir.

- Türkiye Cumhuriyeti menşeli malların yalnız Türk Lirası ile ithal edileceği İthalât Devre Beyannameleri**
31. Türkiye Cumhuriyeti menşeli mallar Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine Türk Lirası ile ithal edilir. Bu ilke dışında uygulama yapılmasına Bakanlar Kurulu yetkilidir.
Türkiye Cumhuriyetinden doğrudan veya transit olarak ithal edilecek üçüncü ülke menşeli mallar döviz olarak ödenebilir.
- Gerçekleştirilmemiş ithalât bedellerinin ülkeye getirilmesi zorunluğu**
32. Yetkili bankalar her ayın sonu itibarıyla ithalât hesaplarına ilişkin bilgileri Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasının talimatlarında belirteceği şekilde vermek zorundadırlar.
33. Her ne suretle olursa olsun süresi içinde ithal edilmeyen Devlet Kur Hesabı dahilindeki malların ödenmiş bulunan bedellerinin fiili ithal için tayin edilen sürelerin bitiminden itibaren en geç bir ay içinde yurda getirilerek bankalara iadeten satılması zorunludur.
- İthalât hesaplarının kapatılması**
34. Devlet Kur Hesabı dahilinde ithal edilen malların ithalâtın fiilen gerçekleşmesini müteakip ithalatçılar en geç 10 gün içerisinde Gümrükçe tasdikli fatura ve Gümrük makbuzunu ithalâta aracı bankaya vererek ithalât hesaplarını kapatırlar.
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası açık olan devlet kur ithalât hesaplarını mücbir sebep hallerinde belirleyen belgelere dayanarak kapatabilir.
- Bedelsiz İthalat**
35. Gümrük İdarelerince aşağıda gösterilen eşyaların bedelsiz olarak ithaline izin verilebilir.
- (a) Gümrük İdarelerince ticari mahiyeti bulunmadığı kabul edilen numunelik eşya ve modeller,
- (b) İktisadi bir faaliyetin reklâmı maksadı ile getirilecek ve parasız dağıtılacak olan basılı ilân, katalog broşür, takvim ve benzeri matbualar,
- (c) Ewelvece usulüne uygun olarak ithal edilmiş malların bedelsiz olarak gönderilmesi ticari örf ve adetlere uygun parçaları ile garantili olarak ithal edilen malların garanti süresi içinde yenilenmesi gereken parçaları.
- (d) Yılbaşı, Şeker ve Kurban Bayramları gibi münasebetlerle hariçten gönderilecek ve değeri ABD \$ 200.- (ikiyüz) aşmayan hediyeelik eşya, şahsi madalya ve nişanları ile yabancı memleketlerdeki bilim, sergi ve yarışma heyetlerince verilmiş mükâfatlar, ülkede yapılan ve yapılacak olan Milli ve Milletlerarası her türlü yarışmada mükâfat olarak verilmek üzere bağış yoluyla gönderilen eşya, ülkede yapılacak Milletlerarası kongre veya spor temas ve gösterilerine katılacak delege ve şahısların isimlerini muhtevi plâketler, bunların milli bayrakları ve kulüp flâmaları ve bunları takmaya mahsus ağaç ve madeni mamuller ile bu toplantı ve temaslara ait rozet, kupa ve broşürler ve bu kongre temas ve gösterilerine ait alet ve malzemeler ile yolcuların ve nakil vasıtalarının hizmetlilerinin beraberlerinde getirdikleri ve kıymeti ABD \$ 200.- (ikiyüz) aşmayan eşyalar.

- (e) Yabancı firmalar ve acenteleri ile işletmecilerin kendi ihtiyaçlarında kullanılmak üzere yurt dışındaki merkezleri tarafından gönderilen boş manifesto, konşimento, fatura, boş bilet, boş çek deitri veya tarife cetvelleri veya kitapları gibi matbu kağıtlarla her nevi kitaplar. Tüm özel müessese ve şahsılara ait işlem görmüş her türlü defter, evrak belgeler ile kullanılmamış her türlü taşıt biletleri ve milletlerarası muayyen hizmetler karşılığı kullanılacak kuponlar.
- (f) Sosyal, kültürel, hayri ve sıhhi maksatlarla yabancı memleketlerde kurulmuş dernek, tesis ve teşekküller tarafından aynı maksatlarla ülkede faaliyette bulunan dernek, tesis ve teşekküllere, gerçek ve tüzel kişiler tarafından ülkedeki kamu faydasına yararlı derneklere ve kamu faydasına parasız tahsis edilmiş milli tesislere belediye ve köy tüzel kişilerine bağış yoluyla gönderilen veya para ile alınıp ve konularına uygun olduğu gümrük idarecilerince kabul edilecek eşya.
- (g) Zati ve aile ihtiyaçlarında kullanılmak üzere yurt dışından gönderilen ve toplam FOB değeri ABD \$ 200.- (İkiyüz) aşmayan eşya.
- (h) Sergi ve fuarlara iştirak edeceklerin alacakları müsaadede yazılı eşya.
- (i) İthalât rejimi ve gümrük mevzuatının müsaadesi oranında belirlenen koşullara uygun olarak daimi ikamet için ülkeye gelen kişilerin ve yurt dışında çalışanların yurda dönüşlerinde getirecekleri şahsi eşyalar.

Kıymetli
Madenler

36. (1) Kıymetli madenler, kıymetli taşlar ve bunlardan mamul eşyanın Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine ithal ve ihracı Malive İşleriyle görevli Bakanlığın iznine tabidir. Bu konudaki esaslar maliye işleri ile görevli Bakanlıkça saptanır.
- (2) İşlenmiş kıymetli madenlerin yurt içinde alım ve satımı serbesttir. Ancak altın, platin, elmas, pırlanta, yakut, zümrüt, safir ve zebercet'den mamul eşyanın alım ve satımını meslek haline getirecek olanlar önceden Maliye işleri ile görevli Bakanlıktan izin almak zorundadırlar. Bu konudaki esaslar Maliye İşleri ile görevli Bakanlıkca saptanır.
- Yetkili Bakanlar yurt içinde herhangi bir izne bağlı olmaksızın külçe halinde altın alım satımı yapabilirler.
- (3) Yolcular beraberlerinde kendilerine ait değeri \$1000.- (Bin) A.B.D. Dolarını aşmayan ziynet eşyası niteliğinde kıymetli madenlerden ve taşlardan yapılmış eşyaları yurda getirebilirler ve yurt dışına çıkarabilirler. Daha fazla değerdeki ziynet eşyalarının yurt dışına çıkarılması girişte beyan edilmiş olması şartına bağlıdır.

V. Kısım

GÖRÜNMEYEN MUAMELELER

I. BÖLÜM

Görünmeyen muameleler karşılığı dövizlerin yurda getirilmesi zorunluluğu

37. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yerleşik kişilerin dışarıda yerleşik kişiler için ya da bunlar adına yurt içinde veya dışında yapmış oldukları tüm hizmetler karşılığı dövizler ile dışarıda yerleşik kişiler nam ve hesabına yapılan gider karşılığı dövizlerin hizmetin görüldüğü tarihten en geç 6 ay içinde bu Tüzüğün 10. maddesinde belirtilen oranlarının yurda getirilerek yetkili bankalarda bozdurulması zorunludur. Bakiye oranlardaki dövizler ilgililerce serbestçe tasarruf edilebilir.

Uygulanacak Kurular

38. Yurda getirilen dövizlerin alış işleminde, Para ve Kambiyo İşleri Yasası'nın 24. maddesinde öngörülen kurallar uygulanır.

II. BÖLÜM

Görünmeyen Muameleler nedeniyle Devlet Kur hesabından yapılacak döviz tahsis ve transferleri

39. Görünmeyen işlemlerle ilgili ödemelerin transfer işlemleri özellikle belge aranmayacağı ya da özellikle belge aranacağını belirten fıkralar dışında borcu gösteren proforma fatura ve benzeri belgelere dayanılarak Devlet Kur Hesaplarından yapılır.

Tamir ve Montaj

40. Tamir, montaj, developman, reproduksiyon, seslendirme ve benzeri hizmetler için bu hizmetlerin hariçte yaptırılmasında zaruret bulunduğu ilgili Bakanlıkça yeterli görülmesi ve masraf tutarını gösteren belgelerin ibrazı halinde, yetkili bankaca döviz tahsis edilebilir.

Bu konuda ilgililerce, hizmet sözleşmesi veya fatura, transferi istenilen ücretin hesap şeklini gösterir bir yazı ile başvurulur.

Yukarıda belirtilen amaçlarla geçici ihraç izni alınmak suretiyle yurt dışına gönderilmesi gereken mallarla ilgili olarak, döviz transferinden önce, Ticaret işleriyle görevli Bakanlığın geçici ihraç izni aranır.

Teknik Yardım

41. Etüt, öğretim, uzmanlık, hakemlik, proje, revizyon, ekspertiz, tahlil ve benzeri hizmetler için, bu hizmet karşılığının hesap şeklini ve zarureti gösteren belgelere müsteniden yetkili bankalarca bu Tüzüğün 40. maddesi esaslarına göre döviz tahsis edilebilir.

Taahhüt İşleri

42. Bina, yol, köprü, liman gibi uzmanlık isteyen bir eksiltmeye bağlı inşaat ve bakım işlerinde yabancı müteahhitlerin iştirakini yetkili merciin kararı ile uygun görülmesi halinde, taahhüt kârı, makine kirası veya amortismanı olarak, bu hizmetlerin yapıldığını belirten belgelere müsteniden yetkili bankalarca döviz tahsis edilebilir.

Fikir ve sınayi mülkiyet ve telif hakları

43. İlmî, bedii, eserlerin telif hakları ile gazete, dergi ve sair yayın vasıtalarının fotoğraf, makale, ve benzeri ücretler olarak tahakkuk eden borçları için, bu borcu ifade eden

fatura ve belgelere istinaden ilgili Bakanlığın ön müsadesi ve Bakanlık onayı ile yetkili bankalarca döviz tahsis edilebilir.

Lisans ücretleri için yetkili merciin görüşü alınarak imalatçı satış fiyatı üzerinden brüt olarak %5'i geçmemek üzere yetkili bankalarca döviz tahsis edilebilir. Münhasıran marka hakkının kullanımı ve dışardaki firmaların şubeleri durumunda olanların lisans ve benzeri hakları için döviz tahsis edilemez.

İşçi Ücret ve yevmiyeleri

44. Bölgede istihdam edilecek uzman işçilerin yevmiye ve ücretleri hakkında 41. maddedeki esaslar uygulanır. Uluslararası şöreti haiz olup bir Devlet veya resmi makam himayesinde, terbiyevi ve bedii mahiyetteki eserleri icra veya temsil eden virtüözler, tiyatro, opera, bale toplulukları ve orkestralarla, turizm işletmeleri tarafından turistik oteller ile aynı şartları haiz eğlence yerlerinde çalıştırılmak üzere hariçten getirilecek orkestralar, ses sanatkarları ve artistlere ilgili Bakanlığın önmüsaadesi ve Bakanlık onayı ile yetkili bankalarca döviz tahsis edilebilir. Ancak, bu miktar tahsis edecekleri miktardan ilgililerin giderleri düşüldükten sonra kalan kısım için transfer edilir.

Masraf ve İştirak Hisseleri

45. Yabancı firma, şirketler ve müesseselerin bölgedeki şube, acenta ve fiyallerinin ana kurumlarının masraflarına, bölgedeki ana kurumların dışarıdaki şube, acenta ve fiyallerinin masraflarına iştirak hissesi için ilgili bakanlığın önmüsaadesi ve Bakanlık onayı ile yetkili bankalarca döviz tahsis edilebilir.

40., 41., 42., 43., 44 ve 45. maddelerde belirtilen hizmetlerin bölgede ifa edilmesi halinde, vergiler, sosyal mükellefiyetler ve masraflar tenzil edilir ve bakiye döviz tahsis edilebilir.

Hizmetin, bölgeye gelinmeksizin dışarda yapılması ve hizmet mukavelesinde hizmet bedelinin net olarak gösterilmemesi halinde vergi ve sosyal mükellefiyetler düşürüldükten sonra bakiye için döviz tahsis edilebilir.

DIŞ TİCARET

Ticari Seyahat

46. Yaptıkları iş ve hizmet karşılığında döviz getirenlere, işleyle ilgili olarak dışarıya yapılacak seyahatlar için getirilen döviz miktarları dikkate alınarak Maliye İşleri ile görevli Bakanlıkça ticari seyahat döviz tahsis edilebilir.

Tahsis edilen bu dövizler yetkili bankalarca ilgililerin pasaportlarına işlenir.

Komisyonculuk ve mümessillik hizmetleri

47. Döviz kazandırıcı işlemler dolayısıyla tahakkuk eden komisyonculuk ve mümessillik hizmetleri için gerekli döviz, Bakanlığın onayı ile yetkili bankalar tarafından tahsis veya ilgililerin getirecekleri dövizden mahsub edilebilir.

Antrepo, depolama, gümrükten çekme giderleri

48. Her çeşit ihracat için dış memleketlerde ihracatçılar tarafından ödenmesi mütat antrepo, depolama ve gümrükten çekme giderleri için Ticaret İşleriyle görevli Bakanlığın onayı ile yetkili bankalar tarafından döviz tahsis edilebilir veya ihracat bedellerinden mahsubuna izin verilebilir.

Transit
giderler

49. Satıcının fabrika veya deposunda teslim şartı ile yapılacak ithalatta yüklemeye kadar olan giderler ile transit nakliyat ile ilgili her türlü giderler için gerekli döviz Ticaret işleri ile ilgili Bakanlığın onayı ile bu hususu tevsik eden belgelere istinaden yetkili bankalarca tahsis edilebilir.

Bu madde altında döviz tahsisleri, tevsik edici belgelere dayanılarak yapılabilir.

SERMAYE GELİRLERİ

Temettü ve
kâr hisseleri

50. Bölgede yatırım yapılmasına izin verilmiş ve bu Yasa ve yürürlükteki Kambiyo ve Ticaret mevzuatı altında vecibelerini yerine getirmiş bulunan yabancı sermaye ve ortaklıkların bölgedeki yatırım konusu faaliyetlerinden doğan ve mukaveleleri uyarınca transferleri gereken net kârları için ilgili Bakanlığın önmüsaadesi ve Bakanlık onayı ile yetkili bankalarca döviz tahsis edilebilir.

Faiz ve men-
faat hisseleri

51. Bakanlıktan önceden izin alınmak suretiyle temin edilen dış kredilerin ve bedeli döviz olarak getirilmek suretiyle alınan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bonolarının ana para ve faizlerinin transferi için yetkili bankalarca döviz tahsis edilebilir.

Yetkili Bankaların kısa vadeli finansman kredileri ile kurye ve rambursman kredilerine tahakkuk ettirilen faizler, herhangi bir izne bağlı olmaksızın ilgili bankalarca transfer edilebilir.

Kira ve ben-
zeri iratlar

52. Bölgede inukim gerçek ve tüzel kişilerin bu bölgedeki işlerinde kullanılmak üzere dışarıdaki kişilerden, yetkili merciin önceden müsaadesini alarak kiraladıkları makine, alet ve malzemeye ait mukaveleleri gereğince ödenmesi gereken net kira bedelleri için yetkili bankalarca döviz tahsis edilebilir.

KAMU SEKTÖRÜNÜN GELİR VE GİDERLERİ

Vergi ve
Resimler

53. Kamu sektöründe yabancı memleketlerde ödenmesi gereken vergi ve resimler ile bu ülkelerdeki konsolosluklara ödenmesi gereken harç ve sair giderler için, yetkili bankalarca döviz tahsis edilir.

Devlet
Giderleri

54. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin dış memleketlerdeki her türlü giderleri için ilgili Bakanlığın yazısı üzerine yetkili bankalarca döviz tahsis edilir.

Posta ve
benzeri kamu
kuruluşlarının
ödemeleri

55. Posta ve benzeri kamu kuruluşlarının dışarıdaki gerçek ve tüzel kişilerle olan münasebetlerinden doğan borçları, bu kuruluşların dışarıdaki şube acenta ve mümessilliklerinin maaş, kira ve sair giderleri karşılığı döviz, yetkili bankalarca tahsis edilir.

ŞAHSİ KARAKTERLİ GELİRLER VE GİDERLER

Şahsi karakterli
gelirler
ve giderler

56. Yasal nafakalar ve benzerleri, emekli aylıkları, yabancı memleketlerdeki özel mülklerin cari bakım ve tamir giderleri, küçük miktarlardaki meblağların transferi, kitap, gazete, mecmua, plâk ve benzerlerinin abone ve satın alma

bedelleri mükafatlar gibi şahsi karakterli gelir ve giderler için Bakanlar Kurulunca tesbit edilip Resmi Gazetede yayınlanacak şartlara bağlı olarak yetkili bankalarca döviz tahsisi yapılır.

ŞAHSİ KARAKTERLİ MUAMELELER

- Şahsi karakterli seyahatlar 57. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde geçerli pasaport hamili ve ülkede mukim şahısların, turistik, kültürel ve sıhhi sebeplerle dışarıya yapacakları seyahatlar için Bakanlar Kurulunca tesbit edilip Resmi Gazetede yayınlanacak şartlara bağlı olarak yetkili bankalarca döviz tahsisi yapılır.

GENEL KARAKTERLİ MUAMELELER

- İlân ve reklam giderleri 58. İthalât, ihracat, turizm, öğretim, sanayi, uluslararası nakliyat, bankacılık, sigortacılık, komisyonculuk gibi işler ile iştigal eden bölgede mukim gerçek ve tüzel kişilere, iş sahaları ile ilgili olarak yabancı memleketlerde yapacakları ilân ve reklâmlar için gerekli döviz ülkeye getirilen döviz dikkate alınarak ilgili Bakanlığın önmüsaadesi ve Bakanlık onayı ile yetkili bankalarca tahsis edilebilir.
- Mahkeme Masrafları 59. Ticari muamelelerle ilgili mahkeme, hakem, bilirkişi, avukatlık gibi giderler için döviz, bunların tevsiki kaydıyla ilgili bakanlığın önmüsaadesi ve Bakanlık onayı ile yetkili bankalarca tahsis edilebilir.
Bu gibi masraflar karşılığı yetkili bankalarca döviz tahsis edilebilmesi için önceden Bakanlığın müsaadesinin alınması gereklidir.
- Zarar, ziyan ve tazminatlar 60. Ticari ve gayri ticari muamelelerden doğan zarar, ziyan, tazminat ve cezai şartlar için mahkeme ilâmı veya hakem kararlarına istinaden ilgili Bakanlığın önmüsaadesi ve Bakanlık onayı ile yetkili bankalarca döviz tahsis edilebilir. Mezkur ödemelerin sulh yoluyla halli gerektiği ahvalde döviz tahsisi talebi Bakanlıkça tetkik edilebilir.
- Mesleki teşekküllere iştirak aidatları 61. Bölgede mukim gerçek ve tüzel kişilerin üyesi buldukları veya üye olmak istedikleri yabancı memleketlerdeki mesleki veya kültürel dernek ve teşekküllere ödeme zorunda buldukları üyelik aidatları ve ücretleri için, bu husustaki belgelere ve ilgili Bakanlığın uygunluk bildirimine istinaden yetkili bankalarda döviz tahsis edilebilir.
- İadeler 62. Borç olmadığı halde yanlışlıkla veya mükerrer gönderilen tahakkuk ettirilmeyen bir muamele sebebiyle peşin gönderilen maddi hata veya hesap neticesinde gereksiz gönderilen ve bir Bankaca satın alınmış bulunan dövizlerin göndericiye iadesi için keyfiyet tevsik edilmek kaydıyla yetkili bankalarca döviz tahsis edilebilir.
- Gümrüksüz satış mağazalarına döviz tahsisi 63. Gümrüksüz satış yapan mağazaların (Duty Free Shops) Devlet Kur hesabına sattıkları dövizlere mesnet teşkil eden malların Gümrük İdarelerince tesbit edilecek CIF bedelleri tutarında döviz, Bakanlığın yazılı bildirimine üzerine Ticaret İşleri ile görevli Bakanlık tarafından ilgili mağazalara Devlet Kur Hesabından tahsis edilebilir.

Özel durumlarda 64. Döviz tahsis prensiplerine uyması kaydıyla özel durumlarda
Döviz Tahsisi Bakanlığın onayı ile döviz tahsisi yapılabilir.

VI. Kısım

SERMAYE HAREKETLERİ

Sermaye Hareketleri 65. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde yatırım yapmak isteyen yabancı müteşebbisler ile ortaklıkların kuruluşu ve ülkeye getirmekle yükümlü oldukları sermaye miktarı usul ve şartları Bakanlar kurulunca tesbit edilip Resmi Gazete'de yayınlanacak bir karar ile düzenlenir.

VII. Kısım

SON KURALLAR

Beyanname Taahhütnameler 66. Bu tüzüğün 14, 15, 16, 24, 25, 27 ve 28. maddeleri altında öngörülen "Beyanname-Taahhütname"lerin içerik ve şekli Maliye işleriyle görevli Bakanlık tarafından tesbit edilmek suretiyle bankalara ve Gümrük idarelerine bildirilir.

Yürürlükten Kaldırma 67. Bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bu madde ile yürürlükten kaldırılan mevzuat uyarınca başlatılmış ve/veya başlatılması gereken ve/veya yürürlükten kaldırılan mevzuatın yürürlükte olduğu tarihte yapılmış olan işlemlerden doğan ve yapılması gereken işlemleri etkilememek koşulu ile;

R.G.20.5.1983
Ek III
A.E. 202

R.G.20.5.1983
Ek III
A.E. 203

3.7.1984
A.E.352
31.10.1984

A.E. 518
29.3.1985
A.E. 16

26.4.1985
A.E. 226
14.3.1985

A.E. 129

R.G.18.10.1983
Ek III

A.E. 403
22.1.1985

A.E. 20
29.3.1985

A.E. 162
21.2.1986

A.E. 83

R.G.13.6.1983
Ek III

A.E. 245

1. Yabancı Turistler (Döviz Bozdurma) Tüzüğü

2. Döviz (Tevdiat ve Mevduat Hesapları) Tüzüğü

3. İhracat Tüzüğü

4. Gümrük İdarelerince Bedelsiz Olarak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinden İhracına İzin Verilecek Mallar Tüzüğü.

- R.G.20.5.1983
Ek III
A.E. 204
- R.G.20.5.1983
Ek III
A.E. 205
26.8.1983
A.E. 336
3.5.1984
A.E. 145
24.12.1984
A.E. 616
5.9.1985
A.E. 417
26.9.1985
A.E. 445
5.9.1986
A.E. 512
- R.G.13.6.1983
Ek III
A.E. 246
- R.G.26.8.1983
Ek III
A.E. 332
26.9.1985
A.E. 446
- R.G.26.8.1983
Ek III
A.E. 333
- R.G.26.8.1983
Ek III
A.E. 334
- R.G.26.8.1983
Ek III
A.E. 337
- R.G.18.10.1983
Ek III
A.E. 402
3.5.1985
A.E. 238
- R.G.9.5.1987
Ek III
A.E. 281
- R.G.
Ek III
26.8.1983
A.E. 335
9.12.1983
A.E. 492
5. Bedelsiz İthalât Tüzüğü
6. Özel Seyahatler (Döviz Tahsis) Tüzüğü
7. Bröve ve Markaların Tescil Giderleri Tüzüğü
8. Şahsi Karakterli Gelirler ve Giderler Tüzüğü
9. Döviz Alış ve Satış Bordroları Tüzüğü
10. Ticari Seyahat Tüzüğü
11. Kıbrıs Lirası Gelirlerinin Yetkili Bankalarda Bozdurulması Tüzüğü
12. İthalât Tüzüğü
13. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti Arasında Türk Lirasının Giriş ve Çıkışını Düzenleyen Tüzük
14. Para ve Kamtîyo İşleri (Sermaye Hareketlerini Düzenleme ve Denetim) Tüzüğü.

Yürürlükten kaldırılır.

Geçici madde

1. Bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihte kişilerin Banka hesaplarında bulunan miktarlar için yapılacak muamelelerde bu Tüzük hükmünün 4(7) maddesi uygulanmaz.
2. Bu Tüzüğün, yürürlüğe girdiği tarihten önce Bakanlıktan çalışma izni alarak kurulmuş ve sermayeleri bu Tüzükte ön görülen asgari sermaye miktarından az olan yetkili müesseseler sermayelerini Esas Tüzüğün 6. (2) fıkrasında yapılan değişiklikte ön görülen asgari sermaye miktarına bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak en geç 1.5.1992 tarihine kadar artırmak zorundadırlar.

Yürürlüğe
Giriş

68. Bu Tüzük, Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihten başlayarak yürürlüğe girer.

VII. BÖLÜM
TABLULARIN LİSTESİ

TABLULARIN LİSTESİ

		<u>Sayfa</u>
Tablo	1 Avans ve Reeskont İşlemleri	6-7
"	2 Avans ve Reeskont Borç Bakiyeleri	8-9
"	3 Faiz Farkı Fonu Uygulamaları	11
"	4 Devletin Kur Hesabında Tutulan Dövizin ABD Doları Karşılığı Olarak Dökümü	15-16
"	5 Bankaların, Bankalar Kurunda Tuttuğu Dövizin ABD Doları Karşılığı Olarak Dökümü	18-19
"	6 Döviz Rezervlerinin Artış Hızı	21-22
"	7 Döviz Tevdiat ve Döviz Mevduat Hesaplarının Cins ve Vadelerine Göre Dökümü	24
"	8 Türk Lirası mevduatın Artış Hızı	27-28
"	9 KKTC Merkez Bankası ve Diğer Bankalar Nezdinde Resmi Mevduat	30
"	10 Türk Lirası Mevduat Artış Hızı ile Toplam Türk Lirası Plasman Artış Hızının Karşılaştırması	32
"	11 İskonto Senetleri ve Bankalar Türk Lirası ve Döviz Plasmanlarının Dökümü ve Geçmiş Dönemle Karşılaştırması	33
"	12 Bankalar Döviz Plasmanları TL Karşılıklarının Dökümü ve Geçmiş Dönemle Karşılaştırması	34
"	13 GSMH'nin Dağılımı ve Sektörel Katma Değerlerin Büyüme Hızları (Cari Üretici Fiyatlarıyla)	37
"	14 GSMH'nin Dağılımı ve Sektörel Katma Değerlerin Büyüme Hızları (Sabit Üretici Fiyatlarıyla)	38
"	15 Kaynaklar - Harcamalar Dengesi	39
"	16 İstihdamın Sektörel Dağılımı ve Nüfus	41
"	17 Hayat Pahalılığı	43
"	18 Hayat Pahalılığının Mal ve Hizmet Gruplarına Göre Dağılımı	44
"	19 GSMH ile Karşılaştırmalı Bütçe Analizi	46

	<u>Sayfa</u>
Tablo 20 Karşılaştırmalı Bütçe Özeti	47
" 21 Yıllar İtibarıyla Bütçe Açıkları	48
" 22 T.C. Ziraat Bankası'ndan Sağlanan Kredilerin (faiz hariç) Yıllar İtibarıyla Dökümü	49
" 23 KKTC'nin Türkiye ve Diğer Ülkelerle Olan Dış Ticareti	52
" 24 Ülkeler İtibarıyla Dış Ticaret	53
" 25 Dışsatımın Yapısı	54
" 26 Mal Gruplarına Göre Dışalım	55
" 27 Dış Ticaret	56
" 28 Ödemeler Dengesi	57
" 29 Türkiye ve Diğer Ülkelerden Gelen Turistler	58
" 30 KKTC Merkez Bankası'nın Bilançosu	60
" 31 KKTC Merkez Bankası'nın Kar ve Zarar Hesabı	61
" 32 Bankaların Aktif Özetleri	67
" 33 Bankaların Pasif Özetleri	68
" 34 İskonto Senetleri ve Bankalar Plasmanlarının Sektörel Dağılımı - Türk Parası	69
" 35 İskonto Senetleri ve Bankalar Plasmanlarının Sektörel Yüzde (%) Dağılımı - Türk Parası ve Döviz	70
" 36 Bankalar Türk Parası Mevduatlarının Niteliğine Göre Analizi	71
" 37 Bankalar Türk Parası Mevduatlarının Vadelerine Göre Analizi	72
" 38 Bankalar Döviz Mevduatlarının Niteliğine Göre Analizi	73
" 39 Bankalar Döviz Mevduatlarının Vadelerine Göre Analizi	74
" 40 İskonto Senetleri ve Bankalar Plasmanlarının Sektörel Dağılımı - Döviz	75